

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi Etelämanteren ympäristönsuojelusta ja rikoslain muuttamisesta sekä Etelämannerta koskevaan sopimukseen liittyvän ympäristönsuojelupöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Etelämanteren ympäristönsuojelusta sekä muutettavaksi rikoslakia.

Laki Etelämanteren ympäristönsuojelusta sisältäisi Etelämannerta koskevaan sopimukseen liittyvän Madridissa 4 päivänä lokakuuta 1991 tehdyn ympäristönsuojelupöytäkirjan ja sen I-V liitteiden lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset. Laissa säänneltäisiin sekä suomalaisten toimintaa Etelämanneralueella että muutakin toimintaa, joka on järjestetty Suomessa tai suuntautuu Suomesta Etelämanneralueelle. Laki sisältäisi muun muassa säännökset ympäristövaikutusten arviointimenettelystä, lupamenettelystä, luonnon-suojelusta, jätteistä ja jätehuollosta sekä aluksista aiheutuvan meren pilaantumisen ehkäisemisestä.

Pöytäkirjan määräyksiin perustuvat rangaistussäännökset, joissa rangaistusuhkana

olisi vankeutta, sijoitettaisiin pääasiallisesti rikoslakiin.

Esityksessä ehdotetaan myös, että eduskunta hyväksyisi ne Etelämannerta koskevaan sopimukseen liittyvän ympäristönsuojelupöytäkirjan ja sen I-V liitteiden määräykset, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen.

Esityksen tavoitteena on Etelämanteren ympäristön sekä siitä riippuvien ja siihen liittyvien ekosysteemien kokonaisvaltainen suojeleminen.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana. Pöytäkirja tulee voimaan 30 päivää sen jälkeen, kun kaikki 26 valtiota, joilla pöytäkirjan hyväksymishetkellä oli Etelämannerta koskevan sopimuksen mukainen konsultatiivisen osapuolen asema, ovat sen ratifioineet tai hyväksyneet.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
YLEISPERUSTELUT	3
1. Johdanto	3
2. Nykytila	3
2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö	3
2.2. Etelämannerta koskeva sopimusjärjestelmä	3
2.3. Madridin pöytäkirja	4
2.4. Madridin pöytäkirjaan perustuva lainsäädäntö eräissä valtioissa	5
2.5. Nykytilan arviointi	5
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	6
3.1. Tavoitteet	6
3.2. Keinot ja keskeiset ehdotukset	6
4. Esityksen vaikutukset	6
4.1. Taloudelliset vaikutukset	6
4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	6
4.3. Ympäristövaikutukset	6
5. Asian valmistelu	7
5.1. Pöytäkirjaneuvottelut	7
5.2. Asian valmistelu Suomessa	7
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	8
1. Lakiehdotusten ja pöytäkirjan perustelut	8
1.1. Laki Etelämantereen ympäristönsuojelusta	8
1.2. Rikoslaki	23
1.3. Etelämannerta koskevaan sopimukseen liittyvä ympäristönsuojelupöytäkirja ..	24
2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	29
3. Voimaantulo	29
4. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus	30
LAKIEHDOTUKSET	31
1. Laki Etelämantereen ympäristönsuojelusta	31
2. Laki rikoslain muuttamisesta	38
Liite 1. Etelämannerta koskevaan sopimukseen liittyvä ympäristönsuojelupöytäkirja ..	39
Liite 2. Asetusluonnos Etelämantereen ympäristönsuojelusta	97

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Etelämantereen luonto on ainutlaatuinen. Noin 98 % mantereesta on keskimäärin 2 000 metrin paksuisen mannerjään peitossa. Mantereella on elämää ainoastaan rannikon kapeilla kaistaleilla, joissa tavataan erilaisia lintuja ja hylkeitä sekä sammalia ja jäkäliä. Mannerta ympäröivä merialue on jään peitossa suurimman osan vuotta. Runsaslukuiset lintu- ja hyljelajit elävät usein koko elämänsä jääautoilla. Meressä tapahtuva levätuotanto antaa ravintoa äyriäisille, mustekaloille ja muille planktonia syöville eläimille, joita saalistavat pingviinit, albatrossit, jääkyyhkyt, hylkeet ja valaat. Kylmyydestä johtuen vieraat aineet, kuten öljy, hajoavat alueella erittäin hitaasti.

Etelämantereen ympäristön sekä siitä riippuvien ja siihen liittyvien ekosysteemien suojelemiseksi Etelämannerta koskevan sopimuksen (SopS 31/84) sopimuspuolet tekivät Madridissa 4 päivänä lokakuuta 1991 sopimukseen liittyvän ympäristönsuojelupöytäkirjan, jäljempänä Madridin pöytäkirja. Pöytäkirjassa Etelämanner nimetään rauhalle ja tieteelle omistetuksi luonnonsuojelualueeksi.

Esityksessä ehdotetaan hyväksyttäväksi Madridin pöytäkirja ja säädettäväksi pöytäkirjan edellyttämät säännökset.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Suomen ympäristönsuojelulainsäädäntö soveltuu lähtökohtaisesti vain Suomen alueella tapahtuvaan toimintaan. Näin on asianlaita esimerkiksi jätelain (1072/93), luonnonsuojelulain (71/23) ja ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/94) suhteen. Kansallisista lähtökohdista säädetyistä lainsäädännöistä ei useimmiten voida johtaa Etelämantereen suojeluun soveltuvia säännöksiä. Ainoastaan merensuojelulaki (1415/94) ja aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annettu laki (300/79), jäljempänä alusjätelaki, soveltuvat merensuojeluun myös Etelämannerta koskevan sopimuksen soveltamisalueella.

Suomen tähänastista Etelämannerta koskevaa toimintaa on pääasiassa säännellyt Etelämannerta koskeva sopimus. Sopimuksen

tarkempaa sisältöä selvitetään alajaksossa 2.2.

Suomi perusti tutkimusasema *Aboan* Kuningatar Maudin maalle vuonna 1988. Suomalaiset tutkijat ovat tehneet *Aboan* ympäristössä muun muassa geologista perustutkimusta. Asemalla toimii myös ympäri vuoden automaattinen sääasema.

Suomi on harjoittanut tutkimusyhteistyötä erityisesti Ruotsin ja Norjan kanssa. Maiden kesken on myös sovittu yhteisen kuljetuksen järjestämisestä Etelämanneralueelle vuorovuosina. Tutkimusyhteistyötä on lisäksi harjoitettu muidenkin maiden kanssa. Esimerkiksi vuodesta 1988 Argentiinan kanssa on tehty otsoniluotauksia Argentiinan *Marambio*-asemalla.

Merentutkimuslaitoksen alus *R/V Aranda* teki ensimmäisen tutkimusretken Weddellin merelle kaudella 1989—90. Alus kävi alueella uudelleen vuoden 1996 alussa. Tutkimusohjelma sisälsi fysikaalista ja kemiallista merentutkimusta sekä merigeologiaa ja jää-tutkimusta.

Suomessa Etelämannerta koskevan toiminnan suunnittelusta vastaa polaarineuvottelukunta, joka koostuu eri ministeriöiden, rahoittajien, tutkimuslaitosten ja yritysten edustajista. Toiminnan pääasiallisesta rahoituksesta on vastannut kauppa- ja teollisuusministeriö.

2.2. Etelämannerta koskeva sopimusjärjestelmä

Iso-Britannia esitti ensimmäisenä valtiona Etelämannerta koskevan aluevaatimuksen vuonna 1908. Sen jälkeen vuosien 1923 ja 1943 välisenä aikana myös Argentiina, Australia, Chile, Norja, Ranska ja Uusi-Seelanti esittivät omat aluevaatimuksensa. Vaatimuksia perusteltiin lähinnä historiallisilla syillä ja maantieteellisellä läheisyydellä. Neuvostoliitto ja Yhdysvallat eivät hyväksyneet aluevaatimuksia ja pidättyivät omien aluevaatimusten esittämisestä.

Vuonna 1958 Yhdysvallat kutsui kansainvälisen geofysiikan vuoden osanottajavaltiot Etelämannerta koskeviin sopimusneuvotteluihin. Neuvotteluiden tuloksena tehtiin Etelämannerta koskeva sopimus vuonna 1959.

Etelämannerta koskevan sopimuksen kolme keskeisintä päämäärää ovat Etelämantereen demilitarisointi (I artikla), Etelämantere-

reella tapahtuvan tieteellisen tutkimustyön säätely ja tutkimuksen vapauden turvaaminen (II ja III artikla) sekä Etelämantereen aluevaatimusten jäädyttäminen (IV artikla). Sopimus koskee 60. eteläisen leveysasteen eteläpuolella olevaa aluetta.

Etelämannerta koskevaan sopimukseen voivat sen XIII artiklan 1 kappaleen mukaan liittyä kaikki Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenvaltiot. Päätöksenteko-oikeutta vuosittain järjestettävissä kokouksissa voivat kuitenkin käyttää vain niin sanotut konsultatiiviset osapuolet. Muut kuin konsultatiiviset osapuolet voivat osallistua kokouksiin huomioitsijoina. Jako konsultatiivisiin ja muihin kuin konsultatiivisiin osapuoliin perustuu sopimuksessa annettuun oikeuteen nimittää edustaja IX artiklassa tarkoitettuun konsultatiiviseen kokoukseen.

Konsultatiivisilla osapuolilla tarkoitetaan sekä sopimuksen alkuperäisiä allekirjoittajavaltioita että myös niitä valtioita, jotka liittyttyään sopimuksen sopimuspuoliksi ovat osoittaneet kiinnostusta Etelämantereeseen harjoittamalla siellä merkittävää tieteellistä tutkimusta, perustamalla alueelle tutkimusaseman taikka lähettämällä alueelle tieteellisiä retkikuntia. Vuonna 1995 konsultatiivisia osapuolia oli 26, kun taas muita kuin konsultatiivisia osapuolia oli 16.

Etelämannerta koskevan sopimuksen lisäksi valtiot ovat tehneet siihen liittyviä erillissopimuksia. Ensimmäinen tällainen sopimus on vuoden 1972 Etelämantereen hylkeiden säilyttämistä koskeva yleissopimus. Tämän jälkeen tehtiin vuonna 1980 yleissopimus Etelämantereen meren elollisten luonnonvarojen säilyttämisestä (SopS 64/89).

Etelämannerta koskevaan sopimukseen liittyvä ympäristönsuojelupöytäkirja tehtiin Madridissa 4 päivänä lokakuuta 1991. Lisäksi pöytäkirjaan hyväksyttiin Bonnissa 17 päivänä lokakuuta 1991 V liite suosituksella (XVI—10). Pöytäkirjan sisältöä selostetaan tarkemmin jäljempänä.

Etelämantereen sopimusjärjestelmään katsotaan usein kuuluvan myös Etelämannerta koskevan sopimuksen IX artiklan 1 ja 4 kappaleen mukaan hyväksytyt ja voimaan tulleet toimenpiteet (measures), jotka vuonna 1995 Soulissa pidettyyn konsultatiiviseen kokoukseen asti on pääsääntöisesti nimetty suosituksiksi (recommendations).

Selventääkseen konsultatiivisten kokousten päätöksentekojärjestelmää konsultatiiviset osapuolet tekivät Soulin kokouksessaan pää-

töksen 1 (1995), jonka mukaan konsultatiiviset osapuolet voivat hyväksyä joko toimenpiteitä (measures), päätöksiä (decisions) tai päätöslausemia (resolutions). Toimenpiteiden todettiin tarkoittavan nimenomaan Etelämannerta koskevan sopimuksen IX artiklassa tarkoitettuja toimenpiteitä, jotka ovat oikeudellisesti osapuolia sitovia, kunhan kaikki konsultatiiviset osapuolet ovat ne hyväksyneet. Päätökset sen sijaan koskevat kokousten sisäisiä organisaatioon liittyviä kysymyksiä ja tulevat voimaan välittömästi tai päätöksessä määriteltynä ajankohtana. Päätöslauselmat määriteltiin kehotuksiksi.

Konsultatiiviset osapuolet ovat noudattaneet käytäntöä, jonka mukaan toimenpiteiden hyväksymisestä on ilmoitettava diplomaattitieteisellä Etelämannerta koskevan sopimuksen tallettajana toimivalle Yhdysvaltain hallitukselle.

Suomen konsultatiiviseksi osapuoleksi tulon jälkeen hyväksytyistä 45 toimenpiteestä useat koskevat ympäristönsuojelua. Tärkein kyseisistä toimenpiteistä on edellä mainittu suositus XVI-10. Lisäksi seuraavien ympäristönsuojelua koskevien toimenpiteiden sisältö tulee pöytäkirjan hyväksymisen myötä huomioonotetuksi: XV—1, XV—3, XV—4, XV—5, XV—6, XV—7, XV—8, XV—9, XV—10, XV—11, XV—12, XV—13, XV—17, XVI—2, XVI—3, XVI—4, XVI—5, XVI—6, XVI—7, XVI—8, XVI—9, XVI—11, XVII—2, XVII—3, XIX—1, XIX—2, XIX—3, XIX—4 ja XIX—5. Pöytäkirjan ja sen I-V liitteiden hyväksymisen jälkeen tarkoituksena onkin ilmoittaa tallettajalle mainittujen toimenpiteiden hyväksymisestä.

Muiden kuin edellä mainittujen konsultatiivisten osapuolten toimenpiteiden hyväksyminen ja voimaansaattaminen selvitetään erikseen.

2.3. Madridin pöytäkirja

Madridin pöytäkirjan tavoitteena on Etelämantereen ympäristön sekä siitä riippuvien ja siihen liittyvien ekosysteemien kokonaisvaltainen suojeleminen. Pöytäkirjalla Etelämannerta nimitetään rauhalle ja tieteelle omistetuksi luonnonsojelualueeksi.

Pöytäkirjalla kielletään kaikki mineraalivaroihin kohdistuva toiminta, joka ei ole tieteellistä tutkimusta. Kielto on voimassa 50 vuotta pöytäkirjan voimaantulosta, minkä jälkeen Etelämannerta koskevan sopimuksen

konsultatiivinen osapuoli voi esittää pöytäkirjan toimivuutta arvioivan konferenssin järjestämistä. Mikäli tarkistuskonferenssiin esitetään muutettavaksi mineraalivaroihin kohdistuvaa toimintaa koskevaa kieltoa, muutosten yhteydessä tulee sopia muun muassa siitä, missä olosuhteissa toiminta voidaan hyväksyä.

Pöytäkirjalla määrätään Etelämannerta koskevan sopimuksen soveltamisalueella toteutettavan toiminnan ympäristövaikutusten arvioinnista ja perustetaan ympäristönsuojelukomitea edistämään pöytäkirjan soveltamista ja suorittamaan Etelämannerta koskevan sopimuksen konsultatiivisten kokousten sille määräämiä tehtäviä.

Pöytäkirjan liitteet koskevat välimiesmenettelyä, ympäristövaikutusten arviointia, Etelämantereen eläimistön ja kasviston suojelua, jätteiden hävittämistä ja jätehuoltoa, meren pilaantumisen ehkäisemistä sekä alue-suojelua ja -hallintoa. Liitteet muodostavat pöytäkirjan erottamattoman osan.

Pöytäkirjan riitojenratkaisua koskevien määräysten mukaan sopimuspuolet voivat ilmoittaa kirjallisesti tallettajalle valitsevansa tiettyjen pöytäkirjan tulkintaa ja soveltamista koskevien riitojen ratkaisemista varten joko Kansainvälisen tuomioistuimen, pöytäkirjan nojalla yksittäisen riidan ratkaisemista varten perustettavan välimiesoikeuden tai molemmat. Sopimuspuolen katsotaan hyväksyneen välimiesoikeuden toimivallan, jollei se ole nimenomaisesti valinnut vain Kansainvälistä tuomioistuinta. Kansainvälisen tuomioistuimen nimenomaisesta valinnasta huolimatta riita tulee välimiesoikeuden ratkaistavaksi, jos riidan toinen osapuoli on hyväksynyt vain sen toimivallan. Välimiesoikeuden päätökset ovat sitovia, eikä niistä voida valittaa.

Suomi on hyväksynyt Kansainvälisen tuomioistuimen tuomiovallan sen perussäännön (SopS 1/56) 36 artiklan 2 kohdan mukaisesti *ipso facto* ja ilman erityistä sopimusta päteväksi jokaiseen saman velvoituksen hyväksyvään valtioon nähden vastavuoroisuusehdoin (ulkoasiainministeriön ilmoitus, joka sisältää asiaa koskevan selityksen, SopS 29/58). Tämän on katsottava olevan voimassa myös pöytäkirjaa koskevien riitojen osalta.

Pöytäkirjan tähän mennessä ratifioineet tai hyväksyneet valtiot eivät ole tehneet riitojen ratkaisijatahon valintaa koskevia ilmoituksia eikä Suomenkaan tarkoituksena ole tehdä sellaista.

2.4. Madridin pöytäkirjaan perustuva lainsäädäntö eräissä valtioissa

Ruotsissa laki Etelämantereesta (Lag om Antarktis, 1993:1614) tuli voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1994. Lakiin on siirretty Madridin pöytäkirjan lainsäädäntöä edellyttävät määräykset.

Norjassa Madridin pöytäkirjan määräyksistä annettiin 5 päivänä toukokuuta 1995 asetus (Forskrift om vern av miljøet i Antarktis, Nr. 408, 1995), joka tuli voimaan välittömästi. Asetus annettiin Etelämannerta koskevan vuoden 1930 (27.02.1930, no.3) lain nojalla.

Saksassa säädettiin vuonna 1995 erillinen laki Madridin pöytäkirjan täytäntöönpanemiseksi (Gesetz zur Ausf)hrung des Umweltschutzprotokolls vom 4. Oktober 1991 zum Antarktis-Vertrag).

Mainittuihin säädöksiin on otettu Madridin pöytäkirjan edellyttämät säännökset muun muassa kielletyistä toimista, ympäristövaikutusten arviointimenettelystä, kasviston ja eläimistön suojelusta, jätteiden käsittelystä, alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä sekä erityisalueiden suojelusta.

2.5. Nykytilan arviointi

Suomi allekirjoitti Madridin pöytäkirjan 4 päivänä lokakuuta 1991. Pöytäkirja täydentää Etelämannerta koskevaa sopimusta, jonka määräyksiä ei voida pitää riittävinä ympäristönsuojelun kannalta. Pöytäkirjan sisältö vastaa Suomen harjoittamaa kansainvälistä ympäristöpolitiikkaa.

Pöytäkirjan voimaantulo edellyttää, että kaikki 26 pöytäkirjan hyväksymishetkellä Etelämannerta koskevan sopimuksen konsultatiivisena osapuolena ollut valtiota on sen ratifioinut tai hyväksynyt. Suomen tulisi näin ollen omalta osaltaan edistää pöytäkirjan voimaantuloa.

Verrattaessa Suomen nykyistä ympäristönsuojelulainsäädäntöä Madridin pöytäkirjan määräyksiin voidaan todeta, että voimassa olevasta lainsäädännöstä puuttuvat Etelämantereeseen kokonaisvaltaiseen ympäristönsuojeluun tähtäävät säännökset.

Lainsäädännön tarvetta arvioitaessa ratkaisevaa merkitystä ei voida antaa Suomen nykyiselle varsin rajoitetulle toiminnalle Etelämantereella. Lainsäädännön tarpeellisuutta ei myöskään voida arvioida Suomen välittö-

mistä kansallisista ympäristönsuojeluintresseistä käsin. Lainsäädännön tarpeellisuutta tulee sen sijaan tarkastella Madridin pöytäkirjan asettamien velvoitteiden asianmukaisen täytäntöönpanon näkökulmasta. Esimerkiksi pöytäkirjan sisältämien kieltojen sekä ympäristövaikutusten arviointi- ja lupamenettelyä koskevien määräysten noudattaminen voitaisiin varmistaa tehokkaasti vain laintasoisilla säännöksillä.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on edistää Etelämantereen ympäristön sekä siitä riippuvien ja siihen liittyvien ekosysteemien kokonaisvaltaista suojelua Madridin pöytäkirjan ja sen edellyttämien lainsäädäntötoimien myötä.

3.2. Keinot ja keskeiset ehdotukset

Pöytäkirjan velvoitteiden täyttämiseksi ehdotetaan säädettäväksi laki Etelämantereen ympäristönsuojelusta. Lakiin sisällytettäisiin pääosa pöytäkirjan voimaansaattamisen edellyttämistä säännöksistä. Pöytäkirjan määräyksiin perustuvat rangaistussäännökset, joissa rangaistusuhkana olisi vankeutta, ehdotetaan sijoitettavaksi pääasiallisesti rikoslakiin.

Erillinen laki ehdotetaan säädettäväksi, koska pöytäkirjan hyväksymisen edellyttämien säännösten lisäämistä ympäristönsuojelun sektorilakeihin ei voida pitää tarkoituksenmukaisena. Etelämantereen ympäristönsuojelusäännöksiä antamisessa tulee ottaa huomioon Etelämantereen poikkeukselliset olosuhteet. Kansalliset ympäristönsuojelulait poikkeavat jo lähtökohdiltaan Madridin pöytäkirjan mukaisesta sääntelystä ja niiden sektorikohtainen systematiikka poikkeaa myös pöytäkirjan määräyksistä. Tämä tulee esille esimerkiksi verrattaessa ympäristövaikutusten arviointia koskevia pöytäkirjan määräyksiä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettuun lakiin. Ympäristövaikutusten arviointi on pöytäkirjan määräysten mukaan tehtävä huomattavasti pienemmille hankkeille kuin viimeksi mainitun lain mukainen arviointi, joka koskee Suomen alueella tapahtuvia hankkeita. Lisäksi on muistettava, että Etelämantereella toimintaa harjoittavien kansalaisten ja oikeushenkilöiden piiri on

varsin rajoitettu. Tälläkin perusteella Madridin pöytäkirjan edellyttämät säännökset on tarkoituksenmukaista sijoittaa erilliseen lakiin sen sijaan, että sektorilakeja muutettaisiin.

Lain soveltamisala ei kuitenkaan välttämättä rajoittuisi pelkästään Suomen kansalaisiin tai suomalaisiin oikeushenkilöihin, vaan se koskisi myös sellaisia ulkomaalaisia, jotka osallistuvat suomalaisen retkikunnan toimintaan. Käytännössä tutkimusretkiin osallistuu useiden eri valtioiden kansalaisia. Tämänkin vuoksi on tarpeen, että Etelämanteralueelle suuntautuvaa toimintaa sääntelevät säännökset sijoitetaan selkeästi erilliseen lakiin.

Pöytäkirjan täytäntöönpano edellyttää lukuisien laintasoisten säännösten antamista. Tämän vuoksi säännöksiä ei ehdoteta sijoitettavaksi sekamuotoiseen voimaansaattamislakiin, vaan erilliseen lakiin. Myös yksityisten kansalaisten oikeusaseman kannalta on tarpeen, että erillisellä lailla säädetään esimerkiksi erilaisista kielloista, rangaistuksista sekä toiminnan luvanvaraisuudesta ja lupamenettelystä.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä julkistaloudellisia vaikutuksia. Tosin kansainvälistä tiedoksiantamista varten lupahakemusten ja ympäristövaikutusten arviointiselostusten kääntämisestä yhdelle konsultatiivikousten virallisista kielistä saattaa aiheutua ympäristöministeriölle uusia kustannuksia.

4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Ehdotettavan lain mukaiseen ympäristövaikutusten arviointi- ja lupamenettelyyn liittyvät viranomaistehtävät tulisivat ympäristöministeriön hoidettaviksi uusina tehtävinä. On oletettavaa, että lupahakemuksia tulee vuosittain vain muutamia. Hakemukset ovat kuitenkin laajoja ja erityisasiantuntemusta vaativia sekä liittyvät useisiin kansallisiin ja kansainvälisiin menettelyihin. Tehtävien hoito voitaisiin kuitenkin turvata hallinnon sisäisin järjestelyin.

4.3. Ympäristövaikutukset

Esityksen tavoitteena on Etelämantereen

ympäristön sekä siitä riippuvien ja siihen liittyvien ekosysteemien kokonaisvaltainen suojelu. Esityksellä pyritään kieltämään ympäristön kannalta vaarallisimmat toiminnot. Kaikki muut toiminnot saatetaan lupamenettelyn alaisuuteen tiettyjä ympäristönsuojelun kannalta merkityksettämiä poikkeuksia lukuun ottamatta.

Esityksessä ehdotetaan, että Etelämanterelle suuntautuvien toimintojen ympäristövaikutuksista on tehtävä ympäristövaikutusten alustava arviointi jo silloin, kun toiminnalla on vain vähäinen tai tilapäinen vaikutus Etelämanneralueen ympäristöön. Ympäristövaikutusten kokonaisarviointi ehdotetaan tehtäväksi, jos toiminnalla on pysyvä tai vähäistä suurempi vaikutus alueen ympäristöön.

5. Asian valmistelu

5.1. Pöytäkirjaneuvottelut

Konsultatiiviset osapuolet aloittivat vuonna 1982 neuvottelut, joiden pohjalta tehtiin vuonna 1988 Suomenkin allekirjoittama sopimus Etelämantereen mineraalivaroihin liittyvien toimenpiteiden sääntelystä. Sopimuksen lähtökohtana oli Etelämantereen mineraalivarojen rajoitettu hyödyntäminen, kunhan toimenpiteistä ei aiheutuisi haitallisia ympäristövaikutuksia. Pian sopimuksen valmistumisen jälkeen kävi kuitenkin selväksi, ettei se tulisi voimaan, koska Australia ja Ranska ilmoittivat jättävänsä sopimuksen allekirjoittamatta. Australia ja Ranska ehdottivat sen sijaan sellaisen kokonaisvaltaisen ympäristönsuojelusopimuksen tekemistä, jolla Etelämanner nimettäisiin suojelualueeksi ja jolla mineraalivaroihin kohdistuva toiminta kiellettäisiin kokonaan. Aloite käynnisti prosessin, joka johti ympäristönsuojelupöytäkirjan syntyyn lokakuussa 1991. Suomi osallistui neuvotteluihin tukien pyrkimyksiä Etelämantereen ympäristönsuojelun kehittämiseksi ja allekirjoitti pöytäkirjan Madridissa 4 päivänä lokakuuta 1991.

5.2. Asian valmistelu Suomessa

Ulkoasiainministeriö pyysi vuosina 1993 ja

1995 pöytäkirjan voimaansaattamiseen liittyvistä kysymyksistä lausuntoja. Lausuntonsa antoivat merenkulkuhallitus, geologian tutkimuskeskus, polaarineuvottelukunta, kauppa- ja teollisuusministeriö, ympäristöministeriö sekä oikeusministeriö. Lausunnoissa ei asetettu kyseenalaiseksi sitä, että pöytäkirjan hyväksyminen edellyttää eduskunnan suostumusta. Oikeusministeriö tähdensi lausunnoissaan, että tarvittavat säännökset tulisi sijoittaa erilliseen lakiin sekamuotoisen lain asemesta. Polaarineuvottelukunta ja ympäristöministeriö esittivät työryhmän perustamista valmistelemaan voimaansaattamisen edellyttämää lainsäädäntöä.

Ympäristöministeriö asetti 20 päivänä heinäkuuta 1995 työryhmän valmistelemaan Etelämantereen ympäristönsuojelupöytäkirjan hyväksymiseksi tarvittavia lainsäädännöllisiä toimia. Työryhmän tuli laatia lakiehdotus pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten pohjalta. Lisäksi työryhmän tuli valmistella ehdotus Etelämannerta koskevan sopimuksen konsultatiivisten osapuolten ympäristönsuojeluun liittyvien toimenpiteiden voimaansaattamiseksi. Työryhmässä oli ympäristöministeriön, ulkoasiainministeriön, oikeusministeriön, kauppa- ja teollisuusministeriön ja merentutkimuslaitoksen edustus. Työryhmä jätti mietintönsä 31 päivänä tammi-kuuta 1996.

Tämä esitys perustuu mainittuun ympäristöministeriön asettaman työryhmän mietintöön, joka oli helmi- ja maaliskuussa 1996 lausuntokierroksella. Lausunnon asiassa antoivat ulkoasiainministeriö, oikeusministeriö, puolustusministeriö, valtiovarainministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenneministeriö, kauppa- ja teollisuusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, työministeriö, geodeettinen laitos, geologian tutkimuskeskus, Lapin yliopisto, matkailun edistämiskeskus, merenkulkuhallitus, merentutkimuslaitos, polaarineuvottelukunta, Suomen Akatemia, Suomen ympäristökeskus, Lapin ympäristökeskus, teknologian kehittämiskeskus, Suomen Greenpeace r.y. ja Suomen Varustamoyhdistys. Lausuntojen perusteella työryhmän mietintöön sisältyneeseen luonnokseen hallituksen esitykseksi on tehty muutoksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten ja pöytäkirjan perustelut

1.1. Laki Etelämantereen ympäristönsuojelusta

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. *Lain tavoite.* Pykälässä määriteltäisiin lain tavoite, joka ehdotetaan säädettäväksi Madridin pöytäkirjan 2 artiklan pohjalta siten, että tavoitteena on Etelämantereen ympäristön sekä siitä riippuvien ja siihen liittyvien ekosysteemien kokonaisvaltainen suojeleminen.

2 §. *Soveltamisala.* Pykälässä säädettäisiin lain soveltamisalasta.

Soveltamisala ehdotetaan rajattavaksi Suomen lainkäyttövallan piiriin kuuluvien kysymysten mukaisesti. Madridin pöytäkirjan 13 artiklan mukaan kunkin sopimuspuolen on ryhdyttävä pöytäkirjan noudattamisen varmistamiseksi tarvittaviin toimivaltaansa kuuluviin toimenpiteisiin. Osapuolten toimivaltaan kuuluvat kysymykset määräytyvät kansainvälisen oikeuden periaatteiden mukaisesti.

Pykälässä ehdotetaan, että laki koskisi Suomen kansalaisia, suomalaisia oikeushenkilöitä, aluksia ja ilma-aluksia sekä tietyin edellytyksin myös ulkomaalaisia, jotka osallistuvat Etelämantereella tapahtuvaan toimintaan. Ulkomaalaisella tulee olla sellainen yhteys Suomeen, joka oikeuttaa Suomen harjoittamaan lainkäyttövaltaansa kyseisten asioiden suhteen.

Ulkomaalaisella voidaan katsoa olevan Suomeen riittävä yhteys, jos hänellä on Suomessa vakinainen asuinpaikka. Toisena perusteluna lain soveltamisalan ulottamiselle ulkomaalaisiin olisi näiden Etelämantereelle harjoittaman toiminnan liittyminen jollakin tavalla Suomeen. Pykälän 4 kohdan mukaan laki koskisi sellaista ulkomaalaista luonnollista henkilöä, oikeushenkilöä, alusta tai ilma-alusta, joka osallistuu laissa tarkoitettuun Suomesta järjestettyyn tai Suomesta Etelämanteralueelle suuntautuvaan toimintaan. Kohta olisi sopusoinnussa Etelämannerta koskevan sopimuksen VII artiklan 5 kappaaleen a kohdan kanssa, jonka mukaan sopimuspuolen tulee tiedottaa muille sopimus-

puolille sen alueella Etelämantereelle tehtäviksi toimeenpannuista tai sen alueelta Etelämantereelle suuntautuvista tutkimusretkistä. Pykälän 4 kohta koskisi tutkimusretkien lisäksi kaikenlaista muutakin toimintaa. Toiminnan määritelmä sisältäisi 3 §:n 3 kohtaan.

3 §. *Määritelmät.* Pykälä sisältäisi laissa käytetyt määritelmät.

Pykälän 1 kohdassa ehdotetaan, että Etelämanteralueella tarkoitettaisiin Etelämannerta koskevan sopimuksen VI artiklan ja Madridin pöytäkirjan 1 artiklan mukaisesti 60. eteläisen leveyspiirin eteläpuolista aluetta. Ehdotettu määritelmä vastaisi asiallisesti pöytäkirjan 1 artiklan mukaista määritelmää "Etelämannersopimuksen soveltamisalue".

Pykälän 2 kohdan mukaan pöytäkirjalla tarkoitettaisiin laissa Etelämannerta koskevaan sopimukseen liittyvää ympäristönsuojelupöytäkirjaa.

Lain tavoitteena on Etelämanteralueen kokonaisvaltainen suojeleminen. Tämän vuoksi lain soveltamisalaan halutaan ottaa kattavasti kaikki mahdollinen alueella tapahtuva toiminta. Laissa onkin tarpeen järjestelmällisesti viitata Etelämanteralueella tapahtuvaan toimintaan. Näin on asianlaita erityisesti kieltojen ja lupamenettelyn yhteydessä.

Jotta toiminnan käsite ei jäisi epäselväksi, pykälän 3 kohtaan ehdotetaan otettavaksi sitä koskeva määritelmä. Määritelmässä pyritäisiin täsmentämään toiminta-käsitteen sisältöä säätämällä, että toiminnalla tarkoitetaan Etelämanteralueella tehtävää tutkimusmatkaa ja muuta matkaa, huoltokuljetusta ja -toimenpidettä, tieteellistä toimintaa, tutkimusasemien ja kiinteiden kenttäleirien tai niiden laitteiden rakentamista, muuttamista, purkamista tai käyttämistä sekä muuta Etelämanteralueella tapahtuvaa toimintaa. Varsinaisten tutkimusmatkojen lisäksi kaikenlainen matkailu kuuluisi määritelmän piiriin. Määritelmä ei olisi tyhjentävä, sillä toiminta-käsitteen piiriin kuuluisi myös muu Etelämanteralueella tapahtuva toiminta.

Pöytäkirjan II liitteessä on määräyksiä Etelämanteralueella alkuperäisenä esiintyvän eläimistön ja kasviston suojelesta. Liitteen 1 artikla sisältää useita tähän liittyviä määritelmiä. Lakiin on tarpeen ottaa vain Etelämanteralueella alkuperäisenä esiintyvän eliöstön vahingollista häiritsemistä koskeva määritelmä, joka ehdotetaan pykälän 4 koh-

dassa muotoiltavaksi II liitteen 1 artiklan h kohdan mukaisesti. Alkuperäisen eliöstön suojelusta säädettäisiin tarkemmin 21 §:ssä.

Pykälän 5 kohdassa ehdotetaan, että mineraaliesiintymä määriteltäisiin mahdollisimman laajasti siten, että sillä tarkoitetaan kaikkia epäelöllisiä ja uusiutumattomia luonnonvaroja. Määritelmä kattaisi kaikki mahdolliset Etelämanneralueen mineraalivarat, kuten öljyn, kivihiilen, raudan, kuparin, molybdeenin, nikkelin, kromin, kobolttin, uraanin, kullan, hopean, platinan, grafiitin, fosfaatin, hiilen, tinan, sinkin ja titaanin. Mineraaliesiintymää koskeva määritelmä olisi siten laajempi kuin kaivoslain (503/65) 2 §:n mukainen kaivoskivennäisiä koskeva määritelmä.

4 §. *Kielletty toiminta.* Pykälässä säädettäisiin Etelämanneralueella tapahtuvaa toimintaa koskevista ehdottomista kielloista.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa ehdotetaan kiellettäväksi ydinräjähteen räjäyttämisen ja radioaktiivisen jätteen sijoittaminen Etelämanneralueelle. Kyseinen kiello ei sisälly Madridin pöytäkirjaan, vaan perustuu Etelämannerata koskevan sopimuksen V artiklaan. Kiellon merkitys on ehdotettavan lain kannalta kuitenkin niin keskeinen, että se ehdotetaan sisällytettäväksi lakiin. Kiellostä säättäminen mahdollistaa samalla, että kiellon rikkominen säädetään rangaistavaksi.

Momentin 2 kohdassa kiellettäisiin mineraaliesiintymän etsiminen, tutkiminen, hyödyntäminen tai muu siihen kohdistuva toiminta, joka ei ole tieteellistä toimintaa. Kiello perustuu pöytäkirjan 7 artiklaan. Pöytäkirjan mukainen kiello koskee kaikenlaista toimintaa. Toimintaa koskevan käsitteen tarkentamiseksi ehdotetaan kuitenkin, että laissa nimenomaisesti mainittaisiin, että kiello koskee mineraaliesiintymän hyväksikäytön lisäksi jo pelkästään niiden etsimistä ja tutkimista.

Mineraaliesiintymää koskeva kajoamiskiello ei kuitenkaan koske tieteellistä tutkimusta. Tieteellisen tutkimuksen vapaus on turvattu Etelämannerata koskevan sopimuksen II ja III artiklassa. Mineraaliesiintymään kohdistuva tieteellinen tutkimus olisi kuitenkin 5 §:n mukaan Etelämanneralueella aina luvanvaraista toimintaa. Tutkimuksen mahdolliset ympäristövaikutukset tulisi siten selvittää 2 luvun mukaisesti ja tutkimukselle tulisi hakea lupa 3 luvun säännösten mukaisesti. Tällainen tutkimus olisi puhtaasti tieteellisessä mielessä tapahtuvaa. Sen sijaan Etelämanner-

alueen mineraalivarojen taloudellisessa hyödyntämistarkoituksessa tapahtuva mineraalivarojen tutkiminen olisi kiellettyä eikä siihen voitaisi antaa lupaa.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädettäisiin, että öljyn, öljypitoisen seoksen, vaarallisen nestemäisen aineen, käymäläjäteveden sekä kiinteän jätteen päästäminen aluksesta mereen olisi kielletty sen mukaan kuin 6 luvussa säädetään. Aluksia koskevat kiellot on tarkoituksenmukaista sijoittaa muiden aluksia koskevien säännösten yhteyteen, mutta selvyuden vuoksi kielloja koskevaan yleissäännökseen ehdotetaan sisällytettäväksi viittaus 6 lukuun.

Pöytäkirjan V liitteen 8 artiklan 4 kappaaleen mukaan luetteloituja ja rekisteröityjä historiallisia paikkoja ja muistomerkkejä ei saa vahingoittaa, siirtää tai tuhota. Määräystä vastaava kiello ehdotetaan otettavaksi 1 momentin 4 kohtaan. Ympäristöasioista vastaava ministeriö pitäisi 25 §:n 4 momentin mukaan rekisteriä historiallisista paikoista ja muistomerkeistä.

Momentin 5 kohdassa ehdotetaan kiellettäväksi jätteen avopoltto Etelämanneralueella. Pöytäkirjan III liitteen 3 artiklan 2 kappaale sinänsä sallisi jätteiden avotulella polttamisen kauden 1998/1999 loppuun saakka. Ympäristösyistä avopoltton kieltämistä ehdotetaan kuitenkin jo lain voimaantulohehkestä. Kiello ei muuttaisi tämänhetkistä käytäntöä Suomen tutkimusasemalla, sillä asemalla ei harjoiteta jätteen avopolttoa.

Pykälän 2 momentin 1 kohdassa ehdotetaan pöytäkirjan II liitteen 4 artiklan nojalla kiellettäväksi sellaisten eliöeläinten tuominen Etelämanneralueelle, jotka eivät esiinny siellä alkuperäisinä.

Lähtökohtana olisi siis, että kaikkien vieraiden eliöeläinten tuominen Etelämanneralueelle olisi kiellettyä. Kiello ei kuitenkaan koskisi ruokaa, kotitalouskasveja ja laboratorioeliöitä, joiden tuomisesta säädettäisiin erikseen 23 §:ssä. Eläviä eläimiä ei kuitenkaan pidettäisi ruokana tässä merkityksessä. Ehdotettavan lain 23 §:n mukaan kotitalouskasvin ja laboratorioeliön tuominen olisi luvanvaraista. Lisäksi pykälässä säädettäisiin ruoan tuomista koskevista varotoimista.

Vieraiden eliöeläinten tuominen alueelle vaarantaisi alkuperäisten eliöeläinten olemassaoloa. Eliölajeilla tarkoitetaan kaikkia eliökunnan lajeja eli eläimiä, kasveja, sieniä, alkueliöitä ja alkeistumallisia. Momentin 1 kohdan ulottamista koskemaan myös pieneli-

öitä pidetään tarkoituksenmukaisena, koska pöytäkirjan II liitteen 4 artiklan 6 kappale edellyttää varotoimia pieneliöiden alueelle tulon estämiseksi. Käytännössä myös ihmisten mukana Etelämanneralueelle tulisi vieraita bakteereja. Vaikka bakteeritkin sinänsä kuuluvat eliölajeihin, kohdassa tarkoitetaan pieneliöiden tuomisen osalta nimenomaan sellaista tuomista, joka olisi voitu asianmukaisiin varotoimin estää.

Pykälän 2 momentin 2 kohdassa kielletäisiin sellaisen maa-aineksen, jota ei ole sterilisoitu, tuominen Etelämanneralueelle. Sterilisoimaton maa-aines saattaa sisältää alueelle vieraita pieneliöitä. Tämän vuoksi kiellolla pyritään ennaltaehkäisemään niiden joutuminen Etelämanneralueelle.

Pykälän 2 momentin 3 kohtaan ehdotetaan otettavaksi valtuussäännös, jonka nojalla tiettyjen tuotteiden tuominen Etelämanneralueelle voitaisiin kieltää asetuksella. Asetuksella kielletäisiin ainakin pöytäkirjan III liitteen 7 artiklan mukaisesti polyklooratun bifenyylin sekä polystyreenihelmien ja -lastujen tuominen Etelämanneralueelle. Tuote-kielloista ehdotetaan säädettäväksi asetuksella sen vuoksi, että jatkossa konsultatiiviset osapuolet hyväksyivät uusia tuotteiden tuontikielloja. Tällöin uudet tuontikiellot voitaisiin sijoittaa asetukseen eikä lakia olisi tarpeen muuttaa.

5 §. *Luvanvarainen toiminta.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että sellainen toiminta, joka ei ole Etelämanneralueella ehdotettavan lain 4 §:n mukaan kiellettyä, on luvanvaraista. Informaationsyistä pykälässä lisäksi todettaisiin, että 23 §:ssä tarkoitettuun vieraiden lajien tuomiseen Etelämanneralueelle tarvitaan myös lupa. Tämä toiminta nimittäin tapahtuisi pääasiassa Etelämanneralueen ulkopuolella ja päättyisi Etelämanneralueelle. Lain 6 §:ssä säädettäisiin kuitenkin sellaisista tapauksista, joissa lupaa ei tarvitsisi hakea.

Säättämällä kaikki toiminnot kiellettyjä toimintoja lukuun ottamatta luvanvaraisuuden piiriin pyrittäisiin varmistamaan, että pöytäkirjan määräyksiä noudatetaan. Kun luvanvaraisuus koskisi kaikenlaista toimintaa Etelämanneralueella myös 4 §:n 2 kohdan mukainen mineraaliesiintymään kohdistuva tieteellinen tutkimus edellyttäisi aina nimenomaista lupaa.

Lupaviranomaisen lupaharkinnasta säädettäisiin sekä yleisesti että erityisesti. Yleisiä 16 §:n mukaisia luvanmyöntämisedellytyksiä

sovellettaisiin kaikkeen luvanvaraiseen toimintaan. Lisäksi luonnonsuojelua koskevaan 4 lukuun ja erityissuojelualueita koskevaan 25 §:ään sisältyisi erityisiä luvanmyöntämisedellytyksiä.

6 §. *Poikkeus velvollisuudesta hakea lupaa.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi sellaisista poikkeustilanteista, joissa lain mukaista lupaa ei tarvittaisi. Pykälän 1 kohdassa ehdotetaan kaksoislupatilanteen välttämiseksi, ettei lupaa tarvita, jos toiminnalle on pöytäkirjan toisen sopimuspuolen toimivaltaisen viranomaisen myöntämä voimassa oleva lupa. Etelämantereelle suuntautuvia tutkimusretkiä tehdään usein eri sopimusvaltioista olevien tutkijoiden kesken. Jos lain soveltamisalan piiriin kuuluva on saanut luvan toisen sopimuspuolen toimivaltaiselta viranomaiselta, ei olisi enää tarkoituksenmukaista velvoittaa tätä hakemaan Suomesta uutta lupaa.

Toisena poikkeuksena ehdotetaan Etelämannerta koskevan sopimuksen VI artiklaan viitaten, että aluksen liikkumiseen Etelämanneralueeseen kuuluvan merialueen kautta ei tarvita lupaa, jos aluksen määränpää ei ole Etelämanneralueella. Poikkeus ei kuitenkaan vapauttaisi 6 luvun mukaisista aluksen toimintaa koskevista säännöksistä. Koska kysymys on poikkeussäännöksestä, sitä on tulkittava erittäin suppeasti. Poikkeuksen tarkoituksena on erityisesti turvata reittiliikenteen joustava toiminta. Jos alus sen sijaan esimerkiksi matkailutarkoituksessa kävisi Etelämanneralueella, tulisi toiminnalle hakea lupaa, koska aluksen määränpäänä olisi tuolloin Etelämanneralue ja aluksen vierailu alueelle olisi ehdotettavan lain 3 §:n määritelmän mukaista toimintaa. Poikkeuksella ei käytännössä liene juurikaan merkitystä, koska suomalaiset alukset eivät nykyisin juurikaan käytä Etelämanneraluetta läpikulkureittinä.

Pykälän 3 kohdassa ehdotetaan, ettei lupaa tarvitsisi hakea myöskään Etelämantereen meren elollisten luonnonvarojen säilyttämisestä tehdyssä yleissopimuksessa tarkoitettuun toimintaan. Poikkeus olisi sopusoinnussa pöytäkirjan 5 artiklan kanssa. Poikkeuksella tarkoitettaisiin pelkästään sellaista toimintaa, jota mainitussa yleissopimuksessa tarkoitetaan. Sellaiset toiminnot, joita yleissopimus ei sääntele, edellyttäisivät siten 5 §:n nojalla lupaa.

7 §. *Lupaviranomainen.* Pykälässä ehdotetaan, että ympäristöasioista vastaava minis-

teriö eli nykyisin ympäristöministeriö toimisi lain mukaisena lupaviranomaisena.

2 luku. Ympäristövaikutusten arviointi

8 §. *Ympäristövaikutusten alustava arviointi.* Pykälässä säädettäisiin, että ympäristövaikutusten alustava arviointi olisi tehtävä, jos toiminta saattaa väliaikaisesti tai vähäisesti vaikuttaa Etelämanteralueen ympäristöön. Ympäristövaikutusten alustavan arvioinnin kynnyksessä olisi siis pöytäkirjan vaatimusten mukaisesti varsin matala verrattuna esimerkiksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain säännöksiin. Mainittu laki ja ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettu asetus (792/94) edellyttävät ympäristövaikutusten arviointia vain suurilta hankkeilta, joilla on merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Vähäistä ja väliaikaista vaikutusta voidaan katsoa olevan lähes kaikella Etelämanteralueella tapahtuvalla toiminnalla.

Ympäristövaikutusten arviointi olisi ehdotettavassa laissa sidottu lupamenettelyyn, koska ympäristövaikutusten arviointi tehtäisiin aina lupamenettelyn yhteydessä. Toiminnan vaikutusten selvittäminen ja arviointiselostuksen laatiminen olisi toiminnasta vastaavan asiana, kuten ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa. Tästä seuraa, ettei ehdotetun lain mukaista ympäristövaikutusten arviointia tarvitsisi tehdä 6 §:ssä tarkoitettujen luvanvaraisuudesta vapautettujen toimintojen osalta. Kaikki muu toiminta Etelämanteralueella edellyttäisi lähtökohtaisesti ympäristövaikutusten alustavaa arviointia. Myös tavaran ynnä muun vastaavan toimittaminen sinne edellyttäisi ympäristövaikutusten arviointia.

Ympäristövaikutusten kokonaisarviointi, josta säädettäisiin 9 §:ssä, ei välttämättä edellyttäisi, että toiminnasta vastaavan olisi ensin suoritettava ympäristövaikutusten alustava arviointi, vaan tämä voisi suoraan tehdä ympäristövaikutusten kokonaisarvioinnin. Toisaalta ympäristövaikutusten alustava arviointi voi osoittaa, että ympäristövaikutukset olisi arvioitava kokonaisvaltaisesti ennen luvan myöntämistä. Tällöin viranomainen voisi vaatia luvanhakijaa täydentämään hakemustaan siten, että se sisältää ympäristövaikutusten kokonaisarvioinnin. Pöytäkirjan I liitteen 2 artiklan mukaisista ympäristövaikutusten alustavan arvioinnin sisällöstä ja laatimisesta säädettäisiin tarkemmin asetuk-

sella.

9 §. *Ympäristövaikutusten kokonaisarviointi.* Jos ympäristövaikutusten alustavan arvioinnin perusteella tai muutoin voidaan olettaa, että toiminnalla saattaa olla vähäistä tai väliaikaista suurempi vaikutus Etelämanteralueen ympäristöön, olisi toiminnasta vastaavan tehtävä ympäristövaikutusten kokonaisarviointi. Pöytäkirja ei tarkemmin määrittele, milloin toiminnalla voidaan katsoa olevan vähäistä tai väliaikaista suurempi vaikutus Etelämanteralueen ympäristöön.

Ympäristövaikutusten kokonaisarviointi edellyttää pöytäkirjan I liitteen mukaan kansainvälistä tiedoksiantamista ja kuulemista, josta säädettäisiin 12 §:ssä. Lupaa toiminnalle, joka edellyttää ympäristövaikutusten kokonaisarviointia, ei voitaisi myöntää ennen kuin kansainväliselle kuulemiselle varatut pöytäkirjan mukaiset määräajat olisivat kulumat. Ympäristövaikutusten kokonaisarviointia tarkoittava arviointiselostus tai sen luonnos olisi jätettävä lupaviranomaiselle 150 päivää ennen seuraavaa konsultatiivista kokousta. Tästä määräajasta säädettäisiin asetuksella. Sopimuspuolten ja konsultatiivisen kokouksen mahdollisille huomautuksille varattavien määräaikaisten johdosta lupamenettelyyn kuuluu ympäristövaikutusten kokonaisarviointia edellyttävissä hankkeissa melko pitkä aika. Tämän johdosta ympäristövaikutusten kokonaisarviointi olisi tehtävä lähinnä pysyväisluonteisia tai huomattavia ympäristövaikutuksia aiheuttavien hankkeiden yhteydessä. Tällaisia hankkeita olisivat erityisesti pysyvien tukikohtien ja kenttäleirien sekä niiden kiinteiden laitteiden rakentaminen tai pysyvien huoltoreittien perustaminen. Myös ehdotettavan lain 4 luvussa tarkoitettu toiminta voisi sen laajuus huomioon ottaen edellyttää ympäristövaikutusten kokonaisarviointia. Muuhun lain mukaan luvanvaraiseen toimintaan voitaisiin toiminnan vaikutusten ollessa vähäisiä tai väliaikaisia myöntää lupa myös ympäristövaikutusten alustavan arvioinnin tulua suoritetuksi.

10 §. *Arvioinnin ajankohta.* Ympäristövaikutusten arviointi liittyy ehdotetussa laissa kiinteästi lupamenettelyyn. Ympäristövaikutusten arviointimenettely edellyttäisi lupamenettelyä, ja ympäristövaikutusten arviointi olisi aina tehtävä ennen ehdotetun lain mukaisen luvan myöntämistä. Tarkoituksena on, että toimintaa suunnitteleva toteuttaisi lain mukaisen ympäristövaikutusten alustavan arvioinnin tai kokonaisarvioinnin ja liittäisi

lupahakemukseensa arvioinnin tuloksena syntyneet asiakirjat, jotka muodostaisivat arviointiselostuksen. Arviointiselostuksesta ei tehtäisi erillistä päätöstä, vaan se hyväksyttäisiin välillisesti lupapäätöksen yhteydessä.

Ympäristövaikutusten kokonaisarvioinnin edellyttämä kansainvälinen kuuleminen (konsultatiivisen kokouksen ja sopimuspuolten lausunnot) edellyttää ympäristövaikutusten arvioinnin luonnoksen liittämistä jo lupahakemukseen, jotta asian kansainvälinen käsittely saadaan suoritettua lupamenettelyn aikana.

Ympäristövaikutusten arviointia ei siten ehdotetussa laissa asetettaisi lupahakemuksen edellytykseksi, vaan ympäristövaikutusten arvioinnin olisi oltava viranomaista tyydyttävällä tavalla tehty ennen luvan myöntämistä. Lupahakemus voitaisiin siten ottaa käsiteltäväksi, vaikka ympäristövaikutusten arviointi ei olisikaan viranomaisen tai hakijan mielestä hakemuksen jättämishetkellä täysin loppuunsuoritettu. Hakija voisi täydentää joko itse tai lupaviranomaisen aloitteesta ympäristövaikutusten arviointia vielä lupahakemuksen käsittelynkin aikana. Luvan saaminen osoittaisi, että ympäristövaikutusten arviointiselostus on viranomaisten kannalta riittävä.

Sillä, että lupahakemusvaiheessa ei edellytetä täysin loppuunsuoritettua ympäristövaikutusten arviointia, pyritään joustavuuden lisäämiseen ja samalla siihen, ettei pöytäkirjan vaatimuksista aiheutuvia muutoinkin pitkiä määräaikoja tarpeettomasti pidennetä. Etelämanneralueelle suuntautuvaa toimintaa harjoittavat Suomessa tai Suomesta käsin pääsääntöisesti tiedemiehet tai muut asiantuntijat, jolloin ympäristövaikutusten arviointimenettelykin muodostuu vuoropuheluksi ja neuvotteluksi toimintaa suunnittelevan ja lupaviranomaisen välillä. Tällaisessa tilanteessa ei ole syytä rasittaa menettelyä muodollisilla vaatimuksilla. Näin päästään ympäristön, viranomaisten ja luvan hakijan kannalta parhaaseen lopputulokseen.

11 §. *Arviointiselostus.* Arviointiselostus muodostaisi ympäristövaikutusten arvioinnin lopputuloksen ja siinä kuvattaisiin sekä arvioitaisiin toiminnan vaikutuksia ympäristöön. Arviointiselostus olisi kirjallinen asiakirja, johon kootaan arvioinnin tulokset.

Yhteneväinen lopullinen arviointiselostus olisi aina otettava lupapäätöksen liitteeksi. Asetuksella säädettäisiin sekä ympäristövai-

kutusten alustavan arviointiselostuksen että kokonaisarviointiselostuksen sisällöstä.

12 §. *Arviointiselostuksesta kuuleminen.* Ympäristöasioista vastaava ministeriö pyytäisi arviointiselostuksesta tai sen luonnoksesta tarpeelliset lausunnot. Ministeriö voisi tarvittaessa pyytää arviointiselostuksesta tai sen luonnoksesta lausunnon myös ulkomaisilta viranomaisilta ja asiantuntijalaitoksilta. Lausuntojen pyytäminen olisi siten ministeriön harkinnassa. Ympäristövaikutusten arviointiselostusta koskeva lausuntopyyntö voitaisiin tarvittaessa yhdistää lupahakemuksesta pyydettyään lausuntoon.

Ympäristövaikutusten arvioinnista pyydetävissä lausunnoissa on otettava huomioon pöytäkirjan kansainvälistä kuulemista koskevat määräykset. Ministeriön olisi ehdotetun lain mukaan aina varattava Etelämannerta koskevan sopimuksen IX artiklassa tarkoitettulle kokoukselle ja pöytäkirjan sopimuspuolille mahdollisuus tehdä huomautuksia ympäristövaikutusten kokonaisarviointia koskevista arviointiselostuksesta tai sen luonnoksesta. Lupahakemukseen 14 §:n mukaisesti liitetty arviointiselostus tai sen luonnos annettaisiin tiedoksi sopimuspuolille ja konsultatiiviselle kokoukselle. Konsultatiiviselle kokoukselle ympäristövaikutusten arviointiselostus tai sitä koskeva luonnos annetaan tiedoksi pöytäkirjan 11 artiklassa tarkoitettun ympäristönsuojelukomitean välityksellä. Konsultatiivinen kokous käsittelee asiaa komitean lausunnon pohjalta.

Tilanteissa, joissa edellytetään kansainvälistä kuulemista, huomautusten tekemiselle on varattava pöytäkirjan I liitteen 3 artiklan 3 ja 4 kappaleessa määrätyt 90 ja 120 vuorokauden pituiset määräajat, eikä lupaa voida myöntää ennen näiden määräaikojen kuluamista. Tästä säädettäisiin 17 §:ssä ja asetuksessa. Arviointiselostus olisi näissä tapauksissa jätettävä 150 päivää ennen seuraavaa konsultatiivista kokousta. Näin ministeriölle jäisi tarvittaessa aikaa käännättää sille jätetyt asiakirjat yhdelle konsultatiivisen kokouksen virallisista kielistä. Kielilain (148/22) 3 §:n mukaan Suomen kansalaisella on oikeus käyttää suomea tai ruotsia asioidessaan omassa asiassa valtion viranomaisen kanssa. Käytännössä kääntämiseen ei välttämättä ole tarvetta, sillä hakija todennäköisesti jo alunperin laatii asiakirjat englanniksi, joka on yksi konsultatiivisten kokousten virallisista kielistä. Tämä on tarkoituksenmukaista siitä syystä, että usein tutkimusretkiin osallistuu

eri valtioiden kansalaisia.

Käytännössä ulkoasiainministeriö hoitaisi diplomaattiteitse ympäristöasioista vastaavalle ministeriölle jätettyjen arviointiselostusten kansainvälisen tiedoksiantamisen sopimuspuolille ja pöytäkirjalla perustetulle ympäristönsuojelukomitealle sekä sitä kautta konsultatiiviselle kokoukselle.

Hallinnon korostama avoimuusperiaate on otettu huomioon lakiehdotuksessa siten, että ministeriön olisi varattava luonnollisille henkilöille sekä sellaisille yhteisöille ja säätiöille, joiden pääasiallinen tarkoitus on niiden sääntöjen mukaan edistää ympäristönsuojelua, mahdollisuus lausua mielipiteensä arviointiselostuksen johdosta.

13 §. *Arviointiselostuksen esilläpitäminen.* Lupahakemuksen liitetty arviointiselostus tai sen luonnos pidettäisiin ehdotuksen mukaan nähtävillä ministeriön kirjaamossa vähintään 90 päivää arviointiselostuksen tai sen luonnoksen vastaanottamisesta. Pöytäkirja ei määrää esilläpitämiselle minimiaikaa, mutta ehdotuksessa on päädytty 90 päivään kansainväliselle kuulemiselle varattavan minimiajan mukaan. Ympäristövaikutusten kokonaisarviointista on sopimuspuolten käsittelylle varattava vähintään tämä aika, eikä asiaa ei voida ratkaista ennen sen kulumista. Sama aika voidaan perustellusti varata myös asian esilläpitämiselle. Myös ympäristövaikutusten alustavaa arviointia tarkoittava arviointiselostus tai sen luonnos olisi pidettävä esillä saman 90 päivän määräajan. Lopullisten arviointiselostusten julkisuus toteutuisi ehdotuksen 19 §:n säännösten perusteella. Pykälässä säädettäisiin lupapäätöksen ja siihen liittyvien asiakirjojen julkisuudesta.

Ympäristövaikutusten arvioinnista ei tarvitsisi ehdotuksen mukaan tiedottaa julkisesti esimerkiksi kuuluttamalla siitä sanomalehdissä tai muulla vastaavalla tavalla. Ympäristöhallinnossa aktiivinen tiedottaminen eri hankkeista ja toiminnoista tapahtuu alue- tai paikallistasolla. Ministeriöllä ei ole vastaavia kuulutusvelvollisuuksia, eikä sellaisen luominen pelkästään ehdotetussa laissa tarkoitetuille asioille ole taloudellisesti järkevää. Alue- tai paikallistason kuulutukset eivät taas asian luonteesta johtuen olisi mielekkäitä. Koska kyse on erityistoiminnasta, on oletettavaa, että asiasta kiinnostuneet saisivat asiasta tiedon arviointiselostusten ja niiden luonnosten esilläpitämisen välityksellä.

Mitä 1 momentissa säädettäisiin esilläpitämisestä, sovellettaisiin myös pöytäkirjan

muiden sopimuspuolten Suomelle tiedoksi antamiin, niille tehtyihin arviointiselostuksiin tai niiden luonnoksiin.

3 luku. Lupamenettely

14 §. *Lupahakemus.* Toimintaa suunnittelevan olisi liitettävä lupahakemukseen lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta. Lupahakemuksen sisällöstä säädettäisiin tarkemmin asetuksella.

Jos toiminta edellyttää ympäristövaikutusten alustavaa arviointia tai kokonaisarviointia, tulisi lupahakemukseen liittää lain 2 luvun mukainen ympäristövaikutusten arviointiselostus tai sen luonnos. Luonnoksesta olisi käytävä ilmi toiminnan olennaisimmat ympäristövaikutukset. Luonnoksen tulisi olla sellainen, että sen nojalla sopimuspuolet ja konsultatiivinen kokous voisivat mielekkäällä tavalla käsitellä asiaa ja lausua siitä mielipiteensä. Tämä edellyttää luonnokselta tietynasteista tarkkuutta ja riittävää sisältöä. Tarvittaessa hakijaa voitaisiin pyytää täydentämään hakemustaan tältä osin.

15 §. *Lupahakemuksesta kuuleminen.* Lupaviranomaisen eli ympäristöasioista vastaavan ministeriön olisi viivytyksettä pyydettävä asian ratkaisemiseksi tarpeelliset lausunnot. Samoin kuin ympäristövaikutusten arvioinnissa ei ministeriöllä lupahakemuksen osalta olisi ehdotonta velvollisuutta lausunnon pyytämiseen joltain tietyltä viranomaiselta, vaan ministeriö voisi harkintansa mukaan tarvittaessa pyytää asiasta lausunnon haluamaltaan taholta. Ministeriö voisi tarvittaessa pyytää lausunnon myös ulkomaisilta viranomaisilta ja asiantuntijalaitoksilta, mikä tilanteen poikkeuksellisuuden johdosta olisi mainittu nimenomaisesti laissa. Pöytäkirjan edellyttämästä konsultatiivisen kokouksen lausuntomahdollisuudesta säädettäisiin erikseen 17 §:ssä.

16 §. *Yleiset luvan myöntämisedellytykset.* Luvan myöntämisedellytykset jakautuisivat yleisiin ja erityisiin. Yleisiä luvan myöntämisedellytyksiä sovellettaisiin kaikkeen luvanvaraiseen toimintaan. Erityisiä luvan myöntämisedellytyksiä sisältyisi luonnonsuojelua käsittelevään 4 lukuun ja erityissuojelualueita koskevaan 25 §:ään. Yleiset luvan myöntämisedellytykset perustuvat pöytäkirjan 3 artiklan 2 kappaleen b kohdassa mainittuihin ympäristöä koskeviin periaatteisiin. Niiden mukaisesti lupaa laissa tarkoitettuun toimintaan ei saisi myöntää, jos toiminnasta

saattaa aiheutua:

1) haitallisia vaikutuksia Etelämanneralueen ilmastoon tai sääoloihin,

2) merkittäviä haitallisia vaikutuksia Etelämanneralueen ilman tai veden laatuun,

3) merkittäviä muutoksia Etelämanneralueen ilmakehässä, maa-, vesi-, jää- tai meriympäristössä,

4) haitallisia muutoksia eliölajien tai niiden populaatioiden levinneisyydessä, runsaudessa tai tuottavuudessa Etelämanneralueella,

5) vaaraa Etelämanneralueen uhanalaisille lajeille tai niiden populaatioille,

6) biologisesti, tieteellisesti, historiallisesti, esteettisesti tai koskemattomuutensa johdosta merkittävien alueiden tilan huonontumista, tai

7) muuta niihin rinnastuvaa Etelämanneralueen ympäristöön sekä siitä riippuviin ja siihen liittyviin ekosysteemeihin kohdistuvaa merkittävää haittaa.

Luvan myöntämisedellytyksiä arvioidaisiin oikeusharkinnalla. Yleisten luvan myöntämisedellytysten täytymättä jääminen estäisi siis luvan myöntämisen. Lupa voitaisiin myöntää vain, jos kaikki luvan myöntämisedellytykset täytyisivät. Luonnonsuojelua koskevassa 4 luvussa tarkoitetut hankkeet ja liikkuminen sekä toiminta 25 §:ssä tarkoitetuilla erityissuojelualueilla edellyttäisivät myös kyseisten säännösten mukaisten erityisten luvan myöntämisedellytysten täyttymistä.

17 §. *Luvan myöntäminen ja arviointiselostuksen kansainvälinen käsittely.* Ympäristövaikutusten kokonaisarviointiselostuksen luonnos on pöytäkirjan I liitteen 3 artiklan 3 ja 4 kappaleen mukaan jaettava sopimuspuolille huomautuksia varten ja soveltuvin osin myös ympäristönsuojelukomitean kautta konsultatiiviselle kokoukselle tarkasteltavaksi. Saman artiklan 5 kappaleen mukaan lopullista päätöstä ehdotetun toimen toteuttamiseksi ei saa tehdä, ellei konsultatiivisella kokouksella ole ollut mahdollisuutta tarkastella ympäristövaikutusten arviointiselostuksen luonnosta.

Konsultatiivinen kokous käsittelee asian ympäristönsuojelukomitean antaman lausunnon pohjalta. Riittävän määräajan turvaamiseksi tietojen toimittamiseksi konsultatiiviselle kokoukselle asetuksessa säädettäisiin, että arviointiselostus tai sen luonnos olisi jätettävä lupaviranomaiselle viimeistään 150 päivää ennen seuraavaa konsultatiivista kokousta. Tiedot komitealle tulee pöytäkirjan I

liitteen 3 artiklan 4 kappaleen mukaan toimittaa viimeistään 120 vuorokautta ennen konsultatiivista kokousta.

Tarkastelumahdollisuus kokoukselle on varattava hankkeissa, jotka edellyttävät ympäristövaikutusten kokonaisarviointia. Laissa ehdotetaan siten säädettäväksi, että jos toiminta edellyttää ympäristövaikutusten kokonaisarviointia, siihen ei saisi myöntää lupaa ennen kuin konsultatiivisella kokouksella on ollut mahdollisuus käsitellä lupahakemuksen liitettyä arviointiselostusta tai sen luonnosta. Kokous käsittelee asiaa niiden asiakirjojen perusteella, jotka on liitetty lupahakemukseen. Vaikka ympäristövaikutusten arviointi esimerkiksi täydentyisi vielä lupakäsittelyn aikana, ei lopullisia asiakirjoja tarvitsisi erikseen antaa tiedoksi konsultatiiviselle kokoukselle. Lopulliset ympäristövaikutusten arviointiselostukset olisi pöytäkirjan I liitteen 3 artiklan 6 kappaleen mukaan kuitenkin annettava tiedoksi muille sopimuspuolille. Tästä säädettäisiin ehdotettavan lain 19 §:n 2 momentissa. Lopullisten asiakirjojen nähtävänä pitämisestä Suomessa säädettäisiin puolestaan 19 §:n 1 momentissa.

Tarkastelumahdollisuuden varaamista olisi laissa rajoitettu siten, että jos konsultatiivista kokousta ei järjestetä 15 kuukauden kuluessa siitä, kun arviointiselostus on annettu tiedoksi ympäristönsuojelukomitealle, ei lausuntomahdollisuutta tarvitsisi varata konsultatiiviselle kokoukselle. Rajoitus on pöytäkirjan I liitteen 3 artiklan 5 kappaleen mukainen. Luvanhakija voisi tarkistaa seuraavan konsultatiivisen kokouksen ajankohdan joko ympäristöministeriöstä tai ulkoasiainministeriöstä.

18 §. *Lupapäätös.* Lupapäätökseen otettaisiin Etelämanneralueen ympäristön suojelemiseksi tarpeelliset lupamääräykset. Lupamääräykset voisivat koskea esimerkiksi toiminnan toteuttamistapaa, sen kestoja, otettavien eliölajien määrää tai muuta vastaavaa seikkaa.

Lupapäätöksessä olisi yksilöitävä luvan saanut toiminta sekä sen ajankohta, paikka ja toteuttaja. Lupapäätöksestä olisi käytävä ilmi, miten 2 luvussa tarkoitettu ympäristövaikutusten arviointi on otettu huomioon lupaharkinnassa. Päätös annettaisiin julkipanon jälkeen ja sen katsottaisiin tulevan asianomaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Päätös lähetettäisiin hakijalle. Lisäksi päätös lähetettäisiin tiedoksi asiassa lausunnon antaneille kotimaisille ja ulkomaisille viranomai-

sille.

Lupapäätöksen liitteeksi tulisivat lopulliset ympäristövaikutusten arvioinnin tulokset kokonaisuudessaan. Lupapäätökseen olisi lisäksi liitettävä hallintolainkäyttölain (586/96) 14 §:n nojalla valitusosoitus.

19 §. *Lupapäätöksen ja siihen liittyvien asiakirjojen pitäminen esillä ja kansainvälinen tiedoksiantaminen.* Pöytäkirjan I liitteen 3 artiklan 6 kappaleen mukaan lopullisen ympäristövaikutusten kokonaisarvioinnin tulokset, ilmoitus siihen liittyvistä päätöksistä (kuten lupapäätös) ja arvio ennakoitujen toimenpiteiden merkityksestä suhteessa sillä saavutettavaan etuihin on jaettava kaikille sopimuspuolille, joiden on julkistettava nämä tiedot. Suomen on julkistettava muiden sopimuspuolten Suomelle toimittamat lopulliset kokonaisvaltaiset ympäristövaikutusten arviointitulokset ja niihin liittyvät päätökset samoin kuin etuja ja haittoja koskevat arviot sekä lähetettävä täällä käsitellyt lopulliset arviointiselostukset tiedoksi muille sopimuspuolille. Pöytäkirjan edellyttämä julkistamisvelvollisuus ehdotetaan täytettäväksi asiakirjojen esilläpitämisellä, josta säädettäisiin 19 §:n 1 momentissa. Esilläpitäminen koskisi lupahakemusvaiheessa ympäristövaikutusten arviointiselostusta 13 §:n perusteella ja luvan tultua myönnettyksi lopullista lupapäätöstä siihen liittyvine asiakirjoineen 19 §:n perusteella. Liiteasiakirjana olisi myös lopullinen ympäristövaikutusten arviointiselostus.

Pöytäkirja ei sisällä määräyksiä, joiden mukaan kunkin sopimuspuolen olisi julkistettava itse käsittelemänsä ja myöntämänsä luvat tai niihin liittyvät lopulliset ympäristövaikutusten arviointiselostukset. Jos pöytäkirjan veloitteita tulkittaisiin kirjaimellisesti, tarkoittaisi tämä sitä, että Suomen olisi julkistettava esimerkiksi Ruotsin viranomaisten hyväksymät lopulliset ympäristövaikutusten arviointiselostukset ja niihin liittyvät lupapäätökset, mutta ei Suomessa myönnettyjä lupia ja niihin liittyviä lopullisia ympäristövaikutusten arviointiselostuksia. Ne tosin olisivat julkisia yleisten asiakirjain julkisuudesta annetun lain (83/51) nojalla. Ei ole olemassa perusteita asettaa Suomessa myönnettyjä lupia ja niihin liittyviä päätöksiä julkisuuden kannalta huonompaan asemaan kuin muiden valtioiden lupia ja liitännäispäätöksiä, vaan esilläpitämisen olisi kohdistuttava nimenomaan juuri kotimaisiin päätöksiin.

Täten laissa ehdotetaan säädettäväksi lu-

papäätöksen ja siihen liittyvien asiakirjojen, kuten lopullisen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen, nähtävillä pitämisestä. Lupapäätös ja siihen liittyvät asiakirjat olisi ehdotuksen mukaan pidettävä nähtävillä ministeriön kirjaamossa. Nähtävillä panon olisi tapahduttava vähintään 60 päivää ennen toimenpiteen aloittamista Etelämanneralueella. Määräaikaavaatimus perustuu pöytäkirjan I liitteen 3 artiklan 6 kappaleeseen.

Pykälän 2 momentin mukaan Suomen olisi annettava lainvoimaiset lupapäätökset ja niihin liittyvät asiakirjat tiedoksi muille sopimuspuolille. Tässäkin tapauksessa — kuten ympäristövaikutusten arvioinninkin osalta — ministeriö vastaisi asiakirjojen kääntämisestä yhdelle konsultatiivisen kokouksen virallisista kielistä.

Nähtävilläpitovelvollisuus koskisi pykälän 3 momentin perusteella samalla tavalla kotimaisia ja ulkomaisia lupapäätöksiä sekä niiden liitteitä. Ulkomaisia asiakirjoja ei kuitenkaan käännettäisi suomeksi ministeriön toimesta.

Tässä pykälässä säädetyt velvollisuudet koskisivat vain myönnettyjä lupia ei sen sijaan kielteisiä lupapäätöksiä.

20 §. *Lupapäätöksen muuttaminen ja peruuttaminen.* Pykälässä säädettäisiin lupapäätöksen muuttamisesta ja peruuttamisesta sekä niiden edellytyksistä.

Pykälän 1 momentin mukaan lupapäätöstä tai sen määräystä voidaan luvan myöntämisen jälkeen muuttaa tai lupa voidaan peruuttaa luvanhaltijan hakemuksesta tai viran puolesta. Siinä tapauksessa, että luvanhaltija itse hakee lupapäätöksen muuttamista tai vastaavasti peruuttamista, ei ole tarkoituksenmukaista, että asian ratkaisu olisi sidottu erityisiin edellytyksiin. Tämän vuoksi pykälään ei ehdoteta otettavaksi erityisiä edellytyksiä luvanhaltijan aloitteesta tapahtuvaan luvan muuttamiseen tai peruuttamiseen. Sen sijaan 2 ja 3 momentissa säädettäisiin, millä edellytyksillä lupapäätös voitaisiin viran puolesta muuttaa tai peruuttaa.

Muuttamisen edellytykset ehdotettavassa 2 momentissa vastaisivat ympäristölainsäädännössämme omaksuttua linjaa. Ministeriö voisi momentin mukaan omasta aloitteestaan muuttaa lupapäätöstä tai sen määräyksiä, jos:

1) olot ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet,

2) luvan myöntämisen ja lupamääräysten asettamisen perusteiden todetaan myöhemmin olleen muulla tavoin olennaisesti toisen-

laiset kuin lupaa myönnettäessä on edellytetty tai

3) se on tarpeen Suomen kansainvälisten velvoitteiden riittävästi yksilöityjen määräysten panemiseksi täytäntöön.

Ministeriö voisi ehdotettavan 3 momentin mukaan peruuttaa luvan viran puolesta, jos hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämisen edellytyksiin tai jos lupamääräyksiä on rikottu siten, että toiminnasta aiheutuu olennaista vaaraa tai häittää ihmisten terveydelle taikka Etelämanneralueen ympäristölle.

Lupaehdojen muuttaminen olisi ensisijainen vaihtoehto luvan peruuttamiseen nähden. Luvan peruuttaminen sen voimassaoloaikana tulisi kyseeseen vain silloin, kun hakija olisi toiminut moitittavasti. Toisaalta esimerkiksi virheellisten tietojen antamiselta ei edellytetä tahallisuutta tai törkeää huolimattomuutta, vaan lupa voitaisiin peruuttaa myös silloin, kun virheelliset tiedot on annettu vilpittömässä mielessä.

4 luku. Luonnonsuojelu

21 §. *Alkuperäisen eliöstön suojelu.* Pykälässä säädettäisiin Etelämantereen alkuperäisen eliöstön suojelemisesta asettamalla alkuperäisen eliöstön ottaminen ja vahingollinen häiritseminen luvanvaraiseksi ja säätämällä niille erityiset luvan myöntämisedellytykset. Pöytäkirjan II liitteen 1 artiklan määritelmisiä mainitut eläimet, kasvit ja selkärangattomat on ehdotuksessa korvattu yleistermillä eliöstö. Ehdotuksen mukaan Etelämanneralueella alkuperäisenä esiintyvän nisäkkään taikka linnun tappamiseen, vahingoittamiseen, pyydystämiseen, käsittelemiseen, häytyttämiseen sekä Etelämanneralueella alkuperäisenä esiintyvän eliöstön vahingolliseen häiritsemiseen olisi oltava lupa. Vahingollinen häiritseminen olisi erikseen määritelty lain 3 §:ssä. Tappaminen, vahingoittaminen, pyydystäminen, käsitteleminen ja häytyttäminen ovat pöytäkirjan II liitteen 1 artiklan g kohdan mukaista ottamista. Ottamisen eritavat tai muodot ehdotetaan informatiivisuuden vuoksi kirjoitettavaksi esiin lakiin.

Pöytäkirjan II liitteen 3 artiklan 2 kappaleessa määrätään niistä tarkoituksista, joiden saavuttamiseksi ottaminen tai vahingollinen häiritseminen voi tulla kyseeseen. Niiden perusteella lupa ottamista tai vahingollista häiritsemistä tarkoittavaan toimenpiteeseen

voitaisiin ehdotuksen mukaan myöntää ainoastaan, jos kysymys olisi:

1) näyteyksilöiden käyttämisestä tieteelliseen toimintaan,

2) näyteyksilöiden hankkimisesta museoon, eläintarhaan, kasvitieteelliseen puutarhaan taikka muuhun vastaavaan laitokseen tai käyttötarkoitukseen, tai

3) muusta tieteellisestä toimenpiteestä, tällaisen toimenpiteen edellyttämien apulaitteiden rakentamisesta tai toiminnasta aiheutuvaan väistämättömään seuraukseen varautumisesta.

Edellä 1 kohdassa tarkoitettua tieteellisen toiminnan käsitettä ei tulisi tulkita liian tiukasti. Tieteellinen tutkimus, jonka tarkoituksena on johtaa kaupallisesti hyödynnettävään keksintöön tai muuhun vastaavaan voisi täyttää kohdan tieteellisyyden vaatimuksen (vrt. erityissuojelun kohteena olevien lajien ottaminen "pakottavaan tieteelliseen tarkoitukseen").

Edellä 2 kohdassa tarkoitettuja eläintarhoja, museoita, kasvitieteellisiä puutarhoja tai muita vastaavia laitoksia tai käyttötarkoituksia olisivat lähinnä julkisyhteisöjen ylläpitämät laitokset. Yksityisen ja kaupallista voittoa tavoittelevan eläintarhan kokoelmien kartuttaminen ei olisi tässä kohdassa tarkoitettua näytekappaleiden hankkimista.

Laissa ehdotettaisiin säädettäväksi erityiset luvan myöntämisedellytykset ottamiselle ja vahingolliselle häiritsemiselle. Erityiset luvan myöntämisedellytykset perustuvat II liitteen 3 artiklan 3 kappaleeseen. Erityisten luvan myöntämisedellytysten lisäksi sovellettaisiin 16 §:ssä tarkoitettuja yleisiä luvan myöntämisedellytyksiä.

Erityisten luvan myöntämisedellytysten mukaan ministeriö myöntäisi luvan varmistuttuaan siitä, että:

1) Etelämanneralueella alkuperäisenä esiintyviä nisäkkäitä, lintuja tai kasveja ei oteta enempää kuin on ehdottomasti välttämätöntä 2 momentissa säädetyin tarkoituksen kannalta,

2) vain pieniä määriä Etelämanneralueella alkuperäisinä esiintyviä nisäkkäitä tai lintuja tapetaan eikä paikallisista yhdyskunnista tapeta alkuperäisinä esiintyviä nisäkkäitä tai lintuja enempää kuin normaalisti yhden lisääntymiskauden luonnollisella lisääntymisellä voidaan korvata, kun myös sallittu muu ottaminen otetaan huomioon,

3) lajien monimuotoisuus sekä niiden olemassaololle välttämättömät elinympäristöt

sekä Etelämanneralueen ekosysteemien tasapaino säilyvät ja

4) Etelämanneralueella alkuperäisenä esiintyvän nisäkkään tai linnun tappaminen, vahingoittaminen, pyydystäminen, käsitteleminen tai hätyyttäminen toteutetaan tavalla, joka aiheuttaa eläimelle mahdollisimman vähän kipua ja kärsimystä.

Edellä 1 kohta sisältäisi niin sanotun välttämättömyyskriteerin. Sen mukaan ottaminen olisi rajoitettava vain välttämättömään määrään yksilöitä.

Edellä 2 kohta rajoittaisi ottamisen määrää kokonaisuutena ja paikallisten populaatioiden osalta. Lukumääräisesti suuren joukon ottaminen ei olisi täten lainkaan mahdollista. Ottaminen olisi lisäksi toteutettava niin, ettei mistään yksittäisestä paikallisesta populaatiosta otettaisi enempää kuin mitä yhden lisääntymiskauden luonnollisella lisääntymisellä voitaisiin korvata. Tällä estettäisiin populaatioiden pienentyminen.

Edellä 3 kohta ohjaisi ottamista lajien säilymisen ja ekosysteemien tasapainon kannalta vähämerkityksisille alueille. Tältä kannalta kaikkein tärkeimmät populaatiot olisi jätettävä täysin rauhaan ottamiselta.

Edellä 4 kohta sisältäisi kärsimyksen ja kivun minimoinnin vaatimuksen.

Tässä lainkohdassa mainittujen seikkojen esiintuominen olisi lähtökohtaisesti luvanhakijan tehtävänä. Hänen tulisi suorittamansa ympäristövaikutusten arvioinnin avulla pystyä osoittamaan lupaviranomaiselle, että suunniteltu toiminta täyttäisi tässä lainkohdassa säädetyt vaatimukset. Toisaalta ministeriö voisi tarvittaessa vaatia hakijaa täydentämään joko ympäristövaikutusten arviointia tai lupahakemusta muutoin, jotta ministeriö voisi varmistua siitä, että luvan myöntämisen erityiset edellytykset olisivat olemassa.

22 §. *Erityisesti suojeltavat eliölajit.* Pykälässä säädettäisiin niin sanotun erityissuojelun kohteena olevista lajeista ja erityisistä luvan myöntämisedellytyksistä niiden ottamiseen. Erityissuojelun kohteena olevat lajit on lueteltu pöytäkirjan II liitteen A lisäyksessä. Niitä ovat kaikki turkishylkeet ja rosinhylje. Erityisessä suojelussa olevista lajeista ehdotetaan säädettäväksi asetuksella. Lakiin tulisi tätä tarkoittava valtuutussäännös. Näiden asetuksessa lueteltujen eliölajien ottaminen olisi tiukemmin säänneltyä kuin muun alkuperäisen eliöstön ottaminen.

Lupa erityisesti suojeltavan eliön vahingoittamiseen, pyydystämiseen, käsittele-

seen tai hätyyttämiseen voitaisiin ehdotuksen mukaan myöntää vain, jos toimenpide:

1) tapahtuu välttämättömä tieteellistä tarkoitusta varten,

2) ei vaaranna kyseisen lajin tai paikallisen populaation eloonjäämistä tai elpymistä, ja

3) tehdään tavalla, joka aiheuttaisi mahdollisimman vähän kipua ja kärsimystä.

Pykälän 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua ottamista tieteellistä tarkoitusta varten tulisi tulkita tiukemmin kuin 21 §:ssä tarkoitettua. Kaupallisen voiton tavoitteluun tähtäävä tieteellinen toiminta ei voisi olla pakottavaa tieteellistä tarkoitusta varten tapahtuvaa. Kivun ja kärsimyksen minimointivaatimus koskisi luonnollisesti myös erityisesti suojeltavia lajeja.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin lisäedellytyksistä silloin, kun haetaan lupaa erityisesti suojeltavaan lajiin kuuluvan eliön tappamiseen. Momentin mukaan lupa voitaisiin myöntää 2 momentissa mainittujen edellytysten lisäksi vain, jos muiden kuin kuolettavien tekniikoiden käyttämisestä ei voitaisi pitää tarkoituksenmukaisena. Momentti viittaa erityisesti nuketukseen ja muiden sellaisten tekniikoiden käyttämiseen, jotka eivät aiheuta kuolemaa, erityisesti suojeltaviin eliölajeihin kohdistuvissa toimenpiteissä.

23 §. *Vieraiden eliölajien tuominen.* Pykälässä säädettäisiin muiden kuin alkuperäisten eliölajien tuomisesta Etelämanneralueelle, mistä määrätään pöytäkirjan II liitteen 4 artiklassa. Artiklan 1 kappaleessa kielletään ilman lupaa tuomasta vieraita eläin- tai kasvilajeja Etelämanneralueelle. Artiklan 2 kappaleessa kielletään erityisesti koirat ja velvoitetaan alueella olevien koirien viemiseen pois alueelta viimeistään 1 päivänä huhtikuuta 1994. Lain 4 § sisältäisi kiellon tuoda Etelämanneralueelle eliölajia, joka ei alkuperäisenä esiinny siellä. Tämä koskisi myös koiria.

Pöytäkirjan II liitteen 4 artiklan 3 kappaleen mukaan lupa voidaan antaa vain liitteen B lisäyksessä mainittujen eläinten tuomiseen Etelämanneralueelle. Lupa voidaan täten myöntää vain kotitalouskasvien ja laboratorioeliöiden tuomiseen. Laboratorioeliöiksi luetaan B lisäyksen mukaan virukset, bakteerit, hiivat ja sienet. Laissa ehdotetaan siten edellä mainitun 4 §:n sisältämän tuontikiellon lisäksi säädettäväksi, että kotitalouskasvin ja laboratorioeliön tuomiseen Etelämanneralueelle olisi oltava lupa.

Luvassa olisi:

1) tarkennettava tuotavat lajit ja mahdollisuuksien mukaan tuotujen yksilöiden lukumäärä sekä tarvittaessa ikä ja sukupuoli ja

2) määrättävä varotoimenpiteistä, joihin on ryhdyttävä karkaamisen tai kosketuksen välttämiseksi alkuperäisen eläimistön ja kasviston kanssa.

Kuolleita eläimiä ja niiden osia voitaisiin ilman lupaa viedä Etelämanneralueelle ruokana käytettäväksi. Ruoan viemisen edellytyksenä olisi, että ruokaa säilytettäisiin ja käsiteltäisiin valvotuissa olosuhteissa ja ruosta syntyvät jätteet käsiteltäisiin ehdotetun lain ja sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen vaatimusten mukaisesti. Tällä viitattaisiin etenkin jätteitä ja jätehuoltoa koskevaan lain 5 lukuun ja sen nojalla säädettyihin ja määrättyihin vaatimuksiin. Siipikarjaa koskisi ennakkotarkastusvaatimus. Niiden osat olisi etukäteen tutkittava II liitteen C lisäyksessä lueteltujen sairauksien, kuten Newcastlel taudin, tuberkuloosin ja hiivatulehduksen havaitsemiseksi. Ruokana ei pidettäisi eläviä eläimiä.

24 §. *Vieraiden eliölajien siirtäminen ja hävittäminen.* Pykälän 1 momentti koskisi luvan nojalla alueelle tuotuja eliöitä ja velvoittaisi luvanhaltijan ennen luvan voimaansaolon päättymistä siirtämään Etelämanneralueelle tuomansa eliön pois Etelämanneralueelta taikka hävittämään sen polttamalla tai muulla yhtä tehokkaalla tavalla. Poissiirtäminen olisi ensisijainen vaihtoehto. Polttamisessa olisi otettava huomioon lain 4 §:ään sisältyvä avopolton kielto sekä 5 luvun nojalla säädetty jätteen polttoa koskevat vaatimukset. Jätteen polttaminen olisi mahdollista vain suljetuissa olosuhteissa. Ympäristöasioista vastaava ministeriö voisi lain 30 §:n nojalla määrätä polttouunien teknisistä vaatimuksista.

Pykälän 2 momentti koskisi muita kuin luvanvaraisesti alueelle tuotuja ei-alkuperäisiä eliöitä. Tällä tarkoitettaisiin Etelämanneralueen ympäristölle vaarallisia vieraita eliöitä, joita ehdotettavan lain soveltamisalaan kuuluvat tapaavat Etelämanneralueella ja jotka ovat jonkun tuntemattoman tahon alueelle tuomia tai joiden tuoja ei jostain syystä itse pysty hävittämään eliötä tai siirtämään sitä pois alueelta. Jokainen ehdotettavan lain soveltamisalaan kuuluva henkilö olisi viipymättä velvollinen hävittämään polttamalla tai muulla yhtä tehokkaalla tavalla sellaisen Etelämanneralueelle ilman lupaa tuodun eliön, joka saattaa aiheuttaa vaaraa Eteläman-

neralueella alkuperäisenä esiintyvälle eliölle, taikka siirtämään vaaraa aiheuttavan eliön pois Etelämanneralueelta. Luvatta tuotujen eliöiden kohdalla ensisijainen vaihtoehto olisi hävittäminen, koska poissiirtämiseen velvoittaminen voisi johtaa kohtuuttomiin velvoitteisiin tuntemattoman henkilön alueelle tuoman eläimen kiinnittäjää kohtaan, joka tässä tapauksessa ei olisi voinut mitenkään etukäteen valmistautua esimerkiksi kuljetuksen järjestämiseen. Momentin tarkoituksena olisi taata, että kaikki Etelämanneralueelta tavattavat Etelämanneralueen ympäristölle vaaralliset muut kuin alkuperäiset eliöt — riippumatta siitä, kuka ne on alueelle tuonut tai onko tuominen tapahtunut luvalla tai ilman — käsiteltäisiin niin, ettei niistä aiheutuisi vaaraa alkuperäiselle eliöstölle. Eliöiden hävittämisessä olisi otettava huomioon 5 luvun säännökset. Pykälän 2 momentin käsittelyvelvollisuutta vastaava määräystä ei ole pöytäkirjassa tai sen liitteissä, mutta sen säätäminen on pöytäkirjan tavoitteiden mukaista.

25 §. *Erytyissuojelualueet.* Pykälässä säädettäisiin erityissuojelualueista, joita nimitetään pöytäkirjan V liitteen mukaisesti. Etelämantereen erityissuojelualueeksi nimetyllä alueella liikkumiseen tai toimenpiteisiin ryhtymiseen olisi oltava lupa lain 5 §:n nojalla samoin kuin toimintaan ylipäätäänkin. Ehdotettavassa 25 §:ssä säädettäisiin erityisistä luvanmyöntämisedellytyksistä erityissuojelualueilla. Erytyishallintoalueilla taas ei noudatettaisi 25 §:n erityisiä luvan myöntämisedellytyksiä.

Lupa erityissuojelualueella liikkumiseen tai toimintaan myönnettäisiin, jos toiminta täyttää alueelle pöytäkirjan V liitteen mukaan vahvistetun hallintasuunnitelman vaatimukset. Ministeriön olisi liitettävä lupapäätökseen alueen hallintasuunnitelman asianmukaiset osat, tarkennettava luvassa alueen laajuus ja sijainti ja yksilöitävä sallitut toimenpiteet, niiden ajankohta, paikka sekä luvanhaltija.

Jos erityissuojelualueeksi nimetyllä alueella ei olisi vahvistettua hallintasuunnitelmaa, voitaisiin lupa toimenpiteeseen myöntää vain välttämättömään tieteelliseen tarkoitukseen, jos toimenpidettä ei voida suorittaa muualla. Välttämätön tieteellinen tarkoitus olisi tässä vastaava kuin erityisesti suojeltujen lajien osalta 22 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi. Talo-oudelliseen voittoon tähtäävä toiminta ei olisi sallittua erityissuojelualueilla, joille ei

ole vahvistettu hallintasuunnitelmaa. Alueilla, joille suunnitelma on vahvistettu, toiminnan sallittavuus ratkeaa suunnitelman mukaisesti.

Lupaa ei saisi 3 momentin mukaan myöntää, jos toimenpide vaarantaa alueen luonnollisen ekosysteemin toiminnan tai säilymisen. Ehdotettava 3 momentti soveltuisi siis vanhoihin, konsultatiivisten kokousten ennen pöytäkirjan hyväksymistä nimeämiin erityis-suojelualueisiin, joilla ei kaikilla ole vahvistettua hallintasuunnitelmaa.

Ehdotettavan 4 momentin mukaan ministeriö pitäisi yllä rekisteriä Etelämanneralueen erityisluojelu- ja -hallinta-alueista sekä historiallisista paikoista ja muistomerkeistä. Rekisteri vastaisi pöytäkirjan V liitteen 8 artiklan mukaista luettelo. Luvanhakijan kannalta olisi kuitenkin tarpeen, että hän pystyisi tarkistamaan kyseisiä alueita sekä paikkoja ja muistomerkkejä koskevat tiedot lupaviranomaiselta.

5 luku. Jätteet ja jätehuolto

26 §. *Yleinen huolehtimisvelvollisuus.* Pykälässä säädettäisiin jätteitä koskevasta yleisestä huolehtimisvelvollisuudesta. Ehdotettavan lainkohdan mukaan Etelämanneralueella olisi kaikessa toiminnassa huolehdittava siitä, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän ja ettei jätteestä aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle, ympäristölle tai tieteelliselle toiminnalle. Suomen jätelakiin verrattuna Etelämanneralueella olisi otettava huomioon myös jätteiden vaikutus tieteellisen tutkimuksen harjoittamismahdollisuuksiin, koska tieteellinen tutkimus ja siihen liittyvä toiminta on Etelämantereen pääasiallinen käyttötarkoitus. Huolehtimisvelvollisuus on Etelämanneralueella siten erisisältöinen kuin kansallisessa jätelainsäädännössämme. Tieteellinen toiminta voi nimittäin vaarantua terveydelle tai ympäristölle vaarattomasta tai haitattomasta jätteestäkin, mikä on otettava huomioon jätehuollon suunnittelussa Etelämanneralueella.

27 §. *Jätehuolto Etelämanneralueella.* Jätteen tuottajan olisi 1 momentin mukaan poistettava, muutoin käsiteltävä tai varastoitava Etelämanneralueella tuottamansa jätteet ja järjestettävä jätehuollon suunnittelu ja toteutus siten kuin asetuksessa säädetään ja 28 §:ssä tarkoitetuissa jätehuoltosuunnitelmissa määrätään. Asetuksessa vahvistettaisiin toimenpiteiden etusijajärjestys. Asetuk-

ssa lueltaisiin sellaiset jätteet, jotka olisi aina siirrettävä pois Etelämanneralueelta. Siirtovelvollisuus kohdistuisi ensisijaisesti jätteen tuottajaan. Jätteestä olisi vastuussa myös sen haltija, joka vastaisi jätteestä esimerkiksi, jos tuottajaa ei syystä tai toisesta saataisi selville. Siinä tapauksessa, että jätettä ei siirrettäisi Etelämanneralueelta, jäte tulisi käsitellä Etelämanneralueella. Jätelaissa jätteen käsittelemisellä tarkoitetaan sen 3 §:n 11 kohdan mukaan toimintaa, jonka tarkoituksena on jätteen vaarattomaksi tekeminen tai lopullinen sijoittaminen. Käsitteleminen tarkoittaisi tässä laissa kuitenkin käytännössä vain jätteen polttamista, koska pöytäkirjan mukaisen siirtovelvollisuuden ulkopuolella olevan jätteen loppusijoittaminen on kiellettyä jäättömille alueille ja makeaan veteen ja nestemäisen jätteen laskemista merijälle, jäälautoille tai mannerjälle on pyrittävä mahdollisimman pitkälle välttämään pöytäkirjan vaatimusten mukaan. Avopoltto olisi kiellettyä 4 §:n 5 kohdan nojalla, joten ainoastaan polttouuneilla tapahtuva poltto olisi sallittua. Ympäristöasioista vastaava ministeriö voisi määrätä 30 §:n nojalla polttouuneille päästöraja-arvoista ja teknisistä vaatimuksista. Kiinteän jätteen loppusijoittaminen maaperän jäättömille alueille tai makeaan veteen olisi asetuksen mukaan kiellettyä. Sellaisen nestemäisen jätteen, jota ei asetuksen mukaan olisi välttämätöntä siirtää pois Etelämanneralueelta sekä käymälä- ja talousjäteveden laskemista meri- ja mannerjälle sekä jäälautoille tulisi asetuksen mukaan välttää. Alusten jätteistä säädettäisiin erikseen 6 luvussa.

28 §. *Jätehuoltosuunnitelma.* Ympäristöasioista vastaava ministeriö hyväksyisi jokaiselle kiinteälle tukikohdalle, kiinteälle työmaalle ja pysyväle kenttäleirille jätehuoltosuunnitelman, jossa jäte olisi luokiteltu asetuksessa tarkemmin säädetyllä tavalla.

Jätehuoltosuunnitelmat tarkastettaisiin ja ajantasaistettaisiin ministeriön päätöksellä vuosittain. Pöytäkirja edellyttää vuositarkastusta. Jätehuoltosuunnitelmien sisällöstä säädettäisiin 2 momentin mukaan tarkemmin asetuksella.

Jätehuoltosuunnitelmat laadittaisiin 3 momentin mukaan myös aluksille, joiden määränpää on Etelämanneralueella.

29 §. *Jätteen siirtäminen Etelämanneralueelta.* Edellä 26 §:ssä säädettäväksi ehdotettu yleinen huolehtimisvelvollisuus toteutuisi siten, että jäte olisi 27 §:n mukaan ensisijai-

sesti siirrettävä pois Etelämanneralueelta. Asetuksessa olisi lisäksi lueteltu jätteet, jotka tulisi aina siirtää pois Etelämanneralueelta. Ehdotettavassa 29 §:ssä säädettäisiin, että Etelämanneralueelta pois siirrettävät jätteet palautettaisiin takaisin Suomeen. Näin itse asiassa menetellään jo nykyisin Suomen tutkimusasemalta siirrettävien jätteiden suhteen.

Pykälän 2 momentissa annettaisiin valtuus antaa asetuksella tarkempia säännöksiä jätteen siirtämisestä myös muuhun valtioon. Pöytäkirjan III liitteen 1 artiklan 4 kappaleen mukaan jätteet voitaisiin siirtää myös sellaiseen valtioon, jossa on tehty järjestelyjä jätteiden hävittämiseksi asiaa koskevien kansainvälisten sopimusten mukaisesti.

30 §. *Tarkemmat määräykset.* Pykälässä valtuutettaisiin ympäristöasioista vastaava ministeriö määräämään jätteen polttamiseksi Etelämanneralueella tarkoitettavien uunien päästöjen sisältämien epäpuhtauksien raja-arvoista ja niiden puhdistamisessa käytettävien laitteiden teknisistä vaatimuksista sekä jätteen muusta käsittelystä.

6 luku. Aluksista aiheutuvan meren pilaantumisen ehkäiseminen

31 §. *Suhde muuhun lainsäädäntöön.* Madridin pöytäkirjan merensuojelua koskevat IV liitteen määräykset rakentuvat pitkälti alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen ja siihen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan (Sops 51/83), jäljempänä MARPOL 73/78-yleissopimus, varaan. Määräykset eivät kuitenkaan ole täysin yhtenäisiä. Suomessa MARPOL 73/78-yleissopimuksen lainsäädäntöä edellyttävät määräykset on sisällytetty alusjätelakiin ja aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annettuun asetukseen (635/93), jäljempänä alusjäteasetus. Näin ollen nykyinen alusjätelainsäädäntö täyttää jo osittain pöytäkirjan IV liitteen määräykset.

Jotta voimassa olevia säännöksiä ei tarvitsisi toistaa, pykälässä ehdotetaan, että Etelämanneralueella aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemiseksi sovelletaan alusjätelakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä, jollei 6 luvussa toisin säädetä. Ehdotettavan lain 6 luvussa puolestaan säädettäisiin niistä Madridin pöytäkirjan määräyksistä, joita nykyinen alusjätelainsäädäntö ei kata.

32 §. *Vaarallisten nestemäisten aineiden*

päästökielto. Pykälässä kiellettäisiin päästämästä Etelämanneralueella aluksesta mereen vaarallista nestemäistä ainetta sekä kemiallista tai muuta nestemäistä ainetta, joka määränsä tai sisältönsä vuoksi on haitallista meriympäristölle. Pykälän taustalla on Madridin pöytäkirjan IV liitteen 4 artikla, joka sisältää vastaavan kiellon.

Vaarallisella nestemäisellä aineella tarkoitetaan alusjäteasetuksen 1 §:n 12 kohdan mukaan ainetta, joka veteen joutuessaan ravinoketjuun kasautumalla tai myrkyllisyytensä vuoksi aiheuttaa vahinkoa meren elämälle tai ihmisen terveydelle, aiheuttaa sakkaa meren pohjalle kuluttaen runsaasti happea tai aiheuttaa makuvirheitä merestä saatavaan ravintoon taikka pysyvyytensä ja häiritsevien ominaisuuksiensa vuoksi oleellisesti vähentää veden tai rantojen virkistysarvoa.

Alusjäteasetuksen 12 §:n mukaan vaarallisia nestemäisiä aineita ovat MARPOL 73/78-yleissopimuksen mukaisesti voimassa olevassa kemikaaliluettelossa olevat aineet jaettuina luokkiin A, B, C ja D. Siinä tapauksessa, että kyseessä on sellainen vaarallisen nestemäisen aineen kuljettaminen, jota ei ole luokiteltu kyseisen luokituksen mukaisesti, merenkulkuhallitus ratkaisee alusjäteasetuksen 12 §:n 2 momentin mukaan laivaajan hakemuksesta väliaikaisesti aineen luokituksen ympäristöministeriötä kuultuaan.

Ehdotettavan 31 §:n nojalla edellä kuvatut alusjäteasetuksen 1 §:n 12 kohta ja 12 § tulisivat sovellettaviksi. Tämän lisäksi 32 §:ssä ehdotetaan, että päästökielto koskisi myös sellaista kemiallista tai muuta nestemäistä ainetta, joka määränsä tai sisältönsä johdosta on haitallista meriympäristölle. Määräys perustuisi Madridin pöytäkirjan IV liitteen 4 artiklaan. Määräyksen avulla pyrittäisiin varmistamaan, ettei Etelämanneralueella myöskään päästettäisi mereen sellaista meriympäristölle haitallista ainetta, jota ei MARPOL 73/78-yleissopimuksen mukaisesti ole luokiteltu vaaralliseksi nestemäiseksi aineeksi. Ratkaisevana kriteerinä kiellon soveltamiselle pidettäisiin aineen haitallisuutta meriympäristön kannalta. Esimerkiksi pesuvesiä ei voitaisi pitää pelkästään sen nojalla haitallisina, että ne sisältävät pesuaineita.

33 §. *Kiinteät jätteet ja käymäläjätevesi.* Pykälä sisältäisi valtuussäännöksen, jonka mukaan kiinteän jätteen ja käymäläjäteveden päästäminen aluksesta mereen Etelämanneralueella on kielletty siten kuin asetuksella säädetään.

Asetukseen sisällytettäisiin ne pöytäkirjan IV liitteen 5 ja 6 artiklan määräykset, jotka poikkeavat alusjäteasetuksen 4 ja 5 luvun säännöksistä. Esimerkiksi ruoantähteiden hävittäminen päästämällä ne mereen 12 meripeninkulman päässä lähimmästä maasta ja jäätiköstä voidaan sallia Etelämanneralueella, jos tähteet hienonnetaan siten, että ne läpäisevät verkon, jonka silmien läpimitta on enintään 25 millimetriä. Jottei näin yksityiskohtaisia säännöksiä olisi tarpeen ottaa lakiin, pykälässä ehdotetaan niiden sijoittamista asetukseen.

34 §. *Alusten rakennetta ja vastaanottolaitteita koskevat säännökset.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että lupaviranomaisen tulisi varmistautua siitä, että Etelämanneralueella tapahtuvaan toimintaan osallistuvassa aluksessa on riittävän suuret säiliöt jätteiden ja aineiden varastointia varten. Tällöin ministeriö kykenee etukäteen varmistamaan, että aluksella on rakenteelliset valmiudet noudattaa pöytäkirjan määräyksiä.

Pykälässä ehdotetaan, että ministeriön tulee varmistua, että suomalaisen aluksen ja suomalaisen toimintaan osallistuvan ulkomaalaisen aluksen rakenne vastaa määräyksiä. Asetuksessa on tarkoitus säätää, että luvan hakijan on liitettävä lupahakemukseen aluksen rakennetta koskeva lausunto. Suomalaisen aluksen osalta lausunnon antaisi merenkulkuhallitus ja ulkomaalaisen aluksen osalta toimivaltainen ulkomaalainen viranomainen.

Ministeriön tulisi varmistua, että aluksessa olisi riittävän suuret säiliöt öljylietteen, öljyisen painolastiveden, säiliöiden pesuveden sekä muiden öljyjätteiden tai öljypitoisten seoksien (1 kohta), kiinteiden jätteiden (2 kohta) sekä vaarallisten nestemäisten aineiden (3 kohta) varastointia varten. Vaatimus vastaisi pöytäkirjan IV liitteen 9 artiklan mukaista määräystä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan 1 momentin mukaiset jätteet ja aineet saa tyhjentää Etelämanneralueen ulkopuolella ainoastaan vastaanottolaitteistoihin. Säännöksen avulla pyritään varmistamaan, ettei jätteitä tyhjennettäisi Etelämanneralueen ulkopuolella mereen.

35 §. *Laivapöytäkirjaan tehtävät merkinnät.* Pöytäkirjan IV liitteen 5 artiklan 6 kappaleen ja 6 artiklan 2 kappaleen mukaan sopimuspuolet voivat tarvittaessa vaatia päiväkirjan pitämistä kiinteistä jätteistä ja käy-

mäläjätevedestä. Alusjätelaki tai -asetus ei sisällä säännöksiä päiväkirjan pitämisestä kyseisten jätteiden osalta.

Pykälässä ehdotetaan, että asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä kiinteän jätteen ja käymäläjäteveden mereen päästämistä koskevista päiväkirjoista tai vastaavista laivapäiväkirjaan tehtävistä merkinnöistä.

7 luku. Erinäiset säännökset

36 §. *Hätätilanne.* Kaikkiin pöytäkirjan liitteisiin sisältyy määräys, jonka mukaan kyseisen liitteen määräyksiä ei sovelleta hätätapauksessa (I liitteen 7 artikla, II liitteen 2 artikla, III liitteen 12 artikla, IV liitteen 7 artikla ja V liitteen 11 artikla). Hätätilanne oikeuttaisi poikkeamaan lain kaikista säännöksistä. Hätätilanteena pidettäisiin ihmishengen tai terveyden välitöntä vaaraa taikka alusten, ilma-alusten tai arvokkaiden laitteiden välitöntä tuhoutumis- tai vahingoittumisvaaraa. Hätätilanteesta johtuvan poikkeamisen edellytyksenä olisi, että ehdotetun lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten noudattamatta jättäminen ilmeisesti olisi ainoa käyttökelpoinen keino torjua uhka taikka aiheutuva vahinko näin menetellen olisi pienin mahdollinen. Hätätilanteessa olisi toimittava siten, että haitallinen vaikutus Etelämanneralueen ympäristöön jäisi mahdollisimman vähäiseksi.

Lain säännösten poikkeamiseen oikeuttavasta hätätilanteesta olisi ilmoitettava viipymättä ympäristöasioista vastaavalle ministeriölle. Jos suomalainen alus olisi hätätilanteessa, ministeriön tulisi välittömästi ilmoittaa hätätilanteesta myös merenkulkuhallitukselle.

Ministeriö antaisi hätätilanteessa toteutusta toimenpiteistä pöytäkirjan määräysten mukaisesti tiedon kaikille pöytäkirjan sopimuspuolille ja pöytäkirjan 11 artiklassa tarkoitettulle komitealle.

37 §. *Muutoksenhaku.* Muutosta ministeriön ehdotetun lain nojalla ratkaisemaan lupasiaan ja 28 §:ssä tarkoitettua jätehuoltosuunnitelmaa koskevaan päätökseen haettaisiin korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Tällöin noudatettaisiin, mitä muutoksenhausta hallintolainkäyttölaissa säädetään. Oikeus valituksen tekemiseen olisi täten mainitun lain 6 §:n nojalla asianosaisella, joka katsoo päätöksen loukkaavan oikeuttaan. Valitusaika olisi mainitun lain 22 §:n mukaisesti 30 päivää siitä, kun valittaja oli saanut tiedon

päätöksestä kyseistä päivää lukuun ottamatta. Tässä tapauksessa tiedoksisaanti katsottaisiin ehdotetun lain 18 §:n mukaan tapahtuvaksi sinä päivänä, jolloin päätös annetaan.

38 §. *Viittaussäännös.* Pykälään ehdotetaan selvyuden vuoksi otettavaksi viittaus rikoslain 34 luvun 6 §:ään ja 48 luvun 1—4 §:ään.

Ehdotetun lain 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa kielletään sekä ydinräjähteen räjäyttämisen että radioaktiivisen jätteen sijoittaminen Etelämanneralueella. Rangaistus ydinräjähteen räjäyttämisestä säädettäisiin rikoslain 34 luvun 6 §:ssä, kun taas rangaistus radioaktiivisen jätteen sijoittamista koskevan kiellon vastaisesti tehdystä ympäristön turmelemisesta säädettäisiin rikoslain 48 luvun 1—4 §:ssä.

Ympäristön turmelemista koskevat rangaistussäännökset ovat rikoslain 48 luvun 1—4 §:ssä. Luvun 1 §:ssä olevan perussäännöksen mukaan ympäristön turmelemisesta tuomitaan muun muassa se, joka tahallaan tai törkeän huolimattomasti saattaa, päästää tai jättää ympäristöön esineen, ainetta, säteilyä tai muuta sellaista lain tai sen nojalla annetun säännöksen vastaisesti taikka ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehtojen vastaisesti. Viittaussäännöksen mukaisesti rikoslain säännösten nojalla rangaistavaa ympäristön turmelemista olisi 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa kielletty radioaktiivisten aineiden sijoittaminen Etelämanneralueelle sekä 32 tai 33 §:ssä olevan kiellon vastainen jätteen tai aineen päästäminen aluksesta mereen.

39 §. *Laiton kajoaminen mineraaliesiintymään.* Pykälässä säädettäisiin rangaistus 4 §:n 1 momentin 2 kohdan kiellon vastaisesta toiminnasta. Mainitun säännöksen nojalla mineraaliesiintymän etsiminen, tutkiminen, hyväksikäyttö tai muu mineraaliesiintymään kohdistuva toiminta Etelämanneralueella on lähtökohtaisesti kiellettyä. Kielto ei kuitenkaan koske tieteellistä tutkimustoimintaa. Kiellon vastainen tahallinen tai törkeän huolimaton menettely olisi rangaistavaa.

40 §. *Etelämanneralueen suojelurikkomus.* Pykälässä säädetään Etelämanneralueen suojelurikkomuksen tunnusmerkistöstä. Rangaistavuuden edellytyksenä olisi, että tekijä on toiminut tahallisesti tai törkeän huolimattomasti. Etelämanneralueen suojelurikkomuksena tulisi rangaistavaksi lain 4 §:n 1 momentin 5 kohdassa kielletty jätteen avopoltto, 4 §:n 2 momentissa kielletty vieraan eliölajin, epäteriilin maa-aineksen tai ase-

tuksella säädettävien tuotteiden tuominen Etelämanneralueelle, 5 §:ssä asetetun luvan hakemisvelvollisuuden laiminlyöminen, 24 §:ssä tarkoitetun käsittelyvelvollisuuden laiminlyöminen, 26 §:ssä tarkoitetun yleisen jätteistä huolehtimisvelvollisuuden laiminlyöminen, 27 §:ssä tarkoitetun jätehuoltovelvollisuuden laiminlyöminen, 34 §:n 2 momentin jätteiden tyhjentämistä koskevan määräyksen rikkominen, 35 §:ssä tarkoitettujen säännösten noudattamatta jättäminen, 36 §:n 2 momentissa määrätyn haitan minimoivaatimuksen rikkominen ja jätteen siirron toteuttaminen 29 §:n vastaisesti. Ehdotettu rangaistussäännös olisi toissijainen. Jos Etelämanneralueen suojelurikkomuksen tunnusmerkistön täyttävä teko tai laiminlyönti olisi rangaistava myös sellaisen säännöksen nojalla, jossa enimmäisrangaistukseksi säädetään vankeutta, ankarampaa rangaistussäännöstä olisi sovellettava nyt puheena olevan säännöksen sijasta. Ehdotettua säännöstä ei siten sovellettaisi esimerkiksi silloin, kun ilman laissa edellytettyä lupaa toteutettua toimintaa on pidettävä rikoslain 48 luvun 5 §:ään lisättäväksi ehdotetussa 3 momentissa tarkoitettuna luonnonsuojelurikoksena.

41 §. *Toimivaltainen tuomioistuim.* Oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 21 §:n 1 momentin nojalla syyte rikoksesta tutkitaan pääsääntöisesti sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä rikos on tehty. Pykälän 4 momentin mukaan syyte Suomen ulkopuolella tehdystä rikoksesta tutkitaan, jollei muualla laissa ole toisin säädetty, syytettävän asuin-, oleskelu- tai tapaamispaikkakunnan tuomioistuimessa.

Ehdotetun lain nojalla rangaistava teko olisi yleensä tehty Etelämanneralueella. Ilman nimenomaista säännöstä suomalaisen tuomioistuimen toimivalta määräytyisi tällöin oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 21 §:n 4 momentin mukaan. Jos syytetty ei asuisi eikä oleskelisi Suomessa eikä häntä tavattaisi täällä, mikään suomalainen tuomioistuin ei olisi toimivaltainen. Epäselvyyden välttämiseksi ja suomalaisen tuomioistuimen toimivallan varmistamiseksi ehdotetaan säädettäväksi, että toimivaltainen tuomioistuin kaikissa ehdotetun lain rikkomista koskevissa asioissa olisi Helsingin käräjäoikeus.

42 §. *Valvontaviranomainen.* Pykälän mukaan ympäristöasioista vastaava ministeriö eli nykyisin ympäristöministeriö valvoisi tämän lain ja sen nojalla annettujen mää-

räysten noudattamista.

43 §. *Maksut.* Pykälän mukaan lupaa koskevasta hakemuksesta perittäisiin käsittelymaksu, jonka suuruutta määrättäessä noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaisissa säädetään. Kyse olisi lain tarkoittamasta julkisoikeudellisesta suoritteesta, jonka perusteen ministeriö määrää.

44 §. *Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että laki tulisi voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, ettei lakia sovelleta lain voimaantuloheikellä jo alkaneeseen toimintaan. Pykälän 3 momentin mukaan ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

1.2. Rikoslaki

34 luku. Yleisvaarallisista rikoksista

6 §. *Ydinräjähdერიkos.* Voimassa olevassa säännöksessä säädetään rangaistavaksi ydinräjähteen hallussapito, valmistaminen ja räjäyttäminen Suomessa sekä ydinräjähteen tuominen Suomeen. Etelämannerta koskevan sopimuksen V artiklassa kielletään ydinräjähteen räjäyttäminen Etelämanneralueella, jolla tarkoitetaan 60. eteläisen leveyspiirin eteläpuolista aluetta. Sopimusmääräystä vastaava kielto ehdotetaan otettavaksi Etelämantereen ympäristönsuojelusta ehdotetun lain 4 §:n 1 momenttiin. Koska ydinräjähdერიkoksista säädetään rangaistukseksi vankeutta, rangaistussäännös ehdotetaan meneillään olevassa rikoslain kokonaisuudistuksessa omaksutun tavoitteen mukaisesti sijoitettavaksi rikoslakiin. Uudeksi 3 momentiksi siirtyvän nykyisen 2 momentin mukaan myös ydinräjähdერიkoksen yritys olisi aina rangaistava.

48 luku. Ympäristörikoksista

5 §. *Luonnonsuojelurikos.* Etelämantereen ympäristönsuojelusta ehdotetun lain 5 §:n mukaan kaikki toiminta Etelämanneralueella olisi luvanvaraista lukuun ottamatta 4 §:n nojalla kokonaan kiellettyä toimintaa sekä 6 §:ssä säädettyjä poikkeuksia. Lupa on pääsääntöisesti haettava myös elävien eläinten, kasvien tai muiden eliöiden tuomiseen Etelämanneralueelle. Luvanhakuvelvollisuuden

laiminlyöminen on lain 40 §:n nojalla rangaistavaa Etelämanneralueen suojelurikokseksi, josta on rangaistusseuraamuksena sakkoa. Sakkorangaistusta ei kuitenkaan voida pitää kaikissa tilanteissa riittävän ankarena seuraamuksena. Ehdotuksen mukaan Etelämanneralueella alkuperäisinä esiintyvien eliöiden vahingoittamisesta tahallisella tai törkeän huolimattomalla teolla voisi rangaistusseuraamuksena olla myös vankeutta.

Vankeusuhan sisältävä rangaistussäännös ehdotetaan lisättäväksi rikoslain luonnonsuojelurikosta koskevaan pykälään. Säännöksen lisättäisiin uusi 3 momentti, jonka nojalla luonnonsuojelurikoksesta tuomittaisiin se, joka tahallisella tai törkeän huolimattomalla teolla aiheuttaisi vahinkoa Etelämanneralueella alkuperäisinä eläville eliöille rikkomalla Etelämantereen ympäristönsuojelusta ehdotetun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua tuontikieltoa taikka menettelemällä lain 21 §:n 1 momentissa, 23 §:n 1 momentissa tai 25 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla ilman laissa edellytettyä lupaa tai myönnytyssä luvassa asetettujen lupaehtojen vastaisesti.

Etelämantereen ympäristönsuojelusta ehdotetun lain 4 §:n 2 momentissa kielletään vieraan eliölajin, sterilisoimattoman maa-aineksen tai asetuksella säädettävien tuotteiden tuominen Etelämanneralueelle. Lain 23 §:n 1 momentin mukaan kotitalouskasvien ja laboratorioeläinten tuomiseen on oltava lupa. Lain 21 §:n 1 momentissa säädetään luvanvaraiseksi Etelämanneralueella alkuperäisenä esiintyvän nisäkkään tai linnun tappaminen, vahingoittaminen, pyydystäminen, käsitteleminen tai häytyttäminen sekä nisäkkään, linnun, kasvin tai selkärangattoman lain 3 §:n 4 momentissa määritelty vahingollinen häiritseminen. Lain 25 §:n 1 momentissa säädetään Etelämantereen suojelualueeksi nimetyllä alueella liikkumisen tai tällaisella alueella toimenpiteisiin ryhtymisen luvanvaraisuudesta.

Luonnonsuojelurikoksen tunnusmerkistön täytyminen edellyttäisi, että teolla on aiheutettu vahinkoa Etelämanneralueella alkuuperäisinä esiintyville eliöille, joilla tarkoitetaan kaikkia ekosysteemiin kuuluvia nisäkkäitä, lintuja, kasveja ja selkärangattomia. Esimerkiksi Etelämantereen suojelualueella liikkuminen ei siten olisi luonnonsuojelurikoksena rangaistavaa, jos teosta ei ole aiheutunut rikoksen tunnusmerkistössä tarkoitettua vahinkoa. Teko voisi kuitenkin tällöinkin olla

rangaistava Etelämantereen ympäristönsuojelusta ehdotetun lain 40 §:ssä tarkoitettuna Etelämanneralueen luonnonsuojelurikkomuksena.

Voimassa olevan 48 luvun 5 §:n 3 momentin mukaan luonnonsuojelurikkoksena ei pidetä tekoa, jonka merkitys luonnonsuojelun kannalta on vähäinen. Tätä säännöstä, joka ehdotetaan siirrettäväksi uudeksi 4 momentiksi, olisi sovellettava myös Etelämanneralueella tehtyihin tekoihin. Arvioitaessa sitä, minkälainen merkitys teolla on luonnonsuojelun kannalta ollut, olisi otettava huomioon muun muassa se, olisiko tekoon voitu myöntää lupa, jos sellaista olisi haettu. Jos tekoon olisi haettaessa myönnetty lupa, teon merkitystä voitaisiin yleensä luonnonsuojelun kannalta pitää vähäisenä. Tällöin luvanhakuvollisuuden laiminlyönyt tuomittaisiin Etelämantereen ympäristönsuojelusta ehdotetun lain 40 §:n nojalla Etelämanneralueen suojelurikkomuksesta sakkorangaistukseen.

Uudeksi 5 momentiksi siirtyvän nykyisen 4 momentin nojalla tahallisen luonnonsuojelurikkoksen yritys olisi rangaistavaa.

6 §. Rakennussuojelurikos. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin rangaistus Etelämanneralueella sijaitsevaan historialliseen paikkaan tai muistomerkkiin kajoamisesta. Säännöksessä tarkoitettuja historiallisia paikkoja tai muistomerkkejä olisivat pöytäkirjan V liitteen 8 artiklan nojalla historiallisten paikkojen ja muistomerkkien luetteloon merkityt paikat ja muistomerkit, joiden vahingoittaminen, siirtäminen tai tuhoaminen on artiklan 4 kappaleen nojalla kielletty. Pöytäkirjan määräystä vastaava kielto säännös on Etelämantereen ympäristönsuojelusta ehdotetun lain 4 §:n 4 momentissa. Kiellon vastaista tahallista tai törkeän huolimattonta menettelyä pidettäisiin ehdotetun säännöksen nojalla rangaistavana rakennussuojelurikkoksena.

Uudeksi 4 momentiksi siirtyvän nykyisen 3 momentin nojalla tahallisen rakennussuojelurikkoksen yritys on rangaistavaa.

1.3. Etelämannerta koskevaan sopimukseen liittyvä ympäristönsuojelupöytäkirja

1 artikla määrittelee pöytäkirjassa käytetyt käsitteet. Etelämannersopimuksen soveltamisalueella tarkoitetaan pöytäkirjassa aluetta, johon Etelämannerta koskevaa sopimusta sen

VI artiklan mukaisesti sovelletaan. Etelämannersopimuksen konsultatiivisilla osapuolilla puolestaan tarkoitetaan niitä Etelämannerta koskevan sopimuksen sopimuspuolia, joilla on oikeus nimittää edustajia sopimuksen IX artiklassa tarkoitettuihin kokouksiin (Etelämannersopimuksen konsultatiivinen kokous).

2 artiklassa sopimuspuolet sitoutuvat Etelämantereen ympäristön sekä siitä riippuvien ja siihen liittyvien ekosysteemien kokonaisvaltaiseen suojeluun. Artiklassa myös nimitetään Etelämannersopimuksen rauhalle ja tieteelle omistetuksi luonnonsuojelualueeksi.

3 artiklassa määritellään ympäristöä koskevat periaatteet, jotka ohjaavat kaikkea toimintaa Etelämannersopimuksen soveltamisalueella. Artiklan mukaan alueella tapahtuva toiminta on suunniteltava ja toteutettava siten, että Etelämantereen ympäristöön sekä siitä riippuviin ja siihen liittyviin ekosysteemeihin kohdistuvia haitallisia vaikutuksia rajoitetaan. Toiminta on lisäksi suunniteltava ja toteutettava siten, että vältytään tietyiltä *2 kappaleen b kohdassa* luetuilta vaikutuksilta.

Lisäksi artiklassa edellytetään, että toiminta suunnitellaan ja toteutetaan sellaisten riittävien tietojen perusteella, jotka mahdollistavat etukäteisarvioiden tekemisen toiminnan oletettavista vaikutuksista Etelämantereen ympäristöön. Arvioissa on otettava huomioon muun muassa toiminnan laajuus, sen kasautuvat vaikutukset sekä käytettävän tekniikan ja menettelytapojen turvallisuus ympäristön kannalta. Vaikutusten arvioimiseksi sekä ennakoitujen vaikutusten ja mahdollisten ennakoimattomien vaikutusten toteamiseksi on myös harjoitettava säännöllistä ja tehokasta seuranta.

Artiklan *3 kappaleessa* korostetaan, että toimien suunnittelussa ja toteutuksessa on annettava etusija tieteelliselle tutkimukselle ja säilytettävä Etelämantereen arvo tieteellisen tutkimuksen alueena.

Etelämannerta koskevan sopimuksen VII artiklan 5 kappaleen mukaan ennakoilmoitusta edellyttävä toiminta, josta seuraa tai uhkaa seurata ympäristöä koskevien periaatteiden kanssa ristiriidassa olevia vaikutuksia Etelämantereen ympäristöön on pöytäkirjan 3 artiklan *4 kappaleen* mukaan muunnettava, keskeytettävä tai peruutettava.

4 artiklassa todetaan, että pöytäkirjan tarkoituksena on täydentää Etelämannerta koskevaa sopimusta mutta ei muuttaa sitä. Pöy-

täkirja ei myöskään vapauta sen sopimuspuolia mistään oikeuksista tai velvollisuuksista, jotka johtuvat Etelämannerta koskevan sopimusjärjestelmän muista voimassa olevista kansainvälisistä asiakirjoista.

5 artiklassa määrätään, että pöytäkirjan sopimuspuolten on neuvoteltava ja toimittava yhteistyössä Etelämannerta koskevaan sopimusjärjestelmään kuuluvien muiden asiakirjojen sopimuspuolten ja asiakirjoihin liittyvien instituutioiden kanssa siten, että asiakirjojen tavoitteiden ja periaatteiden täytäntöönpano olisi tehokasta ja että ristiriidoilta välttyttäisiin.

6 artikla koskee sopimuspuolten välistä yhteistyötä. Se velvoittaa sopimuspuolia toimimaan yhteistyössä suunnitelluissa ja suorittaessaan Etelämannersopimuksen soveltamisalueella toteutettavia toimia. Kukin sopimuspuoli pyrkii kannustamaan sellaisia yhteistyöohjelmia, jotka koskevat Etelämannereen ympäristön sekä siitä riippuvien ja siihen liittyvien ekosysteemien suojelua, sekä antamaan tietoja ja apua muille sopimuspuolille.

Sopimuspuolten on myös pyrittävä neuvotelemaan toistensa kanssa suunniteltujen asemien ja muiden toimipisteiden paikanvalinnasta välttääkseen kasautumisvaikutuksia, joita liika keskitys tietyille alueelle saattaisi aiheuttaa. Sopimuspuolten on edelleen pyrittävä tarvittaessa lähettämään yhteisiä retkikuntia sekä käyttämään yhteisiä asemia ja muita toimintapisteitä. Sopimuspuolia kehoitetaan myös toteuttamaan toimenpiteet, joista Etelämannersopimuksen konsultatiivisissa kokouksissa päätetään.

Artiklan 3 kappaleessa sopimuspuolia veloitetaan toimimaan yhteistyössä sellaisten sopimuspuolten kanssa, joilla on lainkäyttövalta Etelämannersopimuksen soveltamisalueeseen rajoittuvilla alueilla. Yhteistyöllä pyritään varmistamaan, ettei Etelämannersopimuksen soveltamisalueella harjoitetulla toiminnalla ole haitallisia ympäristövaikutuksia näihin lähialueisiin.

7 artiklassa kielletään kaikki sellainen mineraalivaroihin kohdistuva toiminta, joka ei ole tieteellistä tutkimusta.

8 artikla koskee ympäristövaikutusten arviointia. Artiklan 1 kappaleessa toimintaehdotukset jaetaan arviointimenettelyn kannalta kolmeen eri ryhmään sen mukaan, onko niillä vähäistä tai väliaikaista pienempi ympäristövaikutus, vähäinen tai väliaikainen ympäristövaikutus taikka vähäistä tai väliaikaista

suurempi ympäristövaikutus.

Ympäristövaikutusten arviointi on 2 kappaleen mukaan tehtävä valmisteltaessa päätöksiä, jotka koskevat Etelämannersopimuksen soveltamisalueella tapahtuvaa tieteellisiin tutkimusohjelmiin perustuvaa toimintaa, matkailua ja kaikkea muuta valtiollista tai valtiosta riippumatonta toimintaa, josta Etelämannerta koskevan sopimuksen VII artiklan 5 kappaleen mukaan on ilmoitettava etukäteen. 3 kappaleen mukaan arviointimenettelyt koskevat myös kaikkia toiminnassa tapahtuvia muutoksia. Mikäli toimintaa suunnittelee yhdessä vähintään kaksi sopimuspuolta, näiden on 4 kappaleen mukaan nimettävä yksi sopimuspuolista koordinoimaan arviointimenettelyä.

Yksityiskohtaiset säännökset ympäristövaikutusten arvioinnista sisältyvät pöytäkirjan I liitteeseen.

9 artiklan mukaan pöytäkirjan liitteet ovat sen erottamaton osa. Uusia liitteitä voidaan artiklan mukaan hyväksyä ja saattaa voimaan Etelämannerta koskevan sopimuksen IX artiklan mukaisesti. 9 artikla sisältää myös määräykset liitteiden muuttamisesta sekä liitteiden ja niiden muutosten voimaantulosta muiden kuin Etelämannersopimuksen konsultatiivisten osapuolten osalta. Liitteet kuuluvat 18—20 artiklan riitojen ratkaisemista koskevien menettelyjen alaisuuteen.

10 artiklan mukaan Etelämannersopimuksen konsultatiivisten kokousten on määritettävä suuntaviivat Etelämannereen ympäristön sekä siitä riippuvien ja siihen liittyvien ekosysteemien kokonaisvaltaiseksi suojelemiseksi. Kokousten on myös hyväksyttävä Etelämannerta koskevan sopimuksen IX artiklan mukaisia toimenpiteitä pöytäkirjan täytäntöönpanemiseksi. Kokousten on 2 kappaleen mukaan lisäksi tarkastettava ympäristönsuojelukomitean työtä sekä otettava huomioon sen neuvot ja suositukset ja Etelämannerta tutkivan tieteellisen komitean neuvot suorittaessaan mainittuja tehtäviä.

11 artiklalla perustetaan erityinen ympäristönsuojelukomitea, jonka tehtävät määritellään 12 artiklassa. Jokaisella pöytäkirjan sopimuspuolella on oikeus nimittää komiteaan edustaja, jolla voi olla neuvonantajia ja asiantuntijoita. Komitean tehtävänä on antaa sopimuspuolille pöytäkirjan ja sen liitteiden täytäntöönpanosta neuvoja ja suosituksia, joita käsitellään Etelämannersopimuksen konsultatiivisissa kokouksissa. Lisäksi komitea suorittaa muita konsultatiivisten kokous-

ten sille antamia tehtäviä. Komitea raportoi istunnoistaan näille kokouksille. Raportit myös julkistetaan.

13 artikla velvoittaa sopimuspuolia ryhtymään asiaankuuluviin toimiin varmistaakseen pöytäkirjan noudattamisen. Sopimuspuolten on myös pyrittävä varmistamaan, ettei pöytäkirjan vastaista toimintaa harjoiteta. Muille sopimuspuolille on annettava tiedot näistä toimenpiteistä. Sopimuspuolen on myös kiinnitettävä muiden sopimuspuolten huomiota toimintaan, joka sen mielestä vaikuttaa pöytäkirjan tavoitteiden ja periaatteiden toteutumiseen. Etelämannersopimuksen konsultatiivisten kokousten on lisäksi kiinnitettävä muidenkin kuin pöytäkirjan sopimuspuolina olevien valtioiden huomiota sellaiseen näiden valtioiden tai niiden valvonnassa olevien tahojen toimintaan, joka vaikuttaa pöytäkirjan tavoitteiden ja periaatteiden toteutumiseen.

Etelämannersopimuksen konsultatiiviset osapuolet ja konsultatiiviset kokoukset voivat *14 artiklan* mukaan nimetä tarkkailijoita suorittamaan Etelämannerta koskevan sopimuksen VII artiklan mukaisia tarkastuksia. Sopimuspuolten tulee olla yhteistyössä tarkkailijoiden kanssa ja taata näille tarkastusedellytykset Etelämannerta koskevan sopimuksen VII artiklan 3 kappaleen mukaisesti sekä mahdollisuus saada nähtäväkseen pöytäkirjan perusteella pidettäviä asiakirjoja. Tarkastuskertomus ja tarkastuksen kohteena olleiden valtioiden kommentit jaetaan kaikille sopimuspuolille ja ympäristönsuojelukomitealle, käsitellään konsultatiivisessa kokouksessa sekä julkistetaan.

15 artikla sisältää määräykset ympäristöonnettomuuksia koskevasta sopimuspuolten torjuntavalmiudesta ja -yhteistyöstä.

Vastuukysymyksiä ei ole säännelty pöytäkirjassa. Sopimuspuolet sitoutuvat kuitenkin *16 artiklassa* laatimaan Etelämannersopimuksen soveltamisalueella tapahtuvasta pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvasta toiminnasta aiheutuvista vahingoista johtuvaa vastuuta koskevat menettelytavat ja säännöt, jotka sisällytettäisiin yhteen tai useampaan pöytäkirjan liitteeseen. Tätä koskeva työ on aloitettu vuonna 1993.

17 artikla velvoittaa sopimuspuolia raportoimaan vuosittain toimista, joihin ne ovat ryhtyneet pöytäkirjan täytäntöönpanemiseksi. Kertomukset jaetaan kaikille sopimuspuolille ja ympäristönsuojelukomitealle sekä käsitellään Etelämannersopimuksen konsultatiivi-

sessä kokouksessa ja julkistetaan.

Riitojen ratkaisemista koskevat määräykset sisältyvät pöytäkirjan *18—20 artiklaan*.

18 artiklassa asetetaan velvoite neuvotella minkä tahansa riidan osapuolen pyynnöstä pöytäkirjan tulkintaa tai soveltamista koskevan riidan ratkaisemiseksi rauhanomaisella tavalla, josta riidan osapuolet sopivat.

18 artikla koskee kaikkia pöytäkirjan tulkintaa tai soveltamista koskevia riitoja. *19 ja 20 artiklassa* on täsmällisempiä määräyksiä menettelytavoista sellaisten riitojen osalta, jotka koskevat *7, 8 ja 15 artiklan* sekä, ellei asianomaisessa liitteessä toisin määrätä, liitteeseen sisältyvien määräysten sekä näihin artikloihin ja määräyksiin liittyen *13 artiklan* tulkintaa ja soveltamista.

19 artiklan mukaan jokainen sopimuspuoli voi milloin tahansa kirjallisesti ilmoittaa tallettajalle valitsevansa edellä mainittujen riitojen ratkaisemista varten joko Kansainvälisen tuomioistuimen tai pöytäkirjalla perustettavan välimiesoikeuden tai molemmat. Artiklassa korostetaan välimiesoikeuden ensisijaisuutta, sillä sopimuspuolen katsotaan hyväksyneen välimiesoikeuden toimivallan, ellei ilmoitusta ole annettu tai sen voimassaolo on päättynyt. Elleivät riidan osapuolet toisin sovi, riita saadaan edelleen antaa vain välimiesoikeuden ratkaistavaksi silloin, kun riidan osapuolet eivät ole hyväksyneet samaa ratkaisumenettelyä tai ne ovat hyväksyneet molemmat menettelyt. Artikla sisältää myös määräykset ilmoituksen voimassaolon lakkaamisesta ja sen peruuttamisesta sekä näiden tapahtumien ja uuden ilmoituksen vaikutuksista vireillä olevien riita-asioiden käsitteilyyn.

20 artiklan mukaan edellä mainitut riidat on riidan osapuolen pyynnöstä siirrettävä *19 artiklan* mukaisin menettelytavooin ratkaistavaksi sen jälkeen, kun on kulunut 12 kuukautta *18 artiklan* mukaisen neuvottelupyynnön esittämisestä.

20 artiklan 2 kappaleen mukaan välimiesoikeudella ei ole toimivaltaa päättää Etelämannereeseen kohdistuviin aluevaatimuksiin liittyviä seikkoja. Edelleen todetaan, ettei pöytäkirjan voida myöskään tulkita antavan Kansainväliselle tuomioistuimelle tai millegään muullekaan riitojen ratkaisemista varten perustettavalle tuomioistuimelle toimivaltaa päättää Etelämannerta koskevan sopimuksen IV artiklan sisältyvistä seikoista.

Täsmällisempiä määräyksiä välimiesoikeuden perustamisesta ja toiminnasta sisältyy

pöytäkirjan välimiesmenettelyä koskevaan liitteeseen.

21 artiklaan sisältyvät pöytäkirjan allekirjoittamista ja 22 artiklaan pöytäkirjan ratifiointia ja hyväksymistä sekä siihen liittymistä koskevat määräykset. Pöytäkirjan ratifiointi tai hyväksyminen taikka siihen liittyminen asetetaan 22 artiklassa edellytykseksi Etelämannersopimuksen konsultatiivisen osapuolen aseman saavuttamiselle pöytäkirjan voimaantulon jälkeen.

Pöytäkirja tulee 23 artiklan mukaan voimaan 30. päivänä sen jälkeen, kun kaikki sellaiset valtiot, joilla silloin, kun pöytäkirja tehtiin, oli Etelämannersopimuksen konsultatiivisen osapuolen asema, ovat tallettaneet pöytäkirjaa koskevan ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa. Voimaantulon jälkeen pöytäkirja tulee muiden Etelämannerta koskevan sopimuksen osapuolten osalta voimaan 30. päivänä sen jälkeen, kun valtio on ratifioinut tai hyväksynyt pöytäkirjan taikka liittynyt siihen.

Varaumiin tekeminen pöytäkirjaan ei 24 artiklan mukaan ole mahdollista.

Ellei 9 artiklasta muuta johdu, pöytäkirjaa voidaan 25 artiklan mukaan muuttaa koska tahansa Etelämannersopimuksen konsultatiivisten osapuolten yksimielisellä suostumuksella. Artiklaan sisältyy kuitenkin määräyksiä myös erityisestä menettelytavasta, jota voidaan soveltaa sen jälkeen, kun pöytäkirjan voimaantulosta on kulunut 50 vuotta.

Pöytäkirjan 7 artiklaan sisältyvällä mineraalivaroihin kohdistuvan toiminnan kiellolla on tässä suhteessa erityisasema. Sitä ei voida muuttaa ilman voimassa olevaa ja sitovaa oikeudellista järjestelyä, jolla olisi sovittu siitä, voidaanko Etelämannereen mineraalivaroihin kohdistuva toiminta hyväksyä ja missä olosuhteissa. Järjestelyn tulee myös turvata Etelämannerta koskevan sopimuksen IV artiklassa tarkoitettujen valtioiden edut ja noudatettava sen periaatteita. Jokaisella sopimuspuolella on oikeus sanoutua irti pöytäkirjasta, ellei tällaisin edellytyksin sovittu muutos tulisi voimaan kolmen vuoden kuluessa sen hyväksymisestä. Irtisanominen tulee voimaan kahden vuoden kuluttua siitä, kun tallettaja on vastaanottanut ilmoituksen.

26 artiklaan sisältyy tiettyjä Yhdysvaltain hallitukseen pöytäkirjan tallettajana kohdistuvia tiedottamista koskevia määräyksiä.

27 artiklassa on määräys todistusvoimaisista teksteistä ja pöytäkirjan rekisteröinnistä YK:n peruskirjan 102 artiklan mukaisesti.

Liite välimiesmenettelystä

Välimiesmenettelystä on yksityiskohtaisia määräyksiä pöytäkirjan liitteessä. Kunkin sopimuspuolen tulee liitteen 2 artiklan mukaan nimittää viiden vuoden toimikausiksi ainakin yksi mutta enintään kolme välimiestä Pysyvän välitystuomioistuimen pääsihteerin ylläpitämälle listalle.

Riitaa ratkaiseva välimiesoikeus muodostuu 3 artiklan mukaan kolmesta välimiehestä. Välimiesoikeus hyväksyy 5 artiklan mukaan omat menettelytapasääntönsä. Se on toimivaltainen myös mahdollisten vastakanneiden suhteen. Liitteen 6 artikla sisältää säännökset väliaikaisista toimenpiteistä ja 7 artikla väliintulosta. 10 artiklan mukaan välimiesoikeuden tulee ratkaista riidat pöytäkirjan määräysten ja sellaisten muiden soveltuvien kansainvälisen oikeuden sääntöjen ja periaatteiden perusteella, jotka eivät ole ristiriidassa pöytäkirjan määräysten kanssa. Riidan osapuolten suostumuksella välimiesoikeus voi soveltaa myös kohtuusperiaatetta (*ex aequo et bono*). Välimiesoikeuden antama päätös on 11 artiklan mukaan lopullinen ja sitoo riidan osapuolia sekä väliintulijoina esiintyneitä. Päätöstä on noudatettava viipymättä. Välimiesoikeus tekee ratkaisunsa 12 artiklan mukaan enemmistöpäätöksin.

Liite I

Ympäristövaikutusten arviointi

Ennen Etelämannersopimuksen soveltamisalueella tapahtuvan toimen aloittamista sen ympäristövaikutuksia on I liitteen 1 artiklan mukaan tarkasteltava soveltuvien kansallisten menettelyjen mukaisesti. Jos ympäristövaikutus jää vähäistä tai väliaikaista pienemmäksi, ehdotettu toimi voidaan toteuttaa vähemmän. Jollei ole todettu, että ympäristövaikutus on vähäistä tai väliaikaista pienempi, tai ympäristövaikutusten kokonaisarvio ei ole valmisteilla, toimesta on suoritettava 2 artiklan mukainen ympäristövaikutusten alustava arviointi. Alustavan arvion tulee sisältää riittävästi yksityiskohtaisia tietoja sen arvioimiseksi, onko ehdotetulla toimella vähäistä tai väliaikaista suurempi vaikutus. Jos arvio osoittaa, että toimella on korkeintaan vähäinen tai väliaikainen vaikutus, toimeen voidaan ryhtyä edellyttäen, että toimen vaikutuksia kuitenkin seurataan.

Jos todetaan, että ehdotetulla toimella on

todennäköisesti suurempi kuin vähäinen tai väliaikainen vaikutus, on laadittava ympäristövaikutusten kokonaisarvio. Siihen on sisällytettävä 3 artiklan 2 kappaleessa edellytetyt yksityiskohtaiset tiedot, kuten kuvaus ympäristön alkuperäisestä vertailutilasta sekä arvio ehdotetun toimen todennäköisten suorien vaikutusten luonteesta, laajuudesta, kestosta ja voimakkuudesta. Kokonaisarvion luonnos on julkistettava ja jaettava huomautuksia varten kaikille sopimuspuolille sekä ympäristönsuojelukomitean tarkasteltavaksi. Lopulliseen ympäristövaikutusten kokonaisarvioon on sisällytettävä sen luonnoksesta saadut huomautukset tai niiden yhteenveto. Lopullinen ympäristövaikutusten kokonaisarvio samoin kuin ilmoitus mahdollisista siihen liittyvistä päätöksistä sekä arvio ennakoitujen vaikutusten merkityksestä suhteessa ehdotetun toimen etuihin on jaettava kaikille sopimuspuolille. Päätös ehdotettuun toimeen ryhtymisestä tulee tehdä ympäristövaikutusten kokonaisarvion sekä muiden asiaan kuuluvien seikkojen pohjalta ja pääsääntöisesti vasta, kun Etelämannersopimuksen konsulttiivisella kokouksella on ollut tilaisuus tarkastella luonnosta ympäristönsuojelukomitean lausunnon perusteella.

Toimesta aiheutuvien vaikutusten arvioimiseksi ja todentamiseksi on 5 artiklan mukaan ryhdyttävä toimenpiteisiin. 6 artikla sisältää määräyksiä sopimuspuolille ja ympäristönsuojelukomitealle annettavista tiedoista, jotka on myös julkistettava. Liitettä ei sovelleta hätätapauksissa.

Liite II

Etelämantereen eläimistön ja kasviston suojelu

Pöytäkirjan II liitteen 3 artiklassa edellytetään, että Etelämannersopimuksen soveltamisalueen alkuperäisen eläimistön ja kasviston suojelu toteutetaan kieltämällä niiden ottaminen ja vahingollinen häiritseminen ilman kansallisen viranomaisen lupaa. Artiklassa on myös määräyksiä luvan sisällöstä sekä sen myöntämisperusteista ja -edellytyksistä. Sopimuspuolten on erityisesti suojeltava tiettyjä pöytäkirjan A lisäyksessä mainittuja lajeja.

4 artiklan mukaan Etelämannersopimuksen soveltamisalueelle ei saa ilman kansallisen viranomaisen lupaa tuoda mitään sellaisia eläin- tai kasvilajeja, jotka eivät ole sieltä

peräisin. Koirien tuominen maalle tai jäälautoille kielletään lisäksi erikseen. Lupa voidaan myöntää vain liitteen B lisäyksessä mainituille lajeille. Ruoan tuomista koskevat omat määräyksensä. Jotta alkuperäiseen eläimistöön ja kasvistoon kuulumattomien pieneliöiden tulo Etelämannersopimuksen soveltamisalueelle estettäisiin, on sovellettava muun muassa liitteen C lisäyksen mukaisia varotoimia.

6 artiklan mukaan sopimuspuolten on kerättävä ja vaihdettava tietoja suojeluun liittyvistä järjestelyistä, muun muassa myönnettävistä luvista, lajien ja populaatioiden määrää koskevista tilastoista sekä suojelun tarpeesta.

2 artiklan mukaan tätäkään liitettä ei sovelleta hätätapauksissa ja 7 artiklan mukaan mikään II liitteessä ei rajoita sopimuspuolten oikeuksia ja velvollisuuksia, jotka aiheutuvat valaanpyynnin säätelyä koskevasta kansainvälisestä yleissopimuksesta.

Liite III

Jätteiden hävittäminen ja jätehuolto

Jätteiden hävittämistä ja jätehuoltoa koskevan III liitteen 1 artiklan mukaan sopimuspuolten yleisenä velvollisuutena on Etelämannersopimuksen soveltamisalueella tuotettavien tai hävitettävien jätteiden määrän vähentäminen mahdollisimman paljon, jotta jätteiden vaikutus alueen ympäristöön minimoitaisiin. Artiklassa korostetaan jätteiden tuottajan ja Etelämannerta koskevien toimien työmaiden käyttäjien velvollisuutta puhdistaa entiset ja nykyiset maalla sijaitsevat jätteenhävityspaikat sekä hylätyt työmaat. Jätehuollossa on keskeistä 2 artiklan mukaisten jätteiden siirtäminen pois sopimusalueelta palauttamalla ne mahdollisimman suuressa määrin siihen maahan, josta käsin jätteen tuottaneet toimet järjestettiin tai johonkin muuhun maahan, jossa on tehty järjestelyjä kyseisten jätteiden hävittämiseksi kansainvälisten sopimusten mukaisesti. Muut palavat jätteet on 3 artiklan mukaan hävitettävä polttamalla. Avotulella polttaminen on kuitenkin lopetettava mahdollisimman pian. Lisäksi liitteessä on määräyksiä muilla tavoilla tapahtuvasta hävittämisestä sekä jätteen varastoinnista.

Kunkin sopimuspuolen on laadittava erityinen 8 artiklan mukainen jätehuolto-suunnitelma, joka on toimitettava toisille sopi-

muspuolille tiedoksi. Lisäksi jokaisen sopimuspuolen on nimettävä jätehuoltoviranomainen kehittämään ja valvomaan jätehuoltosuunnitelmia. Liitettä ei 12 artiklan mukaan sovelleta hätätapauksissa.

Liite IV

Meren pilaantumisen ehkäiseminen

Pöytäkirjan IV liite sisältää määräyksiä alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä. Liite noudattaa pitkälti alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen ja siihen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan (SopS 51/83 muutoksinen), niin sanotun MARPOL 73/78-yleissopimuksen määräyksiä. Liitettä sovelletaan sen 2 artiklan mukaan kunkin sopimuspuolen osalta aluksiin, joilla on oikeus purjehtia sen lipun alla, ja kaikkiin muihin aluksiin, jotka osallistuvat sen Etelämantereeseen liittyviin toimiin tai avustavat kyseisissä toimissa, silloin kun ne toimivat Etelämannersopimuksen soveltamisalueella. 11 artiklan mukaan liitettä ei kuitenkaan sovelleta sotaluksiin, sotalaivaston apualuksiin tai muihin aluksiin, jotka ovat valtion omistuksessa tai käytössä ja joita käytetään vain valtion muihin kuin kaupallisiin tehtäviin.

Liitteessä on määräyksiä öljyn ja vaarallisten nestemäisten aineiden tyhjentämisestä mereen, kiinteiden jätteiden hävittämisestä sekä käymäläjäteveden tyhjentämisestä mereen. 7 artiklan mukaan liitettä ei sovelleta hätätapauksissa. 9, 10 ja 12 artiklassa on alusten rakennetta ja muita varotoimenpiteitä koskevia määräyksiä. Liitteen 14 artiklan mukaan mikään liitteen määräys ei vapauta niitä sopimuspuolia, jotka ovat myös MARPOL 73/78:n sopimuspuolia, mistään MARPOL 73/78-yleissopimuksen mukaisista oikeuksista ja velvollisuuksista.

Liite V

Aluesuojelu ja -hallinto

V liitteessä määrätään niistä edellytyksistä, joiden perusteella tietty alue voidaan nimetä Etelämantereen erityissuojelualueeksi tai Etelämantereen erityishallinta-alueeksi. Toiminta kyseisillä alueilla kielletään, sitä rajoitetaan tai johdetaan liitteen määräysten mukaan hyväksytyjen hallintasuunnitelmien

mukaisesti. Hallintasuunnitelma hyväksytään Etelämannersopimuksen konsultatiivisessa kokouksessa ja sitä voidaan muuttaa tai se voidaan peruuttaa.

Erytissuojelualueet, erityishallinta-alueet tai kyseisillä alueilla sijaitsevat historiallisesti arvokkaat paikat tai muistomerkit on merkittävä 8 artiklassa tarkoitettuun luetteloon. Konsultatiivisten osapuolten aiemmin nimeämät erityissuojelualueet ja paikat, joilla on erityistä tieteellistä merkitystä, nimetään uudelleen 3 artiklan mukaisesti Etelämantereen erityissuojelualueiksi. Samoin historiallisten paikkojen ja muistomerkkien luetteloon sisällytetään konsultatiivisten kokousten aiemmin hyväksymät historialliset paikat ja muistomerkit.

Liite sisältää myös määräyksiä erityissuojelualueita ja erityishallinta-alueita koskevista nimeämismenettelyistä, kansallisesta lupamenettelystä erityissuojelualueelle pääsemiseksi ja hallintasuunnitelman mukaisiin toimiin ryhtymiseksi, tiedotuksesta ja julkisuudesta sekä tietojenvaihdosta. Liitteessä määrättyjä ja sallittuja rajoituksia ei sovelleta hätätapauksissa.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Etelämantereen ympäristönsuojelusta ehdotetun lain mukaan tarkempia säännöksiä lain täytäntöönpanosta annettaisiin asetuksella. Esityksen liitteenä on luonnos asetukseksi Etelämantereen ympäristönsuojelusta.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Pöytäkirja tulee kansainvälisesti voimaan 30. päivänä sen jälkeen, kun kaikki 26 pöytäkirjan hyväksymishetkellä Etelämannersopimuksen konsultatiivisena osapuolena ollut valtiota on sen ratifioinut tai hyväksynyt. Kuluvan vuoden huhtikuun loppuun mennessä konsultatiivisista osapuolista pöytäkirjan ovat ratifioineet tai hyväksyneet Alankomaat, Argentiina, Australia, Belgia, Brasilia, Chile, Ecuador, Espanja, Etelä-Afrikka, Intia, Iso-Britannia, Italia, Kiina, Korean tasavalta, Norja, Peru, Puola, Ranska, Ruotsi, Saksa, Uruguay ja Uusi-Seelanti. Lisäksi Kreikka on ratifioinut pöytäkirjan. Tarkoituksena on, että Suomi hyväksyy pöytäkirjan mahdollisimman pian.

4. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Etelämannerta koskevaan sopimukseen liittyvään ympäristönsuojelupöytäkirjaan ja sen liitteisiin sisältyy useita määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Nämä määräykset ja niiden täytäntöönpanoa koskevat säännökset on sisällytetty ehdotukseen laiksi Etelämantereen ympäristönsuojelusta. Määräyksiä on selostettu tarkemmin yksityiskohtaisten perustelujen alajaksoissa 1.1. ja 1.2.

Koska Etelämannerta koskevaan sopimukseen liittyvä ympäristönsuojelupöytäkirja sisältää lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, eduskunnan suostumus on niiden hyväksymiselle tarpeellinen.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että eduskunta hyväksyisi ne Madridissa 4 päivänä lokakuuta 1991 tehdyn Etelämannerta koskevaan sopimukseen liittyvän ympäristönsuojelupöytäkirjan ja sen I—V liitteiden määräykset, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen.

Koska pöytäkirja sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

Etelämantereen ympäristönsuojelusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tavoite

Tämän lain tavoitteena on Etelämantereen ympäristön sekä siitä riippuvien ja siihen liittyvien ekosysteemien kokonaisvaltainen suojeleminen.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan:

- 1) Suomen kansalaiseen;
- 2) suomalaisen oikeushenkilöön, alukseen tai ilma-alukseen;
- 3) ulkomaalaisen luonnolliseen henkilöön, jolla on Suomessa vakinainen asuinpaikka; sekä
- 4) ulkomaalaisen luonnolliseen henkilöön, oikeushenkilöön, alukseen tai ilma-alukseen, joka osallistuu tässä laissa tarkoitettuun Suomesta järjestettyyn tai Suomesta Etelämanteralueelle suuntautuvaan toimintaan.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *Etelämanteralueella* 60. eteläisen leveyspiirin eteläpuolista aluetta;
- 2) *pöytäkirjalla* Etelämannerta koskevaan sopimukseen (SopS 31/84) liittyvää Madridissa 4 päivänä lokakuuta 1991 tehtyä ympäristönsuojelupöytäkirjaa;
- 3) *toiminnalla* Etelämanteralueella tehtävää tutkimus- ja muuta matkaa, huoltokuljetusta ja -toimenpidettä, tieteellistä toimintaa, tutkimusasemien ja kiinteiden kenttäleirien sekä niiden laitteiden rakentamista, muutta-

mista, purkamista ja käyttämistä sekä muuta Etelämanteralueella tapahtuvaa toimintaa;

4) *Etelämanteralueella alkuperäisenä esiintyvän eliöstön vahingollisella häiritsemisellä*

a) ilma-aluksen, aluksen, ajoneuvon, räjähteen tai tuliaseen käyttämistä siten, että se häiritsee lintu- tai hyljeperuvia;

b) jalan liikkuvan henkilön aiheuttamaa pesivien tai sulkasadossa olevien lintujen tai lintuparviin tai hylkeiden tahallista häiritsemistä;

c) maalla kasvavien alkuperäiskasvien esiintymien merkittävää vahingoittamista; sekä

d) muuta toimintaa, josta seuraa Etelämanteralueella alkuperäisenä esiintyvän eliölajin tai populaation elinympäristön merkittävä haitallinen muutos; sekä

5) *mineraaliesiintymällä* kaikkia elottomia ja uusiutumattomia luonnonvaroja.

4 §

Kielletty toiminta

Seuraavat toiminnot ovat kiellettyjä Etelämanteralueella:

- 1) ydinräjähteen räjäyttäminen ja radioaktiivisen jätteen sijoittaminen;
  - 2) mineraaliesiintymän etsiminen, tutkiminen, hyödyntäminen tai muu siihen kohdistuva toiminta, joka ei ole tieteellistä tutkimusta;
  - 3) öljyn, öljypitoisen seoksen, vaarallisen nestemäisen aineen, käymäläjäteveden sekä kiinteän jätteen päästäminen aluksesta mereen sen mukaan kuin 6 luvussa säädetään;
  - 4) pöytäkirjan V liitteen mukaisesti rekisteriin merkittyjen historiallisten paikkojen tai muistomerkkien vahingoittaminen, siirtäminen tai tuhoaminen; ja
  - 5) jätteen avopoltto.
- Etelämanteralueelle ei saa tuoda:
- 1) eliölajia, joka ei esiinny alkuperäisenä

Etelämanneralueella, lukuunottamatta ruokaa, kotitalouskasveja ja laboratorioeliöitä;

2) muualta kuin Etelämanneralueelta peräisin olevaa maa-ainesta, jota ei ole sterilisoitu; eikä

3) asetuksella erikseen säädettyjä tuotteita.

5 §

Luvanvarainen toiminta

Sellaiseen Etelämanneralueella tapahtuvaan toimintaan, joka ei 4 §:n nojalla ole kiellettyä, sekä 23 §:ssä tarkoitettuun vieraiden eliölajien tuomiseen on haettava lupa, jos 6 §:stä ei muuta johdu.

6 §

Poikkeus velvollisuudesta hakea lupaa

Tämän lain mukaista lupaa ei tarvita;

1) toimintaan, johon pöytäkirjan toisen osapuolen toimivaltainen viranomaislainen on myöntänyt voimassa olevan luvan;

2) aluksen liikkumiseen Etelämanneralueeseen sisältyvän merialueen kautta, jos aluksen määränpää ei ole Etelämanneralueella; eikä

3) Etelämantereen meren elollisten luonnonvarojen säilyttämisestä tehdyssä yleissopimuksessa (SopS 64/89) tarkoitettuun toimintaan.

7 §

Lupaviranomainen

Tämän lain mukainen lupaviranomainen on ympäristöasioista vastaava ministeriö.

2 luku

Ympäristövaikutusten arviointi

8 §

Ympäristövaikutusten alustava arviointi

Jos toiminta saattaa väliaikaisesti tai vähäisesti vaikuttaa Etelämanneralueen ympäristöön, on sen, joka vastaa toiminnasta, tehtävä ympäristövaikutusten alustava arviointi.

9 §

Ympäristövaikutusten kokonaisarviointi

Jos ympäristövaikutusten alustavan arvioinnin perusteella tai muutoin voidaan olettaa, että toiminnalla saattaa olla väliaikaista tai vähäistä suurempi vaikutus Etelämanneralueen ympäristöön, on sen, joka vastaa toiminnasta, tehtävä ympäristövaikutusten kokonaisarviointi.

10 §

Arvioinnin ajankohta

Ympäristövaikutusten arviointi on tehtävä ennen tämän lain mukaisen luvan myöntämistä.

11 §

Arviointiselostus

Toiminnasta vastaava selvittää toiminnan vaikutukset ja laatii arviointiselostuksen.

Arviointiselostuksen laatimisesta ja sen sisällöstä säädetään tarkemmin asetuksella.

12 §

Arviointiselostuksesta kuuleminen

Ministeriö pyytää arviointiselostuksesta tai sen luonnoksesta tarpeelliset lausunnot. Ministeriö voi tarvittaessa pyytää arviointiselostuksesta tai sen luonnoksesta lausunnon myös ulkomaisilta viranomaisilta ja asian tuntijalaitoksilta.

Ministeriö varaa Etelämanneralueen koskevan sopimuksen IX artiklassa tarkoitetulle kokoukselle ja pöytäkirjan muille osapuolille mahdollisuuden tehdä huomautuksia ympäristövaikutusten kokonaisarviointia koskevista arviointiselostuksista tai sen luonnoksesta.

Ministeriö varaa luonnollisille henkilöille sekä sellaisille yhteisöille ja säätiöille, joiden pääasiallinen tarkoitus on niiden sääntöjen mukaan edistää ympäristönsuojelua, mahdollisuuden lausua mielipiteensä arviointiselostuksesta tai sen luonnoksesta.

13 §

Arviointiselostuksen esilläpitäminen

Lupahakemukseen liitetty arviointiselostus tai sen luonnos pidetään nähtävillä ministeriön kirjaamossa vähintään 90 päivää siitä, kun se on otettu vastaan.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös arviointiselostuksiin tai niiden luonnoksiin, jotka pöytäkirjan muut sopimuspuolet ovat antaneet Suomelle tiedoksi.

3 luku

Lupamenettely

14 §

Lupahakemus

Lupahakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään sekä 2 luvun mukainen arviointiselostus tai sen luonnos.

15 §

Lupahakemuksesta kuuleminen

Ministeriön on pyydetävä asian ratkaisemiseksi tarpeelliset lausunnot. Ministeriö voi tarvittaessa pyytää lausunnon myös ulkomaisilta viranomaisilta ja asiantuntijalaitoksilta.

16 §

Yleiset luvan myöntämisedellytykset

Lupa tässä laissa tarkoitettuun toimintaan myönnetään, jollei toiminnasta voi aiheutua:

- 1) haitallisia vaikutuksia ilmastoon tai sääoloihin;
- 2) merkittäviä haitallisia vaikutuksia ilman tai veden laatuun;
- 3) merkittäviä muutoksia ilmakehässä taikka maa-, vesi-, jää- tai meriympäristössä;
- 4) haitallisia muutoksia eliölajien tai niiden populaatioiden levinneisyydessä, runsaudessa tai tuottavuudessa;
- 5) vaaraa uhanalaisille lajeille tai niiden populaatioille;
- 6) biologisesti, tieteellisesti, historiallisesti, esteettisesti tai koskemattomuutensa johdosta

merkittävien alueiden tilan huonontumista; tai

7) muuta niihin rinnastuvaa Etelämanneralueen ympäristöön sekä siitä riippuviin ja siihen liittyviin ekosysteemeihin kohdistuvaa merkittävää haittaa.

17 §

Luvan myöntäminen ja arviointiselostuksen kansainvälinen käsittely

Jos toiminta edellyttää ympäristövaikutusten kokonaisarviointia, toimintaan ei saa myöntää lupaa ennen kuin 12 §:n 2 momentissa tarkoitettulla kokouksella on ollut mahdollisuus käsitellä lupahakemukseen liitettyä arviointiselostusta tai sen luonnosta siten kuin asetuksella säädetään.

Lupa toiminnalle voidaan kuitenkin myöntää, jos 12 §:n 2 momentissa tarkoitettua kokousta ei järjestetä 15 kuukauden kuluessa siitä, kun arviointiselostus on annettu tiedoksi pöytäkirjan 11 artiklassa tarkoitettulle komitealle.

18 §

Lupapäätös

Lupapäätöksessä annetaan Etelämanneralueen ympäristön suojelemiseksi tarpeelliset määräykset. Lupapäätöksessä on yksilöitävä luvan saanut toiminta sekä sen ajankohta, paikka ja toteuttaja.

Lupapäätöksestä on käytävä ilmi, miten 2 luvun mukainen ympäristövaikutusten arviointi on otettu huomioon lupaharkinnassa.

Lupapäätös annetaan julkipanon jälkeen, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Päätös lähetetään hakijalle ja tiedoksi lausunnon antaneille viranomaisille.

19 §

Lupapäätöksen ja siihen liittyvien asiakirjojen pitäminen esillä ja kansainvälinen tiedoksiantaminen

Lupapäätös ja siihen liittyvät asiakirjat on pidettävä nähtävillä ministeriön kirjaamossa. Nähtävillä panon on tapahduttava vähintään 60 päivää ennen toimenpiteen aloittamista Etelämanneralueella.

Lainvoimaiset lupapäätökset ja niihin liit-

tyvät asiakirjat on annettava tiedoksi pöytäkirjan muille sopimuspuolille.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös muiden sopimuspuolten Suomelle tiedoksi antamiin lupapäätöksiin ja niihin liittyviin asiakirjoihin.

20 §

Lupapäätöksen muuttaminen ja peruuttaminen

Lupapäätöstä tai sen määräystä voidaan luvan myöntämisen jälkeen muuttaa tai lupa voidaan peruuttaa luvan haltijan hakemukselta tai viran puolesta.

Ministeriö voi viran puolesta muuttaa lupapäätöstä, jos:

1) olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet;

2) luvan myöntämistä ja lupamääräysten asettamista koskevien perusteiden todetaan myöhemmin olleen muulla tavoin olennaisesti toisenlaiset kuin lupaa myönnettäessä on edellytetty; tai

3) se on tarpeen Suomen kansainvälisten velvoitteiden riittävästi yksilöityjen määräysten täytäntöön panemiseksi.

Ministeriö voi viran puolesta peruuttaa luvan, jos:

1) hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämisen edellytyksiin; tai

2) lupamääräyksiä on rikottu siten, että toiminnasta aiheutuu olennaista vaaraa tai haittaa ihmisten terveydelle tai Etelämanneralueen ympäristölle.

1) näytekysilöiden käyttämisestä tieteelliseen toimintaan;

2) näytekysilöiden hankkimisesta museoon, eläintarhaan, kasvitieteelliseen puutarhaan taikka muuhun vastaavaan laitokseen tai käyttötarkoitukseen; tai

3) muusta tieteellisestä toimenpiteestä, tällaisen toimenpiteen edellyttämien apulaitteiden rakentamisesta tai toiminnasta aiheutuvaan väistämättömään seuraukseen varautumisesta.

Ennen luvan myöntämistä ministeriön on varmistettava, että:

1) Etelämanneralueella alkuperäisinä esiintyviä nisäkkäitä, lintuja tai kasveja ei oteta enempää kuin on ehdottomasti välttämätöntä 2 momentissa säädetyn tarkoituksen kannalta;

2) vain pieniä määriä Etelämanneralueella alkuperäisinä esiintyviä nisäkkäitä tai lintuja tapetaan eikä paikallisista yhdyskunnista tapeta alkuperäisinä esiintyviä nisäkkäitä tai lintuja enempää kuin normaalisti yhden lisääntymiskauden luonnollisella lisääntymisellä voidaan korvata, kun myös sallittu muuttaminen otetaan huomioon;

3) lajien monimuotoisuus sekä niiden olemassaololle välttämättömät elinympäristöt sekä Etelämanneralueen ekosysteemien tasapaino säilyvät; sekä

4) Etelämanneralueella alkuperäisenä esiintyvän nisäkkään tai linnun tappaminen, vahingoittaminen, pyydystäminen, käsitteleminen tai häytyttäminen toteutetaan tavalla, joka aiheuttaa eläimelle mahdollisimman vähän kipua ja kärsimystä.

22 §

Eryteisesti suojeltavat eliölajit

Etelämanneralueella alkuperäisenä esiintyvä eliölaji voidaan asetuksella säätää erityisesti suojeltavaksi lajiksi.

Lupa erityisesti suojeltavaan lajiin kuuluvan eliön vahingoittamiseen, pyydystämiseen, käsittelemiseen tai häytyttämiseen voidaan myöntää, jos toimenpide:

1) tapahtuu välttämätöntä tieteellistä tarkoitusta varten;

2) ei vaaranna kyseisen lajin tai paikallisen populaation eloonjäämistä tai elpymistä; ja

3) tehdään tavalla, joka aiheuttaa eläimelle mahdollisimman vähän kipua ja kärsimystä.

Lupa erityisesti suojeltavaan lajiin kuuluvan eliön tappamiseen voidaan myöntää 2

4 luku

Luonnonsuojelu

21 §

Alkuperäisen eliöstön suojelu

Etelämanneralueella alkuperäisenä esiintyvän eliöstön vahingolliseen häiritsemiseen sekä Etelämanneralueella alkuperäisenä esiintyvän nisäkkään taikka linnun tappamiseen, vahingoittamiseen, pyydystämiseen, käsittelemiseen tai häytyttämiseen on oltava lupa.

Lupa 1 momentissa tarkoitettuun toimenpiteeseen voidaan myöntää, jos kysymys on:

momentissa säädetyin edellytyksin, jos muiden kuin kuolettavien tekniikoiden käyttäminen ei ole tarkoituksenmukaista.

23 §

Vieraiden eliölajien tuominen

Kotitalouskasvin ja laboratorioeliön tuomiseen Etelämanneralueelle on oltava lupa.

Luvassa on:

1) yksilöitävä tuotavat lajit ja mahdollisuuksien mukaan tuotujen yksilöiden lukumäärä sekä tarvittaessa ikä ja sukupuoli; sekä

2) määrättävä varotoimista, joihin on ryhdyttävä karkaamisen tai sen välttämiseksi, että tuotu kasvi tai eliö joutuu kosketuksiin alkuperäisen eläimistön ja kasviston kanssa.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske ruoan tuomista Etelämanneralueelle, jos ruoka säilytetään ja käsitellään valvotuissa olosuhteissa ja jos siipikarjatuotteet tutkitaan etukäteen sairauksien leviämisen estämiseksi.

24 §

Vieraiden eliölajien siirtäminen ja hävittäminen

Luvanhaltija on velvollinen ennen luvan voimassaolon päättymistä siirtämään Etelämanneralueelle tuomansa eliön pois Etelämanneralueelta taikka hävittämään sen polttamalla tai muulla yhtä tehokkaalla tavalla.

Jokainen on velvollinen viipymättä hävittämään polttamalla tai muulla yhtä tehokkaalla tavalla sellaisen Etelämanneralueelle ilman lupaa tuodun eliön, joka saattaa aiheuttaa vaaraa Etelämanneralueella alkuperäisenä esiintyvälle eliölle, taikka siirtämään vaaraa aiheuttavan eliön pois Etelämanneralueelta.

25 §

Erytysuojelualueet

Lupa toimintaan pöytäkirjan V liitteen mukaan erityissuojelualueeksi nimetyllä alueella liikkumiseen tai toimenpiteisiin ryhtymiseen voidaan myöntää vain, jos toiminta täyttää alueelle pöytäkirjan V liitteen mukaan vahvistetun hallintasuunnitelman vaatimukset.

Lupapäätökseen ministeriön on:

1) liitettävä alueen hallintasuunnitelman asianmukaiset osat;

2) tarkennettava alueen laajuus ja sijainti; sekä

3) yksilöitävä sallitut toimenpiteet, niiden ajankohta, paikka ja luvanhaltija.

Jos erityissuojelualueeksi nimetyllä alueella ei ole hallintasuunnitelmaa, voidaan lupa myöntää edellyttäen, että toimi tehdään välttämättömän tieteellisen tarkoituksen takia eikä tarkoitusta voida saavuttaa suorittamalla toimea muualla. Lupaa ei kuitenkaan saa myöntää, jos toimenpide vaarantaa alueen luonnollisen ekosysteemin toiminnan tai säilymisen.

Ministeriö pitää rekisteriä Etelämantereen erityissuojelu- ja hallinta-alueista sekä historiallisista paikoista ja muistomerkeistä.

5 luku

Jätteet ja jätehuolto

26 §

Yleinen huolehtimisvelvollisuus

Etelämanneralueella on kaikessa toiminnassa huolehdittava siitä, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän ja ettei jätteestä aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle, ympäristölle tai tieteelliselle toiminnalle.

27 §

Jätehuolto Etelämanneralueella

Jätteen tuottajan tai haltijan on siirrettävä pois Etelämanneralueelta taikka varastoitava, hyödynnettävä tai käsiteltävä Etelämanneralueella tuottamansa tai hallitsemansa jätteet ja järjestettävä jätehuollon suunnittelu ja toimeenpano siten kuin asetuksella säädetään ja 28 §:n nojalla hyväksytyissä jätehuoltosuunnitelmissa määrätään.

28 §

Jätehuoltosuunnitelma

Ympäristöasioista vastaava ministeriö hyväksyy kiinteälle tukikohdalle, kiinteälle työmaalle ja pysyvälle kenttäleirille jätehuoltosuunnitelman.

Ministeriö tarkistaa ja tarvittaessa ajanmukaistaa suunnitelman vuosittain. Jätehuolto-

suunnitelman sisällöstä säädetään tarkemmin asetuksella.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee soveltuvin osin myös aluksia, joiden määräänpää on Etelämanneralueella.

29 §

Jätteen siirtäminen Etelämanneralueelta

Etelämanneralueelta pois siirrettävä jäte on palautettava Suomeen.

Asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä jätteen siirtämisestä myös muuhun valtioon.

30 §

Tarkemmat määräykset

Ympäristöasioista vastaava ministeriö voi antaa yleisiä määräyksiä ja ohjeita jätteen polttamiseksi Etelämanneralueella tarkoitettujen uunien päästöjen sisältämien epäpuhtauksien raja-arvoista ja niissä käytettävien laitteiden teknisistä vaatimuksista sekä jätteen muusta käsittelystä.

6 luku

Aluksista aiheutuvan meren pilaantumisen ehkäiseminen

31 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Etelämanneralueella aluksista aiheutuvan meren pilaantumisen ehkäisemiseksi sovelletaan aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annettua lakia (300/79) ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä, jollei tässä luvussa toisin säädetä.

32 §

Vaarallisten nestemäisten aineiden päästökielto

Etelämanneralueella on kielletty päästävästä aluksesta mereen:

- 1) vaarallista nestemäistä ainetta; ja
- 2) kemiallista tai muuta nestemäistä ainetta, joka määränsä tai sisältönsä vuoksi on haitallista meriympäristölle.

33 §

Kiinteät jätteet ja käymäläjätevesi

Kiinteän jätteen ja käymäläjäteveden päästäminen aluksesta mereen Etelämanneralueella on kielletty siten kuin asetuksella säädetään.

34 §

Alusten rakennetta ja vastaanottolaitteita koskevat säännökset

Ministeriön tulee ennen luvan myöntämistä varmistaa, että suomalaisessa aluksessa ja 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettussa ulkomaalaisessa aluksessa on riittävän suuret säiliöt seuraavien jätteiden ja aineiden varastointia varten:

- 1) öljyliete, öljyinen painolastivesi, säiliöiden pesuvesi sekä muut öljyjätteet tai öljypitoiset seokset;
- 2) kiinteät jätteet; sekä
- 3) vaaralliset nestemäiset aineet.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja jätteitä ja aineita on tyhjennettävä Etelämanneralueen ulkopuolella sijaitseviin vastaanottolaitteisiin.

35 §

Laivapäiväkirjaan tehtävät merkinnät

Asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kiinteän jätteen ja käymäläjäteveden mereen päästämistä koskevista päiväkirjoista tai laivapäiväkirjaan tehtävistä merkinnöistä.

7 luku

Erinäiset säännökset

36 §

Hätätilanne

Tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä ei sovelleta hätätilanteessa, kuten ihmishengen tai terveyden ollessa välittömässä vaarassa taikka alusten, ilma-alusten tai arvokkaiden laitteiden ollessa välittömässä vaarassa tuhoutua tai vahingoittua ja kun tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten noudattamatta jättäminen on ilmeisesti ainoa käyttö-

kelpoinen keino torjua uhka taikka kun aiheutuva vahinko näin menetellen olisi pienin mahdollinen.

Hätätilanteessa on toimittava siten, että haitallinen vaikutus Etelämanneralueen ympäristöön jää mahdollisimman vähäiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua hätätilanteesta on ilmoitettava viipymättä ympäristöasioista vastaavalle ministeriölle.

Ministeriö antaa hätätilanteessa tehdyistä toimista pöytäkirjan määräysten mukaisesti tiedon kaikille pöytäkirjan muille sopimuspuolille ja pöytäkirjan 11 artiklassa tarkoitetulle komitealle.

37 §

Muutoksenhaku

Muutosta ministeriön tämän lain nojalla ratkaisemaan lupa-asiaan ja 28 §:ssä tarkoitettua jätehuoltosuunnitelmaa koskevaan päätökseen haetaan korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Tällöin noudatetaan, mitä muutoksenhausta hallintolainkäyttölaissa (586/96) säädetään.

38 §

Viittaussäännös

Rangaistus 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettun kiellon vastaisesti tehdystä ydinräjähteen räjäyttämisestä säädetään rikoslain 34 luvun 6 §:ssä ja 32 tai 33 §:ssä tarkoitettua ympäristön turmelemisesta rikoslain 48 luvun 1—4 §:ssä.

39 §

Laiton kajoaminen mineraaliesiintymään

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta rikkoo 4 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua kieltoa, on tuomittava *laittomasta kajoamisesta mineraaliesiintymään* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

40 §

Etelämanneralueen suojelurikkomus

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) rikkoo 4 §:n 1 momentin 5 kohdassa tai 2 momentissa tarkoitettua kieltoa,

2) laiminlyö 5, 24, 26 tai 27 §:ssä, 34 §:n 2 momentissa, 35 §:ssä, 36 §:n 2 momentissa taikka mainittujen säännösten nojalla annetussa säännöksessä tai määräyksessä tarkoitettua velvollisuutta tai

3) toteuttaa jätteiden siirron 29 §:n vastaisesti

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *Etelämanneralueen suojelurikkomuksesta* sakkoon.

41 §

Toimivaltainen tuomioistuin

Tämän lain rikkomista koskeva asia pannaan vireille Helsingin käräjäoikeudessa.

42 §

Valvontaviranomainen

Ympäristöasioista vastaava ministeriö valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.

43 §

Maksut

Tämän lain mukaisen luvan käsittelystä peritään maksu, jonka suuruutta määrättäessä noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaissa säädetään (150/92).

44 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Tätä lakia ei sovelleta ennen sen voimaantuloa alkaneeseen toimintaan.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntönpäön edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**rikoslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään rikoslain 34 luvun 6 §:ään, sellaisena kuin se on 21 päivänä huhtikuuta 1995 annetussa laissa (578/95), uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, 48 luvun 5 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, sekä luvun 6 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

34 luku

Yleisvaarallisista rikoksista

6 §

Ydinräjähdერიkos

Ydinräjähdერიkoksesta tuomitaan myös se, joka räjäyttää ydinräjähteen Etelämanneralueella.

48 luku

Ympäristörikoksista

5 §

Luonnonsuojelurikos

Luonnonsuojelurikoksesta tuomitaan niin ikään se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta aiheuttaa vahinkoa Eteläman-

neralueella alkuperäisenä esiintyville eliöille rikkomalla Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain (/96) 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua kieltoa taikka menettelemällä ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehtojen vastaisesti lain 21 §:n 1 momentissa, 23 §:n 1 momentissa tai 25 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.

6 §

Rakennussuojelurikos

Rakennussuojelurikoksesta tuomitaan niin ikään se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta vahingoittaa, siirtää tai tuhoaa Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua historiallisen paikan tai muistomerkin.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 23 päivänä elokuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ulkoasiainministeri *Tarja Halonen*

*(Suomennos)**Liite 1*

**ETELÄMANNERTA KOSKEVAAN
SOPIMUKSEEN LIITTYVÄ
YMPÄRISTÖSUOJELUPÖYTÄKIRJA
JOHDANTO**

Tämän Etelämannerta koskevaan sopimukseen liittyvän pöytäkirjan sopimusvaltiot, jäljempänä sopimuspuolet, jotka

ovat vakuuttuneita siitä, että Etelämantereeseen ympäristön sekä siitä riippuvien ja siihen liittyvien ekosysteemien suojaa tulee parantaa,

ovat vakuuttuneita siitä, että Etelämannerta koskevaa sopimusjärjestelmää tulee vahvistaa sen varmistamiseksi, että Etelämannerta käytetään ikuisesti vain rauhanomaisiin tarkoituksiin ja että se ei joudu kansainvälisten ristiriitojen näyttämöksi tai kohteeksi,

pitävät mielessä Etelämantereen oikeudellisen ja poliittisen erityisaseman sekä Etelämannersopimuksen konsultatiivisten osapuolten erityisen vastuun varmistaa, että kaikki Etelämantereella tapahtuva toiminta on Etelämannerta koskevan sopimuksen päämäärin ja periaatteiden mukaista,

pitävät mielessä Etelämantereen aseman erityisenä suojelualueena ja muut toimenpiteet, joihin Etelämannerta koskevan sopimusjärjestelmän nojalla on ryhdytty Etelämantereen ympäristön sekä siitä riippuvien ja siihen liittyvien ekosysteemien suojelemiseksi,

toteavat lisäksi, että Etelämannerta tarjoaa ainutlaatuisia tilaisuuksia maailmanlaajuisesti ja alueellisesti tärkeiden kehityskulkujen tie-teolliseen seurantaan ja tutkimukseen,

vahvistavat Etelämantereen meren elollisten luonnonvarojen säilyttämistä koskevan yleissopimuksen säilyttämisperiaatteet,

ovat vakuuttuneita siitä, että kokonaisvaltaisen järjestelmän kehittäminen Etelämantereen ympäristön sekä siitä riippuvien ja siihen liittyvien ekosysteemien suojelemiseksi on koko ihmiskunnan edun mukaista, ja

**PROTOCOL ON ENVIRONMENTAL
PROTECTION TO THE ANTARCTIC
TREATY
PREAMBLE**

The States Parties to this Protocol to the Antarctic Treaty, hereinafter referred to as the Parties,

Convinced of the need to enhance the protection of the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems;

Convinced of the need to strengthen the Antarctic Treaty system so as to ensure that Antarctica shall continue forever to be used exclusively for peaceful purposes and shall not become the scene or object of international discord;

Bearing in mind the special legal and political status of Antarctica and the special responsibility of the Antarctic Treaty Consultative Parties to ensure that all activities in Antarctica are consistent with the purposes and principles of the Antarctic Treaty;

Recalling the designation of Antarctica as a Special Conservation Area and other measures adopted under the Antarctic Treaty system to protect the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems;

Acknowledging further the unique opportunities Antarctica offers for scientific monitoring of and research on processes of global as well as regional importance;

Reaffirming the conservation principles of the Convention on the Conservation of Antarctic Marine Living Resources;

Convinced that the development of a comprehensive regime for the protection of the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems is in the interest of mankind as a whole;

haluavat sen mukaisesti täydentää Etelämannerta koskevaa sopimusta, ovat sopineet seuraavasta:

1 ARTIKLA

MÄÄRITELMÄT

Tässä pöytäkirjassa

a) "Etelämannersopimus" tarkoittaa Washingtonissa 1 päivänä joulukuuta 1959 tehtyä Etelämannerta koskevaa sopimusta;

b) "Etelämannersopimuksen soveltamisalue" tarkoittaa aluetta, johon Etelämannersopimusta sen VI artiklan mukaisesti sovelletaan;

c) "Etelämannersopimuksen konsultatiiviset kokoukset" tarkoittaa Etelämannersopimuksen IX artiklassa tarkoitettuja kokouksia;

d) "Etelämannersopimuksen konsultatiiviset osapuolet" tarkoittaa niitä Etelämannersopimuksen sopimuspuolia, joilla on oikeus nimittää edustajia sopimuksen IX artiklassa tarkoitettuihin kokouksiin;

e) "Etelämannerta koskeva sopimusjärjestelmä" tarkoittaa Etelämannersopimusta, sen nojalla sovellettavia toimenpiteitä, siihen liittyviä voimassa olevia erillisiä kansainvälisiä asiakirjoja sekä niiden nojalla sovellettavia toimenpiteitä;

f) "välimiesoikeus" tarkoittaa tämän pöytäkirjan erottamattoman osan muodostavan liitteen mukaisesti perustettavaa välimiesoikeutta;

g) "komitea" tarkoittaa 11 artiklan mukaisesti perustettavaa ympäristönsuojelukomiteaa.

2 ARTIKLA

TAVOITE JA NIMEÄMINEN

Sopimuspuolet sitoutuvat suojelemaan kokonaisvaltaisesti Etelämantereen ympäristöä sekä siitä riippuvia ja siihen liittyviä ekosysteemejä ja nimeävät täten Etelämantereen rauhalle ja tieteelle omistetuksi luonnonsuojelualueeksi.

3 ARTIKLA

YMPÄRISTÖÄ KOSKEVAT PERIAATTEET

1. Etelämannersopimuksen soveltamisalueella tapahtuvan kaiken toiminnan suunnitte-

Desiring to supplement the Antarctic Treaty to this end;

Have agreed as follows:

ARTICLE 1

DEFINITIONS

For the purposes of this Protocol:

(a) "The Antarctic Treaty" means the Antarctic Treaty done at Washington on 1 December 1959;

(b) "Antarctic Treaty area" means the area to which the provisions of the Antarctic Treaty apply in accordance with Article VI of that Treaty;

(c) "Antarctic Treaty Consultative Meetings" means the meetings referred to in Article IX of the Antarctic Treaty;

(d) "Antarctic Treaty Consultative Parties" means the Contracting Parties to the Antarctic Treaty entitled to appoint representatives to participate in the meetings referred to in Article IX of that Treaty;

(e) "Antarctic Treaty system" means the Antarctic Treaty, the measures in effect under that Treaty, its associated separate international instruments in force and the measures in effect under those instruments;

(f) "Arbitral Tribunal" means the Arbitral Tribunal established in accordance with the Schedule to this Protocol, which forms an integral part thereof;

(g) "Committee" means the Committee for Environmental Protection established in accordance with Article 11.

ARTICLE 2

OBJECTIVE AND DESIGNATION

The Parties commit themselves to the comprehensive protection of the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems and hereby designate Antarctica as a natural reserve, devoted to peace and science.

ARTICLE 3

ENVIRONMENTAL PRINCIPLES

1. The protection of the Antarctic environment and dependent and associated ecosys-

lussa ja toimeenpanossa otetaan huomioon perustavaa laatua olevina seikkoina Etelämantereen ympäristön sekä siitä riippuvien ja siihen liittyvien ekosysteemien suojelu ja Etelämantereen todellinen arvo, mukaan lukien sen arvo koskemattomana alueena, sen esteettinen arvo sekä sen arvo tieteellisenä tutkimusalueena erityisesti koko maapallon ympäristön ymmärtämisen kannalta olennaista tutkimusta varten.

2. Tätä varten

a) toiminta Etelämannersopimuksen soveltamisalueella on suunniteltava ja toteutettava siten, että rajoitetaan Etelämantereen ympäristöön sekä siitä riippuviin ja siihen liittyviin ekosysteemeihin kohdistuvia haitallisia vaikutuksia;

b) toiminta Etelämannersopimuksen soveltamisalueella on suunniteltava ja toteutettava siten, että vältetään seuraavilta vaikutuksilta:

i) haitalliset vaikutukset ilmastoon tai sää-oloihin;

ii) merkittävät haitalliset vaikutukset ilman ja veden laatuun;

iii) merkittävät muutokset ilmakehässä, maa- (ja vesi-), jää- tai meriympäristössä;

iv) haitalliset muutokset kasvi- ja eläinlajien tai niiden populaatioiden levinneisyydessä, runsaudessa tai tuottavuudessa;

v) lisävaarat uhanalaisille lajeille tai niiden populaatioille; tai

vi) biologisesti, tieteellisesti, historiallisesti, esteettisesti tai koskemattomuutensa johdosta merkittävien alueiden huonontuminen tai huomattava altistuminen;

c) toiminta Etelämannersopimuksen soveltamisalueella on suunniteltava ja toteutettava riittävien tietojen perusteella, jotka mahdollistavat etukäteisarvioiden ja asiantuntevien arvioiden tekemisen toiminnan oletettavista vaikutuksista Etelämantereen ympäristöön sekä siitä riippuviin ja siihen liittyviin ekosysteemeihin sekä Etelämantereen arvoon tieteellisen tutkimuksen kohteena; arvioissa on otettava huomioon

i) toiminnan laajuus, mukaan lukien sen alue, kesto ja intensiivisyys;

ii) toiminnan kasautuvat vaikutukset sekä yksin että yhdistettynä muihin toimiin Etelämannersopimuksen soveltamisalueella;

iii) vaikuttaisiko toiminta haitallisesti muihin toimiin Etelämannersopimuksen soveltamisalueella;

tems and the intrinsic value of Antarctica, including its wilderness and aesthetic values and its value as an area for the conduct of scientific research, in particular research essential to understanding the global environment, shall be fundamental considerations in the planning and conduct of all activities in the Antarctic Treaty area.

2. To this end:

(a) activities in the Antarctic Treaty area shall be planned and conducted so as to limit adverse impacts on the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems;

(b) activities in the Antarctic Treaty area shall be planned and conducted so as to avoid:

(i) adverse effects on climate or weather patterns;

(ii) significant adverse effects on air or water quality;

(iii) significant changes in the atmospheric, terrestrial (including aquatic), glacial or marine environments;

(iv) detrimental changes in the distribution, abundance or productivity of species or populations of species of fauna and flora;

(v) further jeopardy to endangered or threatened species or populations of such species; or

(vi) degradation of, or substantial risk to, areas of biological, scientific, historic, aesthetic or wilderness significance;

(c) activities in the Antarctic Treaty area shall be planned and conducted on the basis of information sufficient to allow prior assessments of, and informed judgments about, their possible impacts on the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems and on the value of Antarctica for the conduct of scientific research; such judgments shall take full account of:

(i) the scope of the activity, including its area, duration and intensity;

(ii) the cumulative impacts of the activity, both by itself and in combination with other activities in the Antarctic Treaty area;

(iii) whether the activity will detrimentally affect any other activity in the Antarctic Treaty area;

iv) ovatko käytettävissä oleva tekniikka ja menettelytavat ympäristön kannalta turvallisia;

v) kyetäänkö seuraamaan olennaisimpia ympäristön muuttujia ja ekosysteemien osia siten, että voidaan ajoissa todeta haitalliset vaikutukset ja varoittaa niistä sekä muuttaa menettelytapoja tarpeen mukaan seurannan tulosten tai Etelämantereen ympäristöstä sekä siitä riippuvista ja siihen liittyvistä ekosysteemeistä saatujen lisätietojen perusteella; ja

vi) kyetäänkö ryhtymään onnettomuuksien sattuessa nopeasti ja tehokkaasti toimiin, erityisesti, jos onnettomuuksilla saattaa olla vaikutuksia ympäristöön;

d) on harjoitettava säännöllistä ja tehokasta seurantaan niin, että aloitettujen toimien vaikutukset voidaan arvioida ja oletetut vaikutukset todeta;

e) on harjoitettava säännöllistä ja tehokasta seurantaan niin, että voidaan todeta varhaisessa vaiheessa sekä Etelämannersopimuksen soveltamisalueella että sen ulkopuolella toteutettavien toimien mahdolliset ennakoimat vaikutukset Etelämantereen ympäristöön sekä siitä riippuviin ja siihen liittyviin ekosysteemeihin.

3. Toimet on suunniteltava ja toteutettava Etelämannersopimuksen soveltamisalueella siten, että tieteelliselle tutkimukselle annetaan etusija ja että Etelämantereen arvo tällaisen tutkimuksen alueena säilyy, mihin kuuluu sellainen tutkimus, joka on olennaista maapallon ympäristön ymmärtämisen kannalta.

4. Etelämannersopimuksen soveltamisalueella toteutettavat tieteellisten tutkimusohjelmien mukaiset toimet, matkailu ja kaikki muu sellainen valtion ja valtioista riippumaton toiminta Etelämannersopimuksen soveltamisalueella, josta on Etelämannersopimuksen VII artiklan 5 kappaleen mukaan ilmoitettava etukäteen, toimintaan liittyvät logistiset tukitoimet mukaan lukien, on

a) toteutettava tässä artiklassa ilmaistujen periaatteiden mukaisesti; ja

b) muunnettava, keskeytettävä tai peruutettava, jos niistä seuraa tai uhkaa seurata edellä mainittujen periaatteiden kanssa ristiriidassa olevia vaikutuksia Etelämantereen ympäristöön tai siitä riippuviin tai siihen liittyviin ekosysteemeihin.

(iv) whether technology and procedures are available to provide for environmentally safe operations;

(v) whether there exists the capacity to monitor key environmental parameters and ecosystem components so as to identify and provide early warning of any adverse effects of the activity and to provide for such modification of operating procedures as may be necessary in the light of the results of monitoring or increased knowledge of the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems; and

(vi) whether there exists the capacity to respond promptly and effectively to accidents, particularly those with potential environmental effects;

(d) regular and effective monitoring shall take place to allow assessment of the impacts of ongoing activities, including the verification of predicted impacts;

(e) regular and effective monitoring shall take place to facilitate early detection of the possible unforeseen effects of activities carried on both within and outside the Antarctic Treaty area on the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems.

3. Activities shall be planned and conducted in the Antarctic Treaty area so as to accord priority to scientific research and to preserve the value of Antarctica as an area for the conduct of such research, including research essential to understanding the global environment.

4. Activities undertaken in the Antarctic Treaty area pursuant to scientific research programmes, tourism and all other governmental and non-governmental activities in the Antarctic Treaty area for which advance notice is required in accordance with Article VII (5) of the Antarctic Treaty, including associated logistic support activities, shall:

(a) take place in a manner consistent with the principles in this Article; and

(b) be modified, suspended or cancelled if they result in or threaten to result in impacts upon the Antarctic environment or dependent or associated ecosystems inconsistent with those principles.

4 ARTIKLA

*SUHDE MUIHIN ETELÄMANNERTA
KOSKEVAN SOPIMUSJÄRJESTELMÄN
OSATEKIJÖIHIN*

1. Tämä pöytäkirja täydentää Etelämannersopimusta eikä muuta sitä millään tavoin.

2. Mikään tämän pöytäkirjan määräys ei vapauta sen sopimuspuolia mistään oikeuksista tai velvollisuuksista, jotka johtuvat Etelämannerta koskevan sopimusjärjestelmän muista voimassa olevista kansainvälisistä asiakirjoista.

5 ARTIKLA

*YHTENEVÄISYYS MUIDEN ETELÄ-
MANNERTA KOSKEVAN SOPIMUS-
JÄRJESTELMÄN OSATEKIJÖIDEN
KANSSA*

Sopimuspuolet neuvottelevat ja toimivat yhteistyössä Etelämannerta koskevan sopimusjärjestelmän muiden voimassa olevien kansainvälisten asiakirjojen sopimuspuolten ja niihin liittyvien instituutioiden kanssa tämän pöytäkirjan tavoitteiden ja periaatteiden toteutumisen varmistamiseksi ja välttääkseen häiritsemästä mainittujen muiden asiakirjojen tavoitteiden ja periaatteiden toteutumista sekä mahdollisia ristiriitoja mainittujen asiakirjojen ja tämän pöytäkirjan täytäntöönpanon välillä.

6 ARTIKLA

YHTEISTYÖ

1. Sopimuspuolet toimivat yhteistyössä suunniteltaessa ja tehtäessä toimenpiteitä Etelämannersopimuksen soveltamisalueella. Tässä tarkoituksessa kukin sopimuspuoli pyrkii

a) kannustamaan Etelämannereen ympäristön sekä siitä riippuvien ja siihen liittyvien ekosysteemien suojelua koskeviin yhteistyöohjelmiin, joilla on tieteellistä, teknistä ja opetuksellista arvoa;

b) antamaan asianmukaista apua muille sopimuspuolille ympäristövaikutuksien arviointia valmisteltaessa;

c) antamaan pyynnöstä muille sopimuspuolille tietoja mahdollisista ympäristöriskeistä sekä apua sellaisten onnettomuuksien

ARTICLE 4

*RELATIONSHIP WITH THE OTHER
COMPONENTS OF THE ANTARCTIC
TREATY SYSTEM*

1. This Protocol shall supplement the Antarctic Treaty and shall neither modify nor amend that Treaty.

2. Nothing in this Protocol shall derogate from the rights and obligations of the Parties to this Protocol under the other international instruments in force within the Antarctic Treaty system.

ARTICLE 5

*CONSISTENCY WITH THE OTHER
COMPONENTS OF THE ANTARCTIC
TREATY SYSTEM*

The Parties shall consult and co-operate with the Contracting Parties to the other international instruments in force within the Antarctic Treaty system and their respective institutions with a view to ensuring the achievement of the objectives and principles of this Protocol and avoiding any interference with the achievement of the objectives and principles of those instruments or any inconsistency between the implementation of those instruments and of this Protocol.

ARTICLE 6

CO-OPERATION

1. The Parties shall co-operate in the planning and conduct of activities in the Antarctic Treaty area. To this end, each Party shall endeavour to:

(a) promote co-operative programmes of scientific, technical and educational value, concerning the protection of the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems;

(b) provide appropriate assistance to other Parties in the preparation of environmental impact assessments;

(c) provide to other Parties upon request information relevant to any potential environmental risk and assistance to minimize

vaikutusten pitämiseksi mahdollisimman pieninä, jotka saattaisivat vahingoittaa Etelämantereen ympäristöä tai siitä riippuvia tai siihen liittyviä ekosysteemejä;

d) neuvottelemaan muiden sopimuspuolten kanssa suunniteltujen asemien ja muiden toimintapaikkojen paikanvalinnasta kasautumisvaikutusten välttämiseksi, joita liika keskittyminen jollekin alueelle saattaisi aiheuttaa;

e) tarvittaessa lähettämään yhteisiä retkikuntia sekä käyttämään yhteisiä asemia ja muita toimintapaikkoja; ja

f) toteuttamaan toimenpiteet, joista Etelämannersopimuksen konsultatiivisissa kokouksissa päätetään.

2. Kukin sopimuspuoli sitoutuu mahdollisuuksien mukaan antamaan toisille sopimuspuolille sellaiset tiedot, joista saattaa olla apua näiden suunnittelussa tai toteuttaessa toimintaansa Etelämannersopimuksen soveltamisalueella tarkoituksenaan suojella Etelämantereen ympäristöä ja siitä riippuvia tai siihen liittyviä ekosysteemejä.

3. Sopimuspuolet toimivat yhteistyössä niiden sopimuspuolten kanssa, joilla on lainkäyttövalta Etelämannersopimuksen soveltamisalueeseen rajoittuvilla alueilla, tarkoituksenaan varmistaa, ettei Etelämannersopimuksen soveltamisalueella harjoitetulla toiminnalla ole haitallisia ympäristövaikutuksia näihin alueisiin.

7 ARTIKLA

MINERAALIVAROIHIN KOHDISTUVAN TOIMINNAN KIELTO

Kaikki mineraalivaroihin kohdistuva toiminta, joka ei ole tieteellistä tutkimusta, on kielletty.

8 ARTIKLA

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

1. Jäljempänä 2 kappaleessa tarkoitetut toimintaehdotukset on käsiteltävä I liitteessä määrättyssä menettelyssä, jotta voitaisiin arvioida ennakolta niiden vaikutus Etelämantereeseen ympäristöön tai siitä riippuviin tai siihen liittyviin ekosysteemeihin sen mukaan, katsotaanko mainituilla toiminnoilla olevan

the effects of accidents which may damage the Antarctic environment or dependent and associated ecosystems;

(d) consult with other Parties with regard to the choice of sites for prospective stations and other facilities so as to avoid the cumulative impacts caused by their excessive concentration in any location;

(e) where appropriate, undertake joint expeditions and share the use of stations and other facilities; and

(f) carry out such steps as may be agreed upon at Antarctic Treaty Consultative Meetings.

2. Each Party undertakes, to the extent possible, to share information that may be helpful to other Parties in planning and conducting their activities in the Antarctic Treaty area, with a view to the protection of the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems.

3. The Parties shall co-operate with those Parties which may exercise jurisdiction in areas adjacent to the Antarctic Treaty area with a view to ensuring that activities in the Antarctic Treaty area do not have adverse environmental impacts on those areas.

ARTICLE 7

PROHIBITION OF MINERAL RESOURCE ACTIVITIES

Any activity relating to mineral resources, other than scientific research, shall be prohibited.

ARTICLE 8

ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESSMENT

1. Proposed activities referred to in paragraph 2 below shall be subject to the procedures set out in Annex I for prior assessment of the impacts of those activities on the Antarctic environment or on dependent or associated ecosystems according to whether those activities are identified as having:

- a) vähäistä tai väliaikaista pienempi vaikutus;
- b) vähäinen tai väliaikainen vaikutus; tai
- c) vähäistä tai väliaikaista suurempi vaikutus.

2. Kukin sopimuspuoli varmistaa, että I liitteessä määrättyjä arviointimenettelyjä sovelletaan valmisteltaessa päätöksiä, jotka koskevat Etelämannersopimuksen soveltamisalueella aloitettavia tieteellisten tutkimusohjelmien mukaisia toimia, matkailua tai muuta sellaista valtion tai valtioista riippumatonta toimintaa Etelämannersopimuksen soveltamisalueella, josta on Etelämannersopimuksen VII artiklan 5 kappaleen mukaan ilmoitettava etukäteen, toimintaan liittyvät logistiset tukitoimet mukaan lukien.

3. Jäljempänä I liitteessä määrätyt arviointimenettelyt koskevat kaikkia muutoksia toiminnassa siitä riippumatta, merkitseekö muutos alkaneen toiminnan tehokkuuden vähentämistä vai lisäämistä tai uuden toiminnan aloittamista tahi toimintapaikan poistamista käytöstä taikka mitä tahansa muuta muutosta.

4. Milloin toimintaa suunnittelee yhdessä vähintään kaksi sopimuspuolta, nämä nimeävät yhden sopimuspuolen koordinoimaan I liitteessä tarkoitettujen ympäristövaikutusten arviointimenettelyjen täytäntöön panemista.

- (a) less than a minor or transitory impact;
- (b) a minor or transitory impact; or
- (c) more than a minor or transitory impact.

2. Each Party shall ensure that the assessment procedures set out in Annex I are applied in the planning processes leading to decisions about any activities undertaken in the Antarctic Treaty area pursuant to scientific research programmes, tourism and all other governmental and non-governmental activities in the Antarctic Treaty area for which advance notice is required under Article VII (5) of the Antarctic Treaty, including associated logistic support activities.

3. The assessment procedures set out in Annex I shall apply to any change in an activity whether the change arises from an increase or decrease in the intensity of an existing activity, from the addition of an activity, the decommissioning of a facility, or otherwise.

4. Where activities are planned jointly by more than one Party, the Parties involved shall nominate one of their number to coordinate the implementation of the environmental impact assessment procedures set out in Annex I.

9 ARTIKLA

LIITTEET

ARTICLE 9

ANNEXES

1. Tämän pöytäkirjan liitteet ovat sen erottamaton osa.

2. Tämän pöytäkirjan I-IV liitteen lisäksi voidaan hyväksyä ja saattaa voimaan muita liitteitä Etelämannersopimuksen IX artiklan mukaisesti.

3. Liitteiden muutokset voidaan hyväksyä ja saattaa voimaan Etelämannersopimuksen IX artiklan mukaisesti. Liitteessä itsessään voi kuitenkin olla määräys, joka sallii muutosten voimaantulon nopeutetusti.

4. Sellaisen Etelämannersopimuksen sopimuspuolen osalta, joka ei ole Etelämannersopimuksen konsultatiivinen osapuoli tai joka hyväksymisajankohtana ei ollut Etelämannersopimuksen konsultatiivinen osapuoli, edellä 2 ja 3 kappaleen mukaisesti voimaan tulleet liitteet ja niiden muutokset tule-

1. The Annexes to this Protocol shall form an integral part thereof.

2. Annexes, additional to Annexes I-IV, may be adopted and become effective in accordance with Article IX of the Antarctic Treaty.

3. Amendments and modifications to Annexes may be adopted and become effective in accordance with Article IX of the Antarctic Treaty, provided that any Annex may itself make provision for amendments and modifications to become effective on an accelerated basis.

4. Annexes and any amendments and modifications thereto which have become effective in accordance with paragraphs 2 and 3 above shall, unless an Annex itself provides otherwise in respect of the entry into effect of any amendment or modification thereto, become effective for a Contracting Party to

vat voimaan, ellei itse liitteessä toisin määrätä, kun tallettaja on vastaanottanut hyväksymisilmoituksen asianomaiselta sopimuspuolelta.

5. Liitteissä tarkoitettuja asioita koskevien riitojen ratkaisu tapahtuu 18 — 20 artiklan määräysten mukaisesti, ellei jossain liitteessä nimenomaan toisin määrätä.

10 ARTIKLA

ETELÄMANNERSOPIMUKSEN KONSULTATIIVISET KOKOUKSET

1. Tukeutuen parhaaseen saatavana olevaan tieteelliseen ja tekniseen tietämykseen Etelämannersopimuksen konsultatiiviset kokoukset

a) määrittävät tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti yleiset suuntaviivat Etelämannereen ympäristön sekä siitä riippuvien ja siihen liittyvien ekosysteemien kokonaisvaltaiseksi suojelemiseksi sekä

b) hyväksyvät Etelämannersopimuksen IX artiklan mukaisia toimenpiteitä tämän pöytäkirjan täytäntöön panemiseksi.

2. Etelämannersopimuksen konsultatiiviset kokoukset tarkistavat komitean työn ja tukeutuvat täysin sen neuvoihin ja suosituksiin sekä Etelämannerta tutkivan tieteellisen komitean neuvoihin täyttäessään edellä 1 kapaleessa tarkoitettuja tehtäviä.

11 ARTIKLA

YMPÄRISTÖNSUOJELUKOMITEA

1. Täten perustetaan ympäristönsuojelukomitea.

2. Jokaisella sopimuspuolella on oikeus olla komitean jäsen ja nimittää siihen edustaja, jolla voi olla mukanaan neuvonantajia ja asiantuntijoita.

3. Komitean tarkkailijaksi voi tulla Etelämannersopimuksen sopimuspuoli, joka ei ole tämän pöytäkirjan sopimuspuoli.

4. Komitea kutsuu Etelämannerta tutkivan tieteellisen komitean puheenjohtajan ja Etelämannereen elollisten luonnonvarojen säilyttämiseksi perustetun tieteellisen komitean puheenjohtajan osallistumaan istuntoihinsa

the Antarctic Treaty which is not an Antarctic Treaty Consultative Party, or which was not an Antarctic Treaty Consultative Party at the time of the adoption, when notice of approval of that Contracting Party has been received by the Depository.

5. Annexes shall, except to the extent that an Annex provides otherwise, be subject to the procedures for dispute settlement set out in Articles 18 to 20.

ARTICLE 10

ANTARCTIC TREATY CONSULTATIVE MEETINGS

1. Antarctic Treaty Consultative Meetings shall, drawing upon the best scientific and technical advice available:

(a) define, in accordance with the provisions of this Protocol, the general policy for the comprehensive protection of the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems; and

(b) adopt measures under Article IX of the Antarctic Treaty for the implementation of this Protocol.

2. Antarctic Treaty Consultative Meetings shall review the work of the Committee and shall draw fully upon its advice and recommendations in carrying out the tasks referred to in paragraph 1 above, as well as upon the advice of the Scientific Committee on Antarctic Research.

ARTICLE 11

COMMITTEE FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION

1. There is hereby established the Committee for Environmental Protection.

2. Each Party shall be entitled to be a member of the Committee and to appoint a representative who may be accompanied by experts and advisers.

3. Observer status in the Committee shall be open to any Contracting Party to the Antarctic Treaty which is not a Party to this Protocol.

4. The Committee shall invite the President of the Scientific Committee on Antarctic Research and the Chairman of the Scientific Committee for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources to participa-

tarkkailijoina. Komitea voi Etelämannersopimuksen konsultatiivisen kokouksen suostuksella kutsua osallistumaan istuntoihinsa tarkkailijoina myös muita tieteellisiä, ympäristönsuojelu- ja teknisiä järjestöjä, jotka voivat edistää komitean työtä.

5. Komitea esittää kertomuksen kaikista istunnoistaan Etelämannersopimuksen konsultatiiviselle kokoukselle. Kertomuksen tulee sisältää kaikki istunnossa käsitellyt asiat ja heijastaa esitettyjä näkemyksiä. Kertomus toimitetaan kaikille sopimuspuolille ja istuntoon osallistuville tarkkailijoille, minkä jälkeen se julkistetaan.

6. Komitea laatii menettelytapasääntönsä, jotka annetaan Etelämannersopimuksen konsultatiivisen kokouksen hyväksyttäväksi.

12 ARTIKLA

KOMITEAN TEHTÄVÄT

1. Komitean tehtävänä on antaa neuvoja ja laatia suosituksia sopimuspuolille tämän pöytäkirjan täytäntöönpanoon liittyvissä asioissa, sen liitteet mukaan lukien, niiden käsittelemiseksi Etelämannersopimuksen konsultatiivisissa kokouksissa, sekä täyttää muut Etelämannersopimuksen konsultatiivisen kokouksen sille antamat tehtävät. Sen tulee antaa neuvoja etenkin seuraavissa asioissa:

a) tämän pöytäkirjan mukaan toteutettujen toimenpiteiden tehokkuus;

b) näiden toimenpiteiden ajantasaistamisen, tehostamisen tai muun parannuksen tarve;

c) lisätoimenpiteiden tarve, mihin sisältyy soveltuvin osin uusien liitteiden tarve;

d) 8 artiklassa ja I liitteessä tarkoitettujen ympäristövaikutusten arviointimenettelyjen soveltaminen ja täytäntöönpano;

e) toiminnasta Etelämannersopimuksen soveltamisalueella aiheutuvien ympäristövaikutusten vähentämisen tai lieventämiskeinot;

f) menettelyt kiireellisiä toimia vaativien tilanteiden varalta, mukaan lukien torjuntatoimet ympäristöonnettomuuksissa;

g) Etelämannereen suojelualuejärjestelmän toiminta ja kehittäminen;

h) tarkastusmenettelyt, joihin luetaan myös tarkastuskertomuslomakkeet ja muistilistat tarkastusten tekemistä varten;

te as observers at its sessions. The Committee may also, with the approval of the Antarctic Treaty Consultative Meeting, invite such other relevant scientific, environmental and technical organisations which can contribute to its work to participate as observers at its sessions.

5. The Committee shall present a report on each of its sessions to the Antarctic Treaty Consultative Meeting. The report shall cover all matters considered at the session and shall reflect the views expressed. The report shall be circulated to the Parties and to observers attending the session, and shall thereupon be made publicly available.

6. The Committee shall adopt its rules of procedure which shall be subject to approval by the Antarctic Treaty Consultative Meeting.

ARTICLE 12

FUNCTIONS OF THE COMMITTEE

1. The functions of the Committee shall be to provide advice and formulate recommendations to the Parties in connection with the implementation of this Protocol, including the operation of its Annexes, for consideration at Antarctic Treaty Consultative Meetings, and to perform such other functions as may be referred to it by the Antarctic Treaty Consultative Meetings. In particular, it shall provide advice on:

(a) the effectiveness of measures taken pursuant to this Protocol;

(b) the need to update, strengthen or otherwise improve such measures;

(c) the need for additional measures, including the need for additional Annexes, where appropriate;

(d) the application and implementation of the environmental impact assessment procedures set out in Article 8 and Annex I;

(e) means of minimising or mitigating environmental impacts of activities in the Antarctic Treaty area;

(f) procedures for situations requiring urgent action, including response action in environmental emergencies;

(g) the operation and further elaboration of the Antarctic Protected Area system;

(h) inspection procedures, including formats for inspection reports and checklists for the conduct of inspections;

i) ympäristönsuojeluun liittyvien tietojen kerääminen, arkistointi, vaihto ja arviointi;

j) Etelämantereen ympäristön tila; sekä

k) tämän pöytäkirjan täytäntöönpanoon liittyvän tieteellisen tutkimuksen tarve, ympäristön seuranta mukaan lukien.

2. Täyttäessään tehtäviään komitea neuvotelee tarvittaessa Etelämannerta tutkivan tieteellisen komitean, Etelämantereen elollisten luonnonvarojen säilyttämiseksi perustetun tieteellisen komitean sekä muiden tieteellisten, ympäristönsuojelu- ja teknisten järjestöjen kanssa.

13 ARTIKLA

TÄMÄN PÖYTÄKIRJAN NOUDATTAMINEN

1. Kunkin sopimuspuolen on tämän pöytäkirjan noudattamisen varmistamiseksi ryhdyttävä tarvittaviin toimivaltaansa kuuluviin toimenpiteisiin, mukaan lukien uusien lakien ja säännöksien antaminen sekä hallinnolliset ja täytäntöönpanotoimet.

2. Kunkin sopimuspuolen on pyrittävä Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan mukaisin soveltuvin keinoin varmistamaan, että tämän pöytäkirjan vastaista toimintaa ei harjoiteta.

3. Kunkin sopimuspuolen on ilmoitettava kaikille muille sopimuspuolille toimista, joihin se on ryhtynyt tämän artiklan 1 ja 2 kappaleen perusteella.

4. Kunkin sopimuspuolen on kiinnitettävä muiden sopimuspuolten huomio sellaiseen toimintaan, jonka se katsoo vaikuttavan tämän pöytäkirjan tavoitteiden ja periaatteiden toteutumiseen.

5. Etelämannersopimuksen konsultatiiviset kokoukset kiinnittävät sellaisen valtion huomion, joka ei ole tämän pöytäkirjan sopimuspuoli, asianomaisen valtion sekä sen toimivallan alaisten elinten, avustajien, luonnollisten tai oikeushenkilöiden, alusten, ilma-alusten tai muiden kulkuneuvojen toimintaan, joka vaikuttaa tämän pöytäkirjan tavoitteiden ja periaatteiden toteutumiseen.

14 ARTIKLA

TARKASTAMINEN

1. Edistääkseen Etelämantereen ympäristön

(i) the collection, archiving, exchange and evaluation of information related to environmental protection;

(j) the state of the Antarctic environment; and

(k) the need for scientific research, including environmental monitoring, related to the implementation of this Protocol.

2. In carrying out its functions, the Committee shall, as appropriate, consult with the Scientific Committee on Antarctic Research, the Scientific Committee for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources and other relevant scientific, environmental and technical organizations.

ARTICLE 13

COMPLIANCE WITH THIS PROTOCOL

1. Each Party shall take appropriate measures within its competence, including the adoption of laws and regulations, administrative actions and enforcement measures, to ensure compliance with this Protocol.

2. Each Party shall exert appropriate efforts, consistent with the Charter of the United Nations, to the end that no one engages in any activity contrary to this Protocol.

3. Each Party shall notify all other Parties of the measures it takes pursuant to paragraphs 1 and 2 above.

4. Each Party shall draw the attention of all other Parties to any activity which in its opinion affects the implementation of the objectives and principles of this Protocol.

5. The Antarctic Treaty Consultative Meetings shall draw the attention of any State which is not a Party to this Protocol to any activity undertaken by that State, its agencies, instrumentalities, natural or juridical persons, ships, aircraft or other means of transport which affects the implementation of the objectives and principles of this Protocol.

ARTICLE 14

INSPECTION

1. In order to promote the protection of

sekä siitä riippuvien ja siihen liittyvien ekosysteemien suojelua ja varmistamiseen tämän pöytäkirjan noudattamisen, Etelämannersopimuksen konsultatiiviset osapuolet järjestävät yhdessä tai erikseen tarkkailijoiden tekemiä tarkastuksia, jotka on tehtävä Etelämannersopimuksen VII artiklan mukaisesti.

2. Tarkkailijoita ovat

a) Etelämannersopimuksen konsultatiivisten osapuolten nimeämät tarkkailijat, jotka ovat asianomaisen sopimuspuolen kansalaisia; ja

b) Etelämannersopimuksen konsultatiivisen kokouksen nimeämät tarkkailijat, joille on annettu tehtäväksi tehdä tarkastuksia Etelämannersopimuksen konsultatiivisessa kokouksessa määrättävän menettelyn mukaisesti.

3. Sopimuspuolet toimivat täydessä yhteistyössä tarkastuksia tekevien tarkkailijoiden kanssa ja varmistavat, että tarkkailijat tarkastusten aikana pääsevät Etelämannersopimuksen VII artiklan 3 kappaleen mukaisesti vapaasti tarkastettavissa olevien asemien, laitojen ja varusteiden, alusten ja ilma-alusten kaikkiin osiin ja että he pääsevät käsiksi kaikkiin sellaisiin näitä koskeviin asiakirjoihin, joita tämän pöytäkirjan mukaan tulee pitää.

4. Tarkastuskertomukset lähetetään niille sopimuspuolille, joiden asemia, laitoksia, varusteita, aluksia tai ilma-aluksia kertomuksessa käsitellään. Sen jälkeen kun näillä sopimuspuolilla on ollut tilaisuus tehdä huomautuksia kertomuksiin, tarkastuskertomukset ja niitä koskevat huomautukset toimitetaan kaikille sopimuspuolille ja komitealle ja käsitellään seuraavassa Etelämannersopimuksen konsultatiivisessa kokouksessa. Sen jälkeen ne on julkistettava.

15 ARTIKLA

TORJUNTA TOIMET YMPÄRISTÖ- ONNETTOMUUKSISSA

1. Voidakseen toimia ympäristöonnettomuuden sattua Etelämannersopimuksen soveltamisalueella kukin sopimuspuoli sitoutuu:

a) torjumaan nopeasti ja tehokkaasti onnettomuuksia, joita voisi sattua toteutettaessa tieteellistä tutkimusohjelmaa taikka matkailussa tai sellaisessa valtion tai valtiosta riippumattomassa muussa toiminnassa Etelämannersopimuksen soveltamisalueella, josta

the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems, and to ensure compliance with this Protocol, the Antarctic Treaty Consultative Parties shall arrange, individually or collectively, for inspections by observers to be made in accordance with Article VII of the Antarctic Treaty.

2. Observers are:

(a) observers designated by any Antarctic Treaty Consultative Party who shall be nationals of that Party; and

(b) any observers designated at Antarctic Treaty Consultative Meetings to carry out inspections under procedures to be established by an Antarctic Treaty Consultative Meeting.

3. Parties shall co-operate fully with observers undertaking inspections, and shall ensure that during inspections, observers are given access to all parts of stations, installations, equipment, ships and aircraft open to inspection under Article VII (3) of the Antarctic Treaty, as well as to all records maintained thereon which are called for pursuant to this Protocol.

4. Reports of inspections shall be sent to the Parties whose stations, installations, equipment, ships or aircraft are covered by the reports. After those Parties have been given the opportunity to comment, the reports and any comments thereon shall be circulated to all the Parties and to the Committee, considered at the next Antarctic Treaty Consultative Meeting, and thereafter made publicly available.

ARTICLE 15

EMERGENCY RESPONSE ACTION

1. In order to respond to environmental emergencies in the Antarctic Treaty area, each Party agrees to:

(a) provide for prompt and effective response action to such emergencies which might arise in the performance of scientific research programmes, tourism and all other governmental and non-governmental activities in the Antarctic Treaty area for which

Etelämäannersopimuksen VII artiklan 5 kappaleen mukaan on ilmoitettava etukäteen, toimintaan liittyvät logistiset tukitoimet mukaan lukien, ja

b) varautumaan torjuntavalmiuteen sellaisen tapahtumien varalta, joilla saattaa olla haitallisia vaikutuksia Etelämantereen ympäristöön tai siitä riippuviin ja siihen liittyviin ekosysteemeihin.

2. Tätä tarkoitusta varten sopimuspuolet:

a) toimivat yhteistyössä torjuntavalmiuden suunnittelemisessa ja täytäntöönpanossa ja

b) laativat menettelytapoja välitöntä ilmoittamista ja yhteisiä torjuntatoimia varten ympäristöönnettomuuksien varalta.

3. Tämän artiklan panemiseksi täytäntöön sopimuspuolet tukeutuvat asianmukaisilta kansainvälisiltä järjestöiltä saamiinsa neuvoihin.

16 ARTIKLA

VASTUU

Etelämantereen ympäristön sekä siitä riippuvien ja siihen liittyvien ekosysteemien kokonaisvaltaiseksi suojelemiseksi tämän pöytäkirjan tavoitteiden mukaisesti sopimuspuolet sitoutuvat laatimaan säännöt ja menettelytavat vastuun määrittämistä varten selaisesta vahingosta, joka tämän pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvasta toiminnasta syntyy Etelämäannersopimuksen soveltamisalueella. Nämä säännöt ja menettelytavat sisällytetään liitteeseen tai liitteisiin, jotka on hyväksyttävä 9 artiklan 2 kappaleen mukaisesti.

17 ARTIKLA

SOPIMUSPUOLTEN VUOSIKERTOMUKSET

1. Kukin sopimuspuoli laatii vuosittain kertomuksen tämän pöytäkirjan täytäntöön panemiseksi tehdyistä toimista. Kertomukseen tulee sisältyä 13 artiklan 3 kappaleessa tarkoitettut ilmoitukset, 15 artiklassa tarkoitettu torjuntavalmius ja muut tämän pöytäkirjan mukaisesti annettavat ilmoitukset ja tiedot, joiden jakelusta ja vaihdosta ei ole muita määräyksiä.

2. Edellä 1 kappaleen mukaisesti laadittavat kertomukset tulee toimittaa kaikille sopimuspuolille sekä komitealle. Ne käsitel-

advance notice is required under Article VII (5) of the Antarctic Treaty, including associated logistic support activities; and

(b) establish contingency plans for response to incidents with potential adverse effects on the Antarctic environment or dependent and associated ecosystems.

2. To this end, the Parties shall:

(a) co-operate in the formulation and implementation of such contingency plans; and

(b) establish procedures for immediate notification of, and co-operative response to, environmental emergencies.

3. In the implementation of this Article, the Parties shall draw upon the advice of the appropriate international organisations.

ARTICLE 16

LIABILITY

Consistent with the objectives of this Protocol for the comprehensive protection of the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems, the Parties undertake to elaborate rules and procedures relating to liability for damage arising from activities taking place in the Antarctic Treaty area and covered by this Protocol. Those rules and procedures shall be included in one or more Annexes to be adopted in accordance with Article 9 (2).

ARTICLE 17

ANNUAL REPORT BY PARTIES

1. Each Party shall report annually on the steps taken to implement this Protocol. Such reports shall include notifications made in accordance with Article 13 (3), contingency plans established in accordance with Article 15 and any other notifications and information called for pursuant to this Protocol for which there is no other provision concerning the circulation and exchange of information.

2. Reports made in accordance with paragraph 1 above shall be circulated to all Parties and to the Committee, considered at the

lään seuraavassa Etelämannersopimuksen konsultatiivisessa kokouksessa ja julkistetaan.

next Antarctic Treaty Consultative Meeting, and made publicly available.

18 ARTIKLA

ARTICLE 18

*RIITOJEN RATKAISU**DISPUTE SETTLEMENT*

Jos tämän pöytäkirjan tulkinnasta tai soveltamisesta syntyy riita, riidan osapuolten on neuvoteltava mahdollisimman pian keskenään kenen tahansa riidan osapuolen pyynnöstä saadakseen riidan ratkaistuksi neuvottelulla, tutkimusmenettelyllä, välityksellä, sovittelulla, välitysoikeudellisella menettelyllä, tuomioistuinmenettelyllä tai muulla rauhanomaisella tavalla, josta riidan osapuolet sopivat.

If a dispute arises concerning the interpretation or application of this Protocol, the parties to the dispute shall, at the request of any one of them, consult among themselves as soon as possible with a view to having the dispute resolved by negotiation, inquiry, mediation, conciliation, arbitration, judicial settlement or other peaceful means to which the parties to the dispute agree.

19 ARTIKLA

ARTICLE 19

*RIITOJEN RATKAISUMENETTELYN VALINTA**CHOICE OF DISPUTE SETTLEMENT PROCEDURE*

1. Jokainen sopimuspuoli voi, kun se allekirjoittaa, ratifioi tai hyväksyy tämän pöytäkirjan taikka liittyy siihen tai koska tahansa sen jälkeen, ilmoittaa kirjallisesti valitsevansa toisen tai molemmat seuraavista ratkaisutavoista niiden riitojen ratkaisemiseksi, joita voi syntyä 7, 8 ja 15 artiklan sekä liitteiden, ellei jossakin liitteessä toisin määrätä, ja, jos asia koskee näitä artikloja ja liitteiden määräyksiä, 13 artiklan tulkinnasta tai soveltamisesta:

- a) Kansainvälinen tuomioistuin;
- b) välimiesoikeus.

2. Edellä 1 kappaleessa tarkoitettu ilmoitus ei vaikuta 18 artiklan ja 20 artiklan 2 kappaleen soveltamiseen.

3. Sopimuspuolen, joka ei ole antanut edellä 1 kappaleessa tarkoitettua ilmoitusta tai jonka osalta ilmoitus ei enää ole voimassa, katsotaan hyväksyneen välimiesoikeuden toimivallan.

4. Jos riidan osapuolet ovat hyväksyneet saman menettelytavan riidan ratkaisemiseksi, riita voidaan ratkaista vain tätä menettelyä noudattaen, jolleivät osapuolet toisin päättä.

5. Jos riidan osapuolet eivät ole hyväksyneet samaa menettelytapaa riidan ratkaisemiseksi, tai jos molemmat osapuolet ovat hyväksyneet molemmat menettelytavat, riita voidaan alistaa vain välimiesoikeudelle, jolleivät osapuolet toisin päättä.

1. Each Party, when signing, ratifying, accepting, approving or acceding to this Protocol, or at any time thereafter, may choose, by written declaration, one or both of the following means for the settlement of disputes concerning the interpretation or application of Articles 7, 8 and 15 and, except to the extent that an Annex provides otherwise, the provisions of any Annex and, insofar as it relates to these Articles and provisions, Article 13:

- (a) the International Court of Justice;
- (b) the Arbitral Tribunal.

2. A declaration made under paragraph 1 above shall not affect the operation of Article 18 and Article 20 (2).

3. A Party which has not made a declaration under paragraph 1 above or in respect of which a declaration is no longer in force shall be deemed to have accepted the competence of the Arbitral Tribunal.

4. If the parties to a dispute have accepted the same means for the settlement of a dispute, the dispute may be submitted only to that procedure, unless the parties otherwise agree.

5. If the parties to a dispute have not accepted the same means for the settlement of a dispute, or if they have both accepted both means, the dispute may be submitted only to the Arbitral Tribunal, unless the parties otherwise agree.

6. Edellä 1 kappaleessa tarkoitettu ilmoitus on voimassa, kunnes siinä mainittu voimassaoloaika on mennyt umpeen tai kunnes kolme kuukautta on kulunut siitä, kun ilmoitusta koskeva peruutus on talletettu tallettajan huostaan.

7. Uusi ilmoitus, peruutus tai ilmoituksen voimassaoloajan päätyminen eivät vaikuta Kansainvälisessä tuomioistuimessa tai välimiesoikeudessa vireillä olevan riita-asian käsittelemiseen, jolleivät riidan osapuolet toisin päättä.

8. Tässä artiklassa mainitut ilmoitukset ja peruutukset talletetaan tallettajan huostaan, joka toimittaa niistä jäljennökset kaikille sopimuspuolille.

6. A declaration made under paragraph 1 above shall remain in force until it expires in accordance with its terms or until three months after written notice of revocation has been deposited with the Depositary.

7. A new declaration, a notice of revocation or the expiry of a declaration shall not in any way affect proceedings pending before the International Court of Justice or the Arbitral Tribunal, unless the parties to the dispute otherwise agree.

8. Declarations and notices referred to in this Article shall be deposited with the Depositary who shall transmit copies thereof to all Parties.

20 ARTIKLA

RIIJOJEN RATKAISUMENETTELY

1. Jos 7, 8 tai 15 artiklan taikka liitteiden, ellei jossakin liitteessä toisin määrätä, tai, jos asia koskee näitä artikloja ja liitteiden määräyksiä, 13 artiklan tulkinnasta tai soveltamisesta syntyneen riidan osapuolet eivät ole sopineet ratkaisumenettelystä 12 kuukauden kuluessa siitä, kun 18 artiklan mukainen neuvottelupyynnö on esitetty, riita alistetaan sen jonkin osapuolen pyynnöstä ratkaistavaksi 19 artiklan 4 ja 5 kappaleessa määrättyllä menettelyllä.

2. Välimiesoikeudella ei ole toimivaltaa antaa päätöstä Etelämannersopimuksen IV artiklan soveltamisalaan kuuluvassa asiassa. Lisäksi tämän pöytäkirjan määräysten ei saa tulkita antavan toimivaltaa tai tuomiovaltaa Kansainväliselle tuomioistuimelle tai muulle sopimuspuolten välisten riitojen ratkaisua varten perustetulle tuomioistuimelle asiassa, joka kuuluu Etelämannersopimuksen IV artiklan soveltamisalaan.

21 ARTIKLA

ALLEKIRJOITTAMINEN

Tämä pöytäkirja on avoinna allekirjoittamista varten Madridissa 4 päivänä lokakuuta 1991 ja sen jälkeen Washingtonissa 3 päivään lokakuuta 1992 asti jokaiselle valtiolle, joka on Etelämannersopimuksen sopimuspuoli.

ARTICLE 20

DISPUTE SETTLEMENT PROCEDURE

1. If the parties to a dispute concerning the interpretation or application of Articles 7, 8 or 15 or, except to the extent that an Annex provides otherwise, the provisions of any Annex or, insofar as it relates to these Articles and provisions, Article 13, have not agreed on a means for resolving it within 12 months of the request for consultation pursuant to Article 18, the dispute shall be referred, at the request of any party to the dispute, for settlement in accordance with the procedure determined by Article 19 (4) and (5).

2. The Arbitral Tribunal shall not be competent to decide or rule upon any matter within the scope of Article IV of the Antarctic Treaty. In addition, nothing in this Protocol shall be interpreted as conferring competence or jurisdiction on the International Court of Justice or any other tribunal established for the purpose of settling disputes between Parties to decide or otherwise rule upon any matter within the scope of Article IV of the Antarctic Treaty.

ARTICLE 21

SIGNATURE

This Protocol shall be open for signature at Madrid on the 4th of October 1991 and thereafter at Washington until the 3rd of October 1992 by any State which is a Contracting Party to the Antarctic Treaty.

22 ARTIKLA

*RATIFIOIMINEN, HYVÄKSYMINEN JA
LIITTYMINEN*

1. Allekirjoittajavaltioiden on ratifioitava tai hyväksyttävä tämä pöytäkirja.

2. Tähän pöytäkirjaan voivat 3 päivän lokakuuta 1992 jälkeen liittyä kaikki valtiot, jotka ovat Etelämannersopimuksen sopimuspuolia.

3. Ratifioimis-, hyväksymis- ja liittymiskirjat talletetaan Amerikan Yhdysvaltojen hallituksen huostaan, joka täten nimetään tallettajaksi.

4. Sen jälkeen, kun tämä pöytäkirja on tullut voimaan, Etelämannersopimuksen konsultatiiviset osapuolet eivät ryhdy toimiin sellaisen ilmoituksen johdosta, joka koskee Etelämannersopimuksen IX artiklan 2 kappalessa tarkoitettua sopimuspuolen oikeutta nimittää edustajia osallistumaan Etelämannersopimuksen konsultatiivisiin kokouksiin, ellei asianomainen sopimuspuoli ole ensin ratifioinut tai hyväksynyt tätä pöytäkirjaa tai liittynyt siihen.

23 ARTIKLA

VOIMAANTULO

1. Tämä pöytäkirja tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä siitä päivästä, jona kaikkien tämän pöytäkirjan hyväksymispäivänä Etelämannersopimuksen konsultatiivisina osapuolina olevien valtioiden ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjat on talletettu.

2. Kunkin Etelämannersopimuksen sopimuspuolen osalta, joka tallettaa ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tämän pöytäkirjan voimaantulon jälkeen, pöytäkirja tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä tallettamisen jälkeen.

24 ARTIKLA

VARAUMAT

Tähän pöytäkirjaan ei saa tehdä varauksia.

ARTICLE 22

*RATIFICATION, ACCEPTANCE,
APPROVAL OR ACCESSION*

1. This Protocol is subject to ratification, acceptance or approval by signatory States.

2. After the 3rd of October 1992 this Protocol shall be open for accession by any State which is a Contracting Party to the Antarctic Treaty.

3. Instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Government of the United States of America, hereby designated as the Depository.

4. After the date on which this Protocol has entered into force, the Antarctic Treaty Consultative Parties shall not act upon a notification regarding the entitlement of a Contracting Party to the Antarctic Treaty to appoint representatives to participate in Antarctic Treaty Consultative Meetings in accordance with Article IX (2) of the Antarctic Treaty unless that Contracting Party has first ratified, accepted, approved or acceded to this Protocol.

ARTICLE 23

ENTRY INTO FORCE

1. This Protocol shall enter into force on the thirtieth day following the date of deposit of instruments of ratification, acceptance, approval or accession by all States which are Antarctic Treaty Consultative Parties at the date on which this Protocol is adopted.

2. For each Contracting Party to the Antarctic Treaty which, subsequent to the date of entry into force of this Protocol, deposits an instrument of ratification, acceptance, approval or accession, this Protocol shall enter into force on the thirtieth day following such deposit.

ARTICLE 24

RESERVATIONS

Reservations to this Protocol shall not be permitted.

25 ARTIKLA

MUUTOKSET

1. Tätä pöytäkirjaa voidaan muuttaa koska tahansa Etelämannersopimuksen XII artiklan 1 kappaleen a) ja b) kohdassa annettua menettelytapaa noudattaen, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 9 artiklan määräysten soveltamista.

2. Jos jokin Etelämannersopimuksen konsultatiivisista osapuolista 50 vuoden kuluttua tämän pöytäkirjan voimaantulosta tallettajalle osoitetulla tiedoksiannolla sitä pyytää, pidetään konferenssi tämän pöytäkirjan toimivuudesta niin pian kuin se käytännössä pystytään järjestämään.

3. Edellä 2 kappaleen nojalla koolle kutsutussa tarkistuskonferenssissa ehdotettu muutos hyväksytään sopimuspuolten äänten enemmistöllä, johon kuuluu kolme neljä sosaa valtioista, jotka ovat Etelämannersopimuksen konsultatiivisia osapuolia tämän pöytäkirjan tullessa hyväksytyksi.

4. Muutos, joka hyväksytään tämän artiklan 3 kappaleen nojalla, tulee voimaan, kun sen on ratifioinut tai hyväksynyt tai kun siihen on liittynyt kolme neljä sosaa kaikista Etelämannersopimuksen konsultatiivisista osapuolista; tähän tulee sisältyä kaikkien Etelämannersopimuksen konsultatiivisina osapuolina tätä pöytäkirjaa hyväksyttäessä olevien valtioiden ratifiointi, hyväksyminen tai liittyminen.

5. a) 7 artiklan osalta kaiken Etelämantereella sijaitseviin mineraalivaroihin kohdistuvan toiminnan kielto jatkuu ilman voimassa olevaa ja sitovaa Etelämantereen mineraalivaroihin kohdistuvaa toimintaa koskevaa oikeusjärjestystä, johon kuuluu sopimus siitä, voidaanko ja missä oloissa tällainen toiminta hyväksyä. Mainitun oikeusjärjestyksen on turvattava kaikkien Etelämannersopimuksen IV artiklassa tarkoitettujen valtioiden edut ja noudatettava sen periaatteita. Jos siis edellä 2 kappaleessa tarkoitettussa tarkistuskonferenssissa ehdotetaan muutettavaksi 7 artiklaa, muutokseen tulee sisältyä mainitunlainen sitova oikeusjärjestys.

b) Jos jokin edellä tarkoitettu muutos ei ole tullut voimaan kolmen vuoden kuluessa sen hyväksymisestä, mikä tahansa sopimuspuolista voi koska tahansa ilmoittaa tallettajalle sanoutuvansa irti tästä pöytäkirjasta, jolloin irtisanominen tulee voimaan kahden

ARTICLE 25

MODIFICATION OR AMENDMENT

1. Without prejudice to the provisions of Article 9, this Protocol may be modified or amended at any time in accordance with the procedures set forth in Article XII (1) (a) and (b) of the Antarctic Treaty.

2. If, after the expiration of 50 years from the date of entry into force of this Protocol, any of the Antarctic Treaty Consultative Parties so requests by a communication addressed to the Depositary, a conference shall be held as soon as practicable to review the operation of this Protocol.

3. A modification or amendment proposed at any Review Conference called pursuant to paragraph 2 above shall be adopted by a majority of the Parties, including 3/4 of the States which are Antarctic Treaty Consultative Parties at the time of adoption of this Protocol.

4. A modification or amendment adopted pursuant to paragraph 3 above shall enter into force upon ratification, acceptance, approval or accession by 3/4 of the Antarctic Treaty Consultative Parties, including ratification, acceptance, approval or accession by all States which are Antarctic Treaty Consultative Parties at the time of adoption of this Protocol.

5. (a) With respect to Article 7, the prohibition on Antarctic mineral resource activities contained therein shall continue unless there is in force a binding legal regime on Antarctic mineral resource activities that includes an agreed means for determining whether, and, if so, under which conditions, any such activities would be acceptable. This regime shall fully safeguard the interests of all States referred to in Article IV of the Antarctic Treaty and apply the principles thereof. Therefore, if a modification or amendment to Article 7 is proposed at a Review Conference referred to in paragraph 2 above, it shall include such a binding legal regime.

(b) If any such modification or amendment has not entered into force within 3 years of the date of its adoption, any Party may at any time thereafter notify to the Depositary of its withdrawal from this Protocol, and such withdrawal shall take effect 2 years

vuoden kuluttua siitä, kun tallettaja on vastaanottanut ilmoituksen.

after receipt of the notification by the Depositary.

26 ARTIKLA

TALLETTAJAN ILMOITUKSET

Tallettaja ilmoittaa kaikille Etelämanner-sopimuksen sopimuspuolille:

- a) tämän pöytäkirjan allekirjoittamisista sekä ratifioimis-, hyväksymis- ja liittymiskirjojen tallettamisista;
- b) tämän pöytäkirjan ja mahdollisten täydentävien liitteiden voimaantulopäivistä;
- c) tähän pöytäkirjaan tehtävien muutosten voimaantulopäivistä;
- d) edellä 19 artiklassa tarkoitettujen ilmoitusten ja peruutusten tallettamisista; sekä
- e) edellä 25 artiklan 5 kappaleen b) kohdan mukaisesti saaduista ilmoituksista.

27 ARTIKLA

TODISTUSVOIMAISET TEKSTIT JA REKISTERÖINTI YHDISTYNEISSÄ KANSAKUNNISSA

1. Tämä pöytäkirja, joka on tehty englannin, espanjan, ranskan ja venäjän kielellä ja jonka jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen, talletetaan Amerikan Yhdysvaltojen hallituksen arkistoon; hallitus lähettää pöytäkirjasta asianmukaisesti oikeaksi todistetut jäljennökset kaikille Etelämannersopimuksen sopimuspuolille.

2. Tallettaja rekisteröi tämän pöytäkirjan Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 102 artiklan mukaisesti.

ARTICLE 26

NOTIFICATIONS BY THE DEPOSITARY

The Depositary shall notify all Contracting Parties to the Antarctic Treaty of the following:

- (a) signatures of this Protocol and the deposit of instruments of ratification, acceptance, approval or accession;
- (b) the date of entry into force of this Protocol and any additional Annex thereto;
- (c) the date of entry into force of any amendment or modification to this Protocol;
- (d) the deposit of declarations and notices pursuant to Article 19; and
- (e) any notification received pursuant to Article 25 (5) (b).

ARTICLE 27

AUTHENTIC TEXTS AND REGISTRATION WITH THE UNITED NATIONS

1. This Protocol, done in the English, French, Russian and Spanish languages, each version being equally authentic, shall be deposited in the archives of the Government of the United States of America, which shall transmit duly certified copies thereof to all Contracting Parties to the Antarctic Treaty.

2. This Protocol shall be registered by the Depositary pursuant to Article 102 of the Charter of the United Nations.

PÖYTÄKIRJAN LIITE

SCHEDULE TO THE PROTOCOL

VÄLIMIESMENETTELY

ARBITRATION

1 artikla

Article 1

1. Välimiesoikeus muodostetaan ja se toimii pöytäkirjan ja tämän liitteen mukaisesti.

1. The Arbitral Tribunal shall be constituted and shall function in accordance with the Protocol, including this Schedule.

2. Tässä liitteessä mainittu sihteeri tarkoittaa Pysyvän välitystuomioistuimen pääsihteerää.

2. The Secretary referred to in this Schedule is the Secretary General of the Permanent Court of Arbitration.

2 artikla

Article 2

1. Kullakin sopimuspuolella on oikeus nimetä enintään kolme välimiestä, joista ainakin yksi on nimettävä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun pöytäkirja on kyseisen sopimuspuolen osalta tullut voimaan. Kullakin välimiehellä on oltava kokemusta Etelämannerta koskevista asioista ja perusteellinen kansainvälisen oikeuden tuntemus ja hänen on nautittava korkeata arvonantoa pätevänä, luotettavana ja oikeudenmukaisena henkilönä. Täten nimettyjen henkilöiden nimet muodostavat välimiesluettelon. Kukin sopimuspuoli huolehtii siitä, että sillä on aina vähintään yksi välimies mainitussa luettelossa.

1. Each Party shall be entitled to designate up to three Arbitrators, at least one of whom shall be designated within three months of the entry into force of the Protocol for that Party. Each Arbitrator shall be experienced in Antarctic affairs, have thorough knowledge of international law and enjoy the highest reputation for fairness, competence and integrity. The names of the persons so designated shall constitute the list of Arbitrators. Each Party shall at all times maintain the name of at least one Arbitrator on the list.

2. Jollei jäljempänä 3 kappaleesta muuta johdu, sopimuspuolen nimeämä välimies on luettelossa viisi vuotta ja sama sopimuspuoli voi nimetä hänet uudelleen viideksi vuodeksi kerrallaan.

2. Subject to paragraph 3 below, an Arbitrator designated by a Party shall remain on the list for a period of five years and shall be eligible for redesignation by that Party for additional five year periods.

3. Välimiehen nimennyt sopimuspuoli voi poistaa tämän välimiehen nimen luettelosta. Jos välimies kuolee tai jos sopimuspuoli muusta syystä poistaa nimeämänsä välimiehen nimen luettelosta, asianomaisen sopimuspuolen tulee viipymättä ilmoittaa asiasta sihteerille. Välimies, jonka nimi poistetaan luettelosta, jatkaa välimiehenä sellaisessa välimiesoikeudessa, johon hänet on nimitetty, kunnes asianomainen välimieskäsittely on päättynyt.

3. A Party which designated an Arbitrator may withdraw the name of that Arbitrator from the list. If an Arbitrator dies or if a Party for any reason withdraws from the list the name of an Arbitrator designated by it, the Party which designated the Arbitrator in question shall notify the Secretary promptly. An Arbitrator whose name is withdrawn from the list shall continue to serve on any Arbitral Tribunal to which that Arbitrator has been appointed until the completion of proceedings before the Arbitral Tribunal.

4. Sihteeri varmistaa, että tämän artiklan mukaisesti nimetyistä välimiehistä pidetään ajan tasalla olevaa luetteloa.

4. The Secretary shall ensure that an up-to-date list is maintained of the Arbitrators designated pursuant to this Article.

3 artikla

1. Välimiesoikeuteen kuuluu kolme välimiestä, jotka nimitetään seuraavasti:

a) Riidan osapuolista se, joka on pyytänyt asian alistamista välimiesoikeudelle, nimittää 2 artiklassa mainitusta luettelosta yhden välimiehen, joka voi olla asianomaisen sopimuspuolen kansalainen. Nimitys on sisällytettävä 4 artiklassa mainittuun ilmoitukseen.

b) Riidan toinen osapuoli nimittää 2 artiklassa mainitusta luettelosta toisen välimiehen 40 päivän kuluessa siitä, kun mainittu ilmoitus on vastaanotettu; toinen välimies voi olla tämän toisen sopimuspuolen kansalainen.

c) Riidan osapuolet nimittävät yhdessä kolmannen välimiehen 2 artiklassa mainitusta luettelosta 60 päivän kuluessa siitä, kun toinen välimies on nimitetty. Kolmas välimies ei saa olla kummankaan riidan osapuolen kansalainen eikä kummankaan näiden luetteloon nimeämä, eikä hän saa olla samaa kansalaisuutta kuin kumpikaan ensin nimetyistä välimiehistä. Kolmas välimies on välimiesoikeuden puheenjohtaja.

d) Jos toista välimiestä ei ole määräajan kuluessa nimitetty tai jos riidan osapuolet eivät ole määräajan kuluessa päässeet sopimukseen kolmannen välimiehen nimittämisestä, välimiehen tai välimiehet nimittää jonkun riidan osapuolen pyynnöstä Kansainvälisen tuomioistuimen puheenjohtaja 2 artiklassa mainitusta luettelosta 30 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta ja edellä b) ja c) kohdan määräyksiä noudattaen. Täyttämässään tässä kohdassa tarkoitettua tehtäväänsä Kansainvälisen tuomioistuimen presidentti neuvottelee riidan osapuolten kanssa.

e) Jos Kansainvälisen tuomioistuimen puheenjohtaja on estynyt täyttämästä hänelle edellä d) kohdan perusteella määrättyä tehtävää tai on riidan osapuolen kansalainen, tehtävän täyttää Kansainvälisen tuomioistuimen varapuheenjohtaja, paitsi jos hän on estynyt tai riidan osapuolen kansalainen, jolloin tehtävän suorittaa se seuraavaksi virkaiältään vanhin Kansainvälisen tuomioistuimen jäsen, joka ei ole estynyt eikä minkään riidan osapuolen kansalainen.

2. Vapautuva välimiehen paikka täytetään samaa menettelyä noudattaen kuin ensimmäinen nimitys.

Article 3

1. The Arbitral Tribunal shall be composed of three Arbitrators who shall be appointed as follows:

(a) The party to the dispute commencing the proceedings shall appoint one Arbitrator, who may be its national, from the list referred to in Article 2. This appointment shall be included in the notification referred to in Article 4.

(b) Within 40 days of the receipt of that notification, the other party to the dispute shall appoint the second Arbitrator, who may be its national, from the list referred to in Article 2.

(c) Within 60 days of the appointment of the second Arbitrator, the parties to the dispute shall appoint by agreement the third Arbitrator from the list referred to in Article 2. The third Arbitrator shall not be either a national of a party to the dispute, or a person designated for the list referred to in Article 2 by a party to the dispute, or of the same nationality as either of the first two Arbitrators. The third Arbitrator shall be the Chairperson of the Arbitral Tribunal.

(d) If the second Arbitrator has not been appointed within the prescribed period, or if the parties to the dispute have not reached agreement within the prescribed period on the appointment of the third Arbitrator, the Arbitrator or Arbitrators shall be appointed, at the request of any party to the dispute and within 30 days of the receipt of such request, by the President of the International Court of Justice from the list referred to in Article 2 and subject to the conditions prescribed in subparagraphs (b) and (c) above. In performing the functions accorded him or her in this subparagraph, the President of the Court shall consult the parties to the dispute.

(e) If the President of the International Court of Justice is unable to perform the functions accorded him or her in subparagraph (d) above or is a national of a party to the dispute, the functions shall be performed by the Vice-President of the Court, except that if the Vice-President is unable to perform the functions or is a national of a party to the dispute the functions shall be performed by the next most senior member of the Court who is available and is not a national of a party to the dispute.

2. Any vacancy shall be filled in the manner prescribed for the initial appointment.

3. Jos riidassa on enemmän kuin kaksi osapuolta, ne osapuolet, jotka ajavat samaa asiaa, sopivat yhden välimiehen nimittämisestä edellä 1 kappaleen b) kohdassa annetun määräajan kuluessa.

4 artikla

Riidan osapuoli, joka tahtoo alistaa riidan välimiesoikeudelle, ilmoittaa asiasta kirjallisesti riidan toiselle osapuolelle tai osapuolille sekä sihteerille. Ilmoitukseen on sisällyttävä kanne ja sen perusteet. Sihteeri toimittaa ilmoituksen kaikille sopimuspuolille.

5 artikla

1. Elleivät riidan osapuolet toisin päättää, välimiesmenettely tapahtuu Haagissa, jossa välimiesoikeuden asiakirjat säilytetään. Välimiesoikeus hyväksyy omat menettelytapaansa sääntönsä. Näissä säännöissä on varmistettava, että kullakin riidan osapuolella on täysi mahdollisuus tulla kuulluksi ja esittää kantansa ja että välimieskäsittely sujuu viivytyksittä.

2. Välimiesoikeus voi kuulla riidasta syntyviä vastakanteita ja tehdä niistä päätöksiä.

6 artikla

1. Jos välimiesoikeus katsoo, että sillä pöytäkirjan nojalla lähtökohtaisesti on tuomiovalta, se voi:

a) riidan osapuolen pyynnöstä ilmoittaa, mitkä väliaikaiset toimet se katsoo välttämättömiksi riidan osapuolten oikeuksien turvaamiseksi;

b) olojen ja harkintansa mukaan määrätä väliaikaisia toimia Etelämantereen ympäristöä tai siitä riippuvia tai siihen liittyviä ekosysteemejä uhkaavan vakavan vahingon estämiseksi.

2. Riidan osapuolten on viipymättä noudatettava edellä 1 kappaleen b) kohdassa tarkoitettuja määräyksiä väliaikaisista toimista, kunnes 10 artiklassa tarkoitettu päätös on tehty.

3. Sen estämättä, mitä pöytäkirjan 20 artiklassa määrätään, riidan osapuoli voi koska tahansa 4 artiklan mukaisesti toiselle osapuolelle tai osapuolille ja sihteerille osoitella ilmoituksella pyytää välimiesoikeuden muodostamista poikkeuksellisen kiireellisesti, jotta se ilmoittaisi tai määräisi tämän artiklan mukaiset kiireelliset väliaikaiset toimet. Mainitussa tapauksessa välimiesoikeus

3. In any dispute involving more than two Parties, those Parties having the same interest shall appoint one Arbitrator by agreement within the period specified in paragraph 1 (b) above.

Article 4

The party to the dispute commencing proceedings shall so notify the other party or parties to the dispute and the Secretary in writing. Such notification shall include a statement of the claim and the grounds on which it is based. The notification shall be transmitted by the Secretary to all Parties.

Article 5

1. Unless the parties to the dispute agree otherwise, arbitration shall take place at The Hague, where the records of the Arbitral Tribunal shall be kept. The Arbitral Tribunal shall adopt its own rules of procedure. Such rules shall ensure that each party to the dispute has a full opportunity to be heard and to present its case and shall also ensure that the proceedings are conducted expeditiously.

2. The Arbitral Tribunal may hear and decide counterclaims arising out of the dispute.

Article 6

1. The Arbitral Tribunal, where it considers that *prima facie* it has jurisdiction under the Protocol, may:

(a) at the request of any party to a dispute, indicate such provisional measures as it considers necessary to preserve the respective rights of the parties to the dispute;

(b) prescribe any provisional measures which it considers appropriate under the circumstances to prevent serious harm to the Antarctic environment or dependent or associated ecosystems.

2. The parties to the dispute shall comply promptly with any provisional measures prescribed under paragraph 1 (b) above pending an award under Article 10.

3. Notwithstanding the time period in Article 20 of the Protocol, a party to a dispute may at any time, by notification to the other party or parties to the dispute and to the Secretary in accordance with Article 4, request that the Arbitral Tribunal be constituted as a matter of exceptional urgency to indicate or prescribe emergency provisional measures in accordance with this Article. In

muodostetaan mahdollisimman pian 3 artiklan mukaisesti, paitsi että 3 artiklan 1 kappaleen b), c) ja d) kohdassa annetut määräajat supistetaan 14 päiväksi kukin. Välimiesoikeus tekee päätöksen kiireellisiä väliaikaisia toimia koskevan pyynnön osalta kahden kuukauden kuluessa siitä, kun välimiesoikeuden puheenjohtaja on nimitetty.

4. Sen jälkeen, kun välimiesoikeus on tehnyt edellä 3 kappaleen mukaisesti päätöksen kiireellisiä väliaikaisia toimia koskevan pyynnön osalta, riidan ratkaisussa edetään pöytäkirjan 18, 19 ja 20 artiklan mukaisesti.

7 artikla

Sopimuspuoli, jonka mielestä välimiesoikeuden päätöksellä saattaa olla huomattava vaikutus sen yleiseen tai yksilölliseen oikeudelliseen etuun, voi esiintyä väliintulevana asianosaisena, ellei välimiesoikeus toisin päättä.

8 artikla

Riidan osapuolten tulee helpottaa välimiesoikeuden työtä ja erityisesti antaa sille asiantuntijain tiedot ja asiakirjat lainsäädäntönsä mukaisesti ja kaikkiin käytettävissä olevin keinoin sekä tarvittaessa auttaa sitä todistajien ja asiantuntijoiden kutumisessa ja kuulemisessa.

9 artikla

Jos jokin riidan osapuolista ei tule välimiesoikeuteen tai ei aja asiaansa, riidan toinen osapuoli voi pyytää välimiesoikeutta jatkamaan käsittelyä ja tekemään päätöksen asiassa.

10 artikla

1. Välimiesoikeus tekee päätöksen sille alistetuissa asioissa pöytäkirjan määräysten ja muiden kansainvälisen oikeuden soveltuvien sääntöjen ja periaatteiden perusteella, jotka eivät ole ristiriidassa pöytäkirjan määräysten kanssa.

2. Välimiesoikeus voi tehdä sille alistettua riitaa koskevan päätöksen *ex aequo et bono*, jos riidan osapuolet niin sopivat.

11 artikla

1. Ennen päätöksen tekemistä välimiesoikeuden on varmistettava, että sillä on toimi-

such case, the Arbitral Tribunal shall be constituted as soon as possible in accordance with Article 3, except that the time periods in Article 3 (1) (b), (c) and (d) shall be reduced to 14 days in each case. The Arbitral Tribunal shall decide upon the request for emergency provisional measures within two months of the appointment of its Chairperson.

4. Following a decision by the Arbitral Tribunal upon a request for emergency provisional measures in accordance with paragraph 3 above, settlement of the dispute shall proceed in accordance with Articles 18, 19 and 20 of the Protocol.

Article 7

Any Party which believes it has a legal interest, whether general or individual, which may be substantially affected by the award of an Arbitral Tribunal, may, unless the Arbitral Tribunal decides otherwise, intervene in the proceedings.

Article 8

The parties to the dispute shall facilitate the work of the Arbitral Tribunal and, in particular, in accordance with their law and using all means at their disposal, shall provide it with all relevant documents and information, and enable it, when necessary, to call witnesses or experts and receive their evidence.

Article 9

If one of the parties to the dispute does not appear before the Arbitral Tribunal or fails to defend its case, any other party to the dispute may request the Arbitral Tribunal to continue the proceedings and make its award.

Article 10

1. The Arbitral Tribunal shall, on the basis of the provisions of the Protocol and other applicable rules and principles of international law that are not incompatible with such provisions, decide such disputes as are submitted to it.

2. The Arbitral Tribunal may decide, *ex aequo et bono*, a dispute submitted to it, if the parties to the dispute so agree.

Article 11

1. Before making its award, the Arbitral Tribunal shall satisfy itself that it has com-

valta asianomaiseen riitaan nähden ja että kanne ja vastakanne ovat oikeudellisesti ja sisällöllisesti perusteltuja.

2. Päätökseen tulee liittää perustelut, ja se ilmoitetaan sihteerille, joka toimittaa siitä tiedon kaikille sopimuspuolille.

3. Päätös on lopullinen ja riidan osapuolia sekä väliintulijoina esiintyneitä sopimuspuolia sitova. Päätöstä on noudatettava viipymättä. Välimiesoikeuden tulee riidan osapuolen tai väliintulijana käsittelyyn osallistuneen sopimuspuolen pyynnöstä antaa tulkinta päätöksestään.

4. Päätös on sitova vain sen tapauksen osalta, jota päätös koskee.

5. Jollei välimiesoikeus toisin päättä, välimiesoikeuden kulut, mukaan lukien välimiesten palkkiot, jaetaan tasan riidan osapuolten välillä.

12 artikla

Kaikki välimiesoikeuden päätökset, myös 5, 6 ja 11 artiklassa mainitut päätökset, tehdään välimiesten äänten enemmistöllä; välimiehet eivät saa pidättyä äänestyksestä.

13 artikla

1. Tätä liitettä voidaan muuttaa Etelämannersopimuksen IX artiklan 1 kappaleen mukaisesti hyväksytyllä toimenpiteellä. Ellei siinä toisin määrätä, muutokset katsotaan hyväksytyiksi ja se tulee voimaan vuoden kuluessa sen Etelämannersopimuksen konsultatiivisen kokouksen päättymisestä, jossa muutos hyväksyttiin, jollei vähintään yksi Etelämannersopimuksen konsultatiivinen osapuoli mainitun määräajan kuluessa ilmoita tallettajalle, että se haluaa pitemmän määräajan tai että se ei voi hyväksyä toimenpidettä.

2. Edellä 1 kappaleen mukaan voimaan tuleva tämän liitteen muutos tulee sen jälkeen voimaan muiden sopimuspuolten osalta, kun tallettaja on vastaanottanut hyväksymisilmoituksen asianomaiselta sopimuspuolelta.

TÄMÄN VAKUUDEKSI allekirjoittaneet täysivaltaiset edustajat ovat asianmukaisesti valtuutettuina allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan.

TEHTY Madridissa 4 päivänä lokakuuta 1991.

petence in respect of the dispute and that the claim or counterclaim is well founded in fact and law.

2. The award shall be accompanied by a statement of reasons for the decision and shall be communicated to the Secretary who shall transmit it to all Parties.

3. The award shall be final and binding on the parties to the dispute and on any Party which intervened in the proceedings and shall be complied with without delay. The Arbitral Tribunal shall interpret the award at the request of a party to the dispute or of any intervening Party.

4. The award shall have no binding force except in respect of that particular case.

5. Unless the Arbitral Tribunal decides otherwise, the expenses of the Arbitral Tribunal, including the remuneration of the Arbitrators, shall be borne by the parties to the dispute in equal shares.

Article 12

All decisions of the Arbitral Tribunal, including those referred to in Articles 5, 6 and 11, shall be made by a majority of the Arbitrators who may not abstain from voting.

Article 13

1. This Schedule may be amended or modified by a measure adopted in accordance with Article IX (1) of the Antarctic Treaty. Unless the measure specifies otherwise, the amendment or modification shall be deemed to have been approved, and shall become effective, one year after the close of the Antarctic Treaty Consultative Meeting at which it was adopted, unless one or more of the Antarctic Treaty Consultative Parties notifies the Depositary, within that time period, that it wishes an extension of that period or that it is unable to approve the measure.

2. Any amendment or modification of this Schedule which becomes effective in accordance with paragraph 1 above shall thereafter become effective as to any other Party when notice of approval by it has been received by the Depositary.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned Plenipotentiaries, duly authorized, have signed the present Protocol.

DONE at Madrid this fourth day of October, one thousand nine hundred and ninety-one.

**ETELÄMANNERTA KOSKEVAAN
SOPIMUKSEEN LIITTYVÄN YMPÄRIS-
TÖNSUOJELUPÖYTÄKIRJAN I LIITE**

**ANNEX I TO THE PROTOCOL ON
ENVIRONMENTAL PROTECTION TO
THE ANTARCTIC TREATY**

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

*ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESS-
MENT*

1 ARTIKLA

ARTICLE 1

VALMISTAVA VAIHE

PRELIMINARY STAGE

1. Pöytäkirjan 8 artiklassa tarkoitettujen toimintaehdotusten ympäristövaikutuksia on ennen ehdotettujen toimien aloittamista tarkasteltava asianomaisessa maassa noudatettavien, tarkoitukseen soveltuvien menettelyjen mukaisesti.

1. The environmental impacts of proposed activities referred to in Article 8 of the Protocol shall, before their commencement, be considered in accordance with appropriate national procedures.

2. Jos todetaan, että toimella on vähäistä tai väliaikaista pienempi vaikutus, toimi voidaan toteuttaa välittömästi.

2. If an activity is determined as having less than a minor or transitory impact, the activity may proceed forthwith.

2 ARTIKLA

ARTICLE 2

*YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN
ALUSTAVA ARVIOINTI*

*INITIAL ENVIRONMENTAL
EVALUATION*

1. Jollei ole todettu, että toimella on vähäistä tai väliaikaista pienempi vaikutus, tai jollei ympäristövaikutusten kokonaisarviointi ole valmisteilla 3 artiklan mukaisesti, laaditaan ympäristövaikutusten alustava arvio. Siinä on oltava riittävästi yksityiskohtaisia tietoja sen arvioimiseksi, onko ehdotetulla toimella vähäistä tai väliaikaista suurempi vaikutus, ja siihen tulee sisältyä

1. Unless it has been determined that an activity will have less than a minor or transitory impact, or unless a Comprehensive Environmental Evaluation is being prepared in accordance with Article 3, an Initial Environmental Evaluation shall be prepared. It shall contain sufficient detail to assess whether a proposed activity may have more than a minor or transitory impact and shall include:

a) ehdotetun toimen kuvaus, joka käsittää toimen tarkoituksen, paikan, keston ja intensiivisyyden sekä

(a) a description of the proposed activity, including its purpose, location, duration, and intensity; and

b) ehdotetun toimen vaihtoehtojen sekä toimen mahdollisten vaikutusten tarkastelu, johon kuuluu kasautuvien vaikutusten tarkastelu olemassa olevien ja tunnettujen suunniteltujen toimien valossa.

(b) consideration of alternatives to the proposed activity and any impacts that the activity may have, including consideration of cumulative impacts in the light of existing and known planned activities.

2. Jos ympäristövaikutusten alustava arviointi osoittaa, että ehdotetulla toimella on todennäköisesti korkeintaan vähäinen tai väliaikainen vaikutus, toimeen voidaan ryhtyä, edellyttäen, että toimen vaikutuksen arvioimiseksi ja tarkistamiseksi otetaan käyttöön soveltuvia menettelyjä, esimerkiksi valvonta.

2. If an Initial Environmental Evaluation indicates that a proposed activity is likely to have no more than a minor or transitory impact, the activity may proceed, provided that appropriate procedures, which may include monitoring, are put in place to assess and verify the impact of the activity.

3 ARTIKLA

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN
KOKONAISARVIOINTI

1. Jos ympäristövaikutusten alustava arviointi osoittaa tai jos muutoin todetaan, että ehdotetulla toimella on todennäköisesti suurempi kuin vähäinen tai väliaikainen vaikutus, laaditaan ympäristövaikutusten kokonaisarviointi.

2. Ympäristövaikutusten kokonaisarviointiin on sisällyttävä

a) ehdotetun toimen kuvaus, joka käsittää toimen tarkoituksen, paikan, keston ja intensiivisyyden, sekä toimen mahdolliset vaihtoehdot, joihin kuuluu myös vaihtoehto olla toteuttamatta tointa, ja kyseisten vaihtoehtojen seuraukset;

b) kuvaus ympäristön alkuperäisestä vertailutilasta, johon ennustettuja muutoksia verrataan, ja ennuste tulevasta ympäristön vertailutilasta, jos ehdotettua tointa ei toteuteta;

c) kuvaus ehdotetun toimen vaikutusten ennustamisessa käytettävistä menetelmistä ja tiedoista;

d) arvio ehdotetun toimen todennäköisten suorien vaikutusten luonteesta, laajuudesta, kestosta ja voimakkuudesta;

e) ehdotetun toimen mahdollisten epäsuorien tai toisen asteen vaikutusten tarkastelu;

f) ehdotetun toimen kasautuvien vaikutusten tarkastelu olemassa olevien ja muiden tunnettujen suunniteltujen toimien valossa;

g) erittely sellaisista toimenpiteistä, valvontaohjelmat mukaan lukien, joita voitaisiin toteuttaa ehdotetun toimen vaikutusten vähentämiseksi mahdollisimman paljon tai lieventämiseksi ja odottamattomien vaikutusten havaitsemiseksi ja jotka voisivat varoittaa varhaisessa vaiheessa toimen mahdollisista haitallisista vaikutuksista ja joiden avulla voitaisiin toimia nopeasti ja tehokkaasti onnettomuustilanteissa;

h) ehdotetun toimen väistämättömien vaikutusten erittely;

i) tarkastelu ehdotetun toimen vaikutuksista tieteellisen tutkimuksen harjoittamiseen ja muihin olemassa oleviin käyttötarkoituksiin ja arvoihin;

j) tässä kappaleessa vaadittuja tietoja kootaessa havaitut tiedonpuutteet ja epäselvyydet;

ARTICLE 3

COMPREHENSIVE ENVIRONMENTAL
EVALUATION

1. If an Initial Environmental Evaluation indicates or if it is otherwise determined that a proposed activity is likely to have more than a minor or transitory impact, a Comprehensive Environmental Evaluation shall be prepared.

2. A Comprehensive Environmental Evaluation shall include:

(a) a description of the proposed activity including its purpose, location, duration and intensity, and possible alternatives to the activity, including the alternative of not proceeding, and the consequences of those alternatives;

(b) a description of the initial environmental reference state with which predicted changes are to be compared and a prediction of the future environmental reference state in the absence of the proposed activity;

(c) a description of the methods and data used to forecast the impacts of the proposed activity;

(d) estimation of the nature, extent, duration, and intensity of the likely direct impacts of the proposed activity;

(e) consideration of possible indirect or second order impacts of the proposed activity;

(f) consideration of cumulative impacts of the proposed activity in the light of existing activities and other known planned activities;

(g) identification of measures, including monitoring programmes, that could be taken to minimise or mitigate impacts of the proposed activity and to detect unforeseen impacts and that could provide early warning of any adverse effects of the activity as well as to deal promptly and effectively with accidents;

(h) identification of unavoidable impacts of the proposed activity;

(i) consideration of the effects of the proposed activity on the conduct of scientific research and on other existing uses and values;

(j) an identification of gaps in knowledge and uncertainties encountered in compiling the information required under this para-

k) vapaamuotoinen tiivistelmä tämän kappaleen mukaisesti annettavista tiedoista; ja

l) ympäristövaikutusten kokonaisarvion laatineen henkilön tai järjestön nimi ja osoite sekä osoite, johon arviota koskevat huomautukset olisi lähetettävä.

3. Ympäristövaikutusten kokonaisarvion luonnos on julkistettava ja se on jaettava huomautuksia varten kaikille sopimuspuolille, joiden on myös julkistettava se. Huomautusten vastaanottamiselle myönnetään 90 päivän määräaika.

4. Ympäristövaikutusten kokonaisarvion luonnos on toimitettava komitealle soveltuvin osin tarkasteltavaksi samanaikaisesti, kun se jaetaan sopimuspuolille, kuitenkin viimeistään 120 päivää ennen seuraavaa Etelämannersopimuksen konsultatiivista kokousta.

5. Lopullista päätöstä ehdotetun toimen toteuttamiseksi Etelämannersopimuksen soveltamisalueella ei tehdä, jollei Etelämannersopimuksen konsultatiivisella kokouksella ole ollut tilaisuutta tarkastella ympäristövaikutusten kokonaisarvion luonnosta komitean lausunnon perusteella; tämän edellytyksenä on, että päätöstä ehdotetun toimen toteuttamisesta ei viivytetä tämän kappaleen soveltamisen takia kauempaa kuin viisitoista kuukautta ympäristövaikutusten kokonaisarvion luonnoksen jakelupäivästä.

6. Lopullisessa ympäristövaikutusten kokonaisarviossa käsitellään ja se sisältää ympäristövaikutusten kokonaisarvion luonnoksesta saadut huomautukset tai niiden tiivistelmän. Lopullinen ympäristövaikutusten kokonaisarvio, ilmoitus mahdollisista siihen liittyvistä päätöksistä ja arvio ennakoitujen vaikutusten merkityksestä suhteessa ehdotetun toimen etuihin on jaettava kaikille sopimuspuolille, joiden on myös julkistettava ne, viimeistään 60 päivää ennen kuin ehdotettu toiminta aloitetaan Etelämannersopimuksen soveltamisalueella.

graph;

(k) a non-technical summary of the information provided under this paragraph; and

(l) the name and address of the person or organization which prepared the Comprehensive Environmental Evaluation and the address to which comments thereon should be directed.

3. The draft Comprehensive Environmental Evaluation shall be made publicly available and shall be circulated to all Parties, which shall also make it publicly available, for comment. A period of 90 days shall be allowed for the receipt of comments.

4. The draft Comprehensive Environmental Evaluation shall be forwarded to the Committee at the same time as it is circulated to the Parties, and at least 120 days before the next Antarctic Treaty Consultative Meeting, for consideration as appropriate.

5. No final decision shall be taken to proceed with the proposed activity in the Antarctic Treaty area unless there has been an opportunity for consideration of the draft Comprehensive Environmental Evaluation by the Antarctic Treaty Consultative Meeting on the advice of the Committee, provided that no decision to proceed with a proposed activity shall be delayed through the operation of this paragraph for longer than 15 months from the date of circulation of the draft Comprehensive Environmental Evaluation.

6. A final Comprehensive Environmental Evaluation shall address and shall include or summarise comments received on the draft Comprehensive Environmental Evaluation. The final Comprehensive Environmental Evaluation, notice of any decisions relating thereto, and any evaluation of the significance of the predicted impacts in relation to the advantages of the proposed activity, shall be circulated to all Parties, which shall also make them publicly available, at least 60 days before the commencement of the proposed activity in the Antarctic Treaty area.

4 ARTIKLA

PÄÄTÖKSET, JOIDEN ON PERUSTUTTAVA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN KOKONAISARVIOIHIN

Päätettäessä, olisiko ehdotettu toimi, johon sovelletaan 3 artiklaa, toteutettava, ja toteutetaanko se siinä tapauksessa alkuperäisenä vai muutettuna, perusteena on käytettävä ympäristövaikutusten kokonaisarviota sekä muita asiaa koskevia tarkasteluja.

5 ARTIKLA

VALVONTA

1. Ympäristövaikutusten kokonaisarvion loppuunsaattamista seuraavan toimen vaikutuksen arvioimiseksi ja tarkistamiseksi on otettava käyttöön menettelyjä, joihin kuuluu myös olennaisimpien ympäristöindikaattorien asianmukainen valvonta.

2. Edellä 1 kappaleessa ja 2 artiklan 2 kappaleessa tarkoitetut menettelyt suunnitellaan siten, että ne tarjoavat säännöllisen ja varmistettavissa olevan aineiston toimen vaikutuksista, jotta olisi muun muassa

a) mahdollista tehdä arvioita siitä, missä määrin kyseiset vaikutukset ovat pöytäkirjan mukaisia ja

b) käytettävissä tarpeellisia tietoja vaikutusten vähentämiseksi mahdollisimman paljon tai lieventämiseksi ja tarvittaessa tietoa toimen keskeyttämis-, peruuttamis- tai muuttamistarpeesta.

6 ARTIKLA

TIEDONKULKU

1. Seuraavat tiedot on jaettava sopimuspuolille ja komitealle sekä julkistettava:

a) kuvaus 1 artiklassa tarkoitetuista menettelyistä;

b) vuosittainen luettelo 2 artiklan mukaisesti laadituista ympäristövaikutusten alustavista arvioista ja kaikista niiden seurauksena tehdyistä päätöksistä;

c) 2 artiklan 2 kappaleen ja 5 artiklan mukaisesti käyttöön otetuista menettelyistä saadut merkittävät tiedot ja kaikki niiden seurauksena toteutetut toimet; ja

d) 3 artiklan 6 kappaleessa tarkoitetut tiedot.

ARTICLE 4

DECISIONS TO BE BASED ON COMPREHENSIVE ENVIRONMENTAL EVALUATIONS

Any decision on whether a proposed activity, to which Article 3 applies, should proceed, and, if so, whether in its original or in a modified form, shall be based on the Comprehensive Environmental Evaluation as well as other relevant considerations.

ARTICLE 5

MONITORING

1. Procedures shall be put in place, including appropriate monitoring of key environmental indicators, to assess and verify the impact of any activity that proceeds following the completion of a Comprehensive Environmental Evaluation.

2. The procedures referred to in paragraph 1 above and in Article 2 (2) shall be designed to provide a regular and verifiable record of the impacts of the activity in order, *inter alia*, to:

(a) enable assessments to be made of the extent to which such impacts are consistent with the Protocol; and

(b) provide information useful for minimizing or mitigating impacts, and, where appropriate, information on the need for suspension, cancellation or modification of the activity.

ARTICLE 6

CIRCULATION OF INFORMATION

1. The following information shall be circulated to the Parties, forwarded to the Committee and made publicly available:

(a) a description of the procedures referred to in Article 1;

(b) an annual list of any Initial Environmental Evaluations prepared in accordance with Article 2 and any decisions taken in consequence thereof;

(c) significant information obtained, and any action taken in consequence thereof, from procedures put in place in accordance with Articles 2 (2) and 5; and

(d) information referred to in Article 3 (6).

2. Edellä 2 artiklan mukaisesti laadittu ympäristövaikutusten alustava arvio on pyynnöstä saatettava pyytäjän käyttöön.

7 ARTIKLA

HÄTÄTILANTEET

1. Tätä liitettä ei sovelleta hätätilanteissa, joissa on kysymys ihmishengen tahi alusten, ilma-alusten tai arvokkaiden laitteiden ja toimintapaikkojen turvallisuudesta taikka ympäristönsuojelusta ja jotka edellyttävät, että toimet toteutetaan saattamatta loppuun tässä liitteessä määrättyjä menettelyjä.

2. Ilmoitus hätätilanteissa toteutetuista toimista, jotka muuten olisivat edellyttäneet ympäristövaikutusten kokonaisarvion laatimista, on välittömästi jaettava kaikille sopimuspuolille ja komitealle; toteutetuista toimista on toimitettava täydellinen selostus 90 päivän kuluessa tällaisista toimista.

8 ARTIKLA

MUUTTAMINEN

1. Tätä liitettä voidaan muuttaa Etelämannersopimuksen IX artiklan 1 kappaleen mukaisesti hyväksytyllä toimenpiteellä. Ellei siinä toisin määrätä, muutos katsotaan hyväksytyksi ja se tulee voimaan vuoden kuluessa sen Etelämannersopimuksen konsultatiivisen kokouksen päättymisestä, jossa muutos hyväksyttiin, jollei vähintään yksi Etelämannersopimuksen konsultatiivinen osapuoli edellä mainitun määräajan kuluessa ilmoita tallettajalle, että se haluaa pitemmän määräajan tai että se ei voi hyväksyä toimenpidettä.

2. Edellä 1 kappaleen mukaan voimaan tuleva tämän liitteen muutos tulee sen jälkeen voimaan muiden sopimuspuolten osalta, kun tallettaja on vastaanottanut hyväksymisilmoituksen asianomaiselta sopimuspuolta.

2. Any Initial Environmental Evaluation prepared in accordance with Article 2 shall be made available on request.

ARTICLE 7

CASES OF EMERGENCY

1. This Annex shall not apply in cases of emergency relating to the safety of human life or of ships, aircraft or equipment and facilities of high value, or the protection of the environment, which require an activity to be undertaken without completion of the procedures set out in this Annex.

2. Notice of activities undertaken in cases of emergency, which would otherwise have required preparation of a Comprehensive Environmental Evaluation, shall be circulated immediately to all Parties and to the Committee and a full explanation of the activities carried out shall be provided within 90 days of those activities.

ARTICLE 8

AMENDMENT OR MODIFICATION

1. This Annex may be amended or modified by a measure adopted in accordance with Article IX (1) of the Antarctic Treaty. Unless the measure specifies otherwise, the amendment or modification shall be deemed to have been approved, and shall become effective, one year after the close of the Antarctic Treaty Consultative Meeting at which it was adopted, unless one or more of the Antarctic Treaty Consultative Parties notifies the Depositary, within that period, that it wishes an extension of that period or that it is unable to approve the measure.

2. Any amendment or modification of this Annex which becomes effective in accordance with paragraph 1 above shall thereafter become effective as to any other Party when notice of approval by it has been received by the Depositary.

**ETELÄMANNERTA KOSKEVAAN
SOPIMUKSEEN LIITTYVÄN
YMPÄRISTÖNSUOJELUPÖYTÄ-
KIRJAN II LIITE**

**ANNEX II TO THE PROTOCOL ON
ENVIRONMENTAL PROTECTION TO
THE ANTARCTIC TREATY**

*ETELÄMANTEREEN ELÄIMISTÖN JA
KASVISTON SUOJELU*

*CONSERVATION OF ANTARCTIC
FAUNA AND FLORA*

1 ARTIKLA

ARTICLE 1

MÄÄRITELMÄT

DEFINITIONS

Tässä liitteessä

For the purposes of this Annex:

a) "alkuperäisniskäs" tarkoittaa nisäkkäisiin kuuluvan sellaisen lajin yksilöä, joka on kotoisin Etelämannersopimuksen soveltamisalueelta tai jota esiintyy siellä kausittain luontaisilla vaelluksillaan;

(a) "native mammal" means any member of any species belonging to the Class Mammalia, indigenous to the Antarctic Treaty area or occurring there seasonally through natural migrations;

b) "alkuperäislintu" tarkoittaa missä tahansa kehitysvaiheessa (myös munana) olevaa, lintuihin kuuluvan sellaisen lajin yksilöä, joka on kotoisin Etelämannersopimuksen soveltamisalueelta tai jota esiintyy siellä kausittain luontaisilla vaelluksillaan;

(b) "native bird" means any member, at any stage of its life cycle (including eggs), of any species of the Class Aves indigenous to the Antarctic Treaty area or occurring there seasonally through natural migrations;

c) "alkuperäiskasvi" tarkoittaa Etelämannersopimuksen soveltamisalueelta kotoisin olevaa, maalla tai suolattomassa vedessä kasvavaa kasvillisuutta, mihin kuuluvat myös sammaleet, jäkälät, sienet ja levät, missä tahansa kehitysvaiheessaan (myös siemeninä ja muina lisääntymiskelpoisina kasvinosina);

(c) "native plant" means any terrestrial or freshwater vegetation, including bryophytes, lichens, fungi and algae, at any stage of its life cycle (including seeds, and other propagules), indigenous to the Antarctic Treaty area;

d) "alkuperäisselkärangaton" tarkoittaa Etelämannersopimuksen soveltamisalueelta kotoisin olevia, maalla tai suolattomassa vedessä eläviä selkärangattomia missä tahansa kehitysvaiheessaan;

(d) "native invertebrate" means any terrestrial or freshwater invertebrate, at any stage of its life cycle, indigenous to the Antarctic Treaty area;

e) "asianomainen viranomainen" tarkoittaa mitä tahansa henkilöä tai toimielintä, jonka sopimuspuoli on valtuuttanut antamaan lupia tämän liitteen mukaisesti;

(e) "appropriate authority" means any person or agency authorized by a Party to issue permits under this Annex;

f) "lupa" tarkoittaa muodollista kirjallista lupaa, jonka on antanut asianomainen viranomainen;

(f) "permit" means a formal permission in writing issued by an appropriate authority;

g) "ottaa" tai "ottaminen" tarkoittaa alkuperäisniskäkkään tai -linnun tappamista, vahingoittamista, pyydystämistä, käsittelemistä tai hätyyttämistä tai alkuperäiskasvin siirtämistä tai vahingoittamista sellaisessa määrin, että niiden paikallinen levinneisyys tai runsaus kärsisi merkittävästi;

(g) "take" or "taking" means to kill, injure, capture, handle or molest, a native mammal or bird, or to remove or damage such quantities of native plants that their local distribution or abundance would be significantly affected;

h) "vahingollinen häiritseminen" tarkoittaa:
i) helikopterien tai muiden ilma-alusten lentämistä tai laskeutumista siten, että se häiritsee lintu- ja hyljeparvia;

ii) ajoneuvojen tai alusten, ilmatyynyalukset ja pienalukset mukaan lukien, käyttämistä siten, että se häiritsee lintu- ja hyljeparvia;
iii) räjähteiden tai tuliaseiden käyttämistä siten, että se häiritsee lintu- ja hyljeparvia;

iv) jalan liikkuvien henkilöiden aiheuttamaa pesivien tai sulkasadossa olevien lintujen tai lintuparviin ja hylkeiden tahallista häiritsemistä;

v) maalla kasvavien alkuperäiskasvien esiintymien merkittävää vahingoittamista ilma-aluksella laskeutumalla, ajoneuvoja ajamalla tai niiden päälle kävelemällä tai muilla keinoilla; ja

vi) kaikkea toimintaa, joka johtaa alkuperäisnäköalaa, -linnun, -kasvin tai -selkärangattoman minkä tahansa lajin tai populaation elinympäristön merkittävään haitalliseen muutokseen.

i) "valaanpyynnin säätelyä koskeva kansainvälinen yleissopimus" tarkoittaa Washingtonissa 2 päivänä joulukuuta 1946 tehtyä yleissopimusta.

2 ARTIKLA

HÄTÄTILANTEET

1. Tätä liitettä ei sovelleta hätätilanteissa, joissa on kysymys ihmishengen tahi alusten, ilma-alusten tai arvokkaiden laitteiden ja toimintapaikkojen turvallisuudesta taikka ympäristönsuojelusta.

2. Ilmoitus hätätilanteissa toteutetuista toimista on jaettava välittömästi kaikille sopimuspuolille ja komitealle.

3 ARTIKLA

ALKUPERÄISELÄIMISTÖN JA KASVISTON SUOJELU

1. Ottaminen tai vahingollinen häiritseminen on kielletty, paitsi jos siihen saadaan lupa.

2. Näissä luvissa on yksilöitävä, mitä varren lupa annetaan sekä milloin ja missä toimintaa harjoitetaan ja kuka sitä harjoittaa; lupa myönnetään ainoastaan seuraaviin tarkoituksiin:

(h) "harmful interference" means:

(i) flying or landing helicopters or other aircraft in a manner that disturbs concentrations of birds and seals;

(ii) using vehicles or vessels, including hovercraft and small boats, in a manner that disturbs concentrations of birds and seals;

(iii) using explosives or firearms in a manner that disturbs concentrations of birds and seals;

(iv) wilfully disturbing breeding or moulting birds or concentrations of birds and seals by persons on foot;

(v) significantly damaging concentrations of native terrestrial plants by landing aircraft, driving vehicles, or walking on them, or by other means; and

(vi) any activity that results in the significant adverse modification of habitats of any species or population of native mammal, bird, plant or invertebrate.

(i) "International Convention for the Regulation of Whaling" means the Convention done at Washington on 2 December 1946.

ARTICLE 2

CASES OF EMERGENCY

1. This Annex shall not apply in cases of emergency relating to the safety of human life or of ships, aircraft, or equipment and facilities of high value, or the protection of the environment.

2. Notice of activities undertaken in cases of emergency shall be circulated immediately to all Parties and to the Committee.

ARTICLE 3

PROTECTION OF NATIVE FAUNA AND FLORA

1. Taking or harmful interference shall be prohibited, except in accordance with a permit.

2. Such permits shall specify the authorized activity, including when, where and by whom it is to be conducted and shall be issued only in the following circumstances:

a) tieteelliseen tutkimukseen tai tiedonhankintaan tarvittavien näytteiden ottamiseksi;

b) näytteiden hankkimiseksi museoita, herbarioita, eläintieteellisiä ja kasvitieteellisiä puutarhoja taikka muita kasvatus- tai kulttuurilaitoksia tai -tarkoituksia varten; ja

c) sellaisiin tieteellisestä toiminnasta aiheutuviin väistämättömiin seurauksiin, joita ei muutoin edellä olevan a) tai b) kohdan mukaan sallittaisi, taikka tieteellisen toiminnan apulaitteiden rakentamisesta tai käytöstä aiheutuviin väistämättömiin seurauksiin varautumiseksi.

3. Näiden lupien antamista rajoitetaan sen varmistamiseksi, että

a) alkuperäisnisäkkäitä, -lintuja tai -kasveja otetaan ainoastaan siinä määrin kuin on ehdottomasti tarpeellista edellä 2 kappaleessa määrättyjen tarkoitusten täyttämiseksi;

b) ainoastaan pieniä määriä alkuperäisnisäkkäitä tai -lintuja tapetaan eikä paikallisista yhdyskunnista missään tapauksessa tapeta enempää alkuperäisnisäkkäitä tai -lintuja kuin niitä, kun muukin sallittu ottaminen otetaan huomioon, korvautuu seuraavana luontaisena lisääntymiskautena; ja

c) lajien moninaisuus sekä niiden olemassaololle välttämättömät elinympäristöt sekä Etelämannersopimuksen soveltamisalueen ekosysteemien tasapaino säilyvät.

4. Kaikki tämän liitteen A lisäyksessä luetellut alkuperäisnisäkkäiden, -lintujen ja -kasvien lajit nimetään "erityisesti suojeltaviksi lajeiksi". Sopimuspuolten on turvattava, että niitä erityisesti suojellaan.

5. Erityisesti suojeltavien lajien ottamiseen myönnetään lupa ainoastaan, jos ottaminen

a) on välttämätöntä tieteellistä tarkoitusta varten;

b) ei vaaranna asianomaisen lajin tai paikallisen populaation eloonjäämistä tai elpymistä; ja

c) tehdään muilla kuin kuoleman aiheuttavilla keinoilla silloin, kun se on asianmukaista.

6. Alkuperäisnisäkkäät ja -linnut on otettava siten, että aiheutetaan mahdollisimman vähän kipua ja kärsimystä.

(a) to provide specimens for scientific study or scientific information;

(b) to provide specimens for museums, herbaria, zoological and botanical gardens, or other educational or cultural institutions or uses; and

(c) to provide for unavoidable consequences of scientific activities not otherwise authorized under sub-paragraphs (a) or (b) above, or of the construction and operation of scientific support facilities.

3. The issue of such permits shall be limited so as to ensure that:

(a) no more native mammals, birds, or plants are taken than are strictly necessary to meet the purposes set forth in paragraph 2 above;

(b) only small numbers of native mammals or birds are killed and in no case more native mammals or birds are killed from local populations than can, in combination with other permitted takings, normally be replaced by natural reproduction in the following season; and

(c) the diversity of species, as well as the habitats essential to their existence, and the balance of the ecological systems existing within the Antarctic Treaty area are maintained.

4. Any species of native mammals, birds and plants listed in Appendix A to this Annex shall be designated "Specially Protected Species", and shall be accorded special protection by the Parties.

5. A permit shall not be issued to take a Specially Protected Species unless the taking:

(a) is for a compelling scientific purpose;

(b) will not jeopardize the survival or recovery of that species or local population; and

(c) uses non-lethal techniques where appropriate.

6. All taking of native mammals and birds shall be done in the manner that involves the least degree of pain and suffering practicable.

4 ARTIKLA

*MUIDEN KUIN ALKUPERÄISTEN
LAJIEN, LOISTEN JA TAUTIEN
TUOMINEN*

1. Etelämannersopimuksen soveltamisalueella ei maalle, jäätiköille tai veteen saa tuoda mitään eläin- tai kasvilajia, joka ei ole kotoisin Etelämannersopimuksen soveltamisalueelta, paitsi jos siihen saadaan lupa.

2. Maalle tai jäätiköille ei saa tuoda koiria ja näillä alueilla nyt olevat koirat on siirrettävä pois 1 päivään huhtikuuta 1994 mennessä.

3. Edellä 1 kappaleen mukaisia lupia annetaan ainoastaan tämän liitteen B lisäyksessä lueteltujen eläinten ja kasvien tuonnin sallimiseksi. Näissä luvissa on yksilöitävä lajit, lukumäärät ja tarvittaessa ikä ja sukupuoli sekä varotoimet, joihin on ryhdyttävä karkaamisen tai sen välttämiseksi, että tuodut eläimet ja kasvit joutuvat kosketuksiin alkuperäiseläimistön ja -kasviston kanssa.

4. Jokainen kasvi tai eläin, jota varten on annettu lupa edellä 1 ja 3 kappaleen mukaisesti, on ennen luvan päättymistä siirrettävä pois Etelämannersopimuksen soveltamisalueelta tai hävitettävä polttamalla tai muulla yhtä tehokkaalla tavalla, joka poistaa alkuperäiseläimistöön tai -kasvistoon kohdistuvan vaaran. Tämä velvoite on täsmennettävä luvassa. Etelämannersopimuksen soveltamisalueelle tuodut kaikki muut kasvit tai eläimet, jotka eivät ole siltä alueelta kotoisin, ja niiden jälkeläiset on siirrettävä pois tai hävitettävä polttamalla tai muulla yhtä tehokkaalla tavalla niiden steriloinnaksi, ellei todeta, että ne eivät aiheuta vaaraa alkuperäiseläimistölle ja -kasvistolle.

5. Mitään tässä artiklassa ei sovelleta ruoan tuontiin Etelämannersopimuksen soveltamisalueelle, jollei tätä tarkoitusta varten tuoda eläviä eläimiä ja jos kaikki kasvit ja eläinten osat sekä niistä valmistetut tuotteet säilytetään huolellisesti valvotuissa oloissa ja jos ne hävitetään pöytäkirjan III liitteen ja tämän liitteen C lisäyksen määräysten mukaisesti.

6. Kukin sopimuspuolen on vaadittava, että varotoimiin, tämän liitteen C lisäyksessä luetellut toimet mukaan lukien, ryhdytään alkuperäiseläimistöön ja -kasvistoon kuulumattomien pieneliöiden (kuten virusten, bakteerien, loisten, hiivojen ja sienten) alueelle tulon estämiseksi.

ARTICLE 4

*INTRODUCTION OF NON-NATIVE
SPECIES, PARASITES AND DISEASES*

1. No species of animal or plant not native to the Antarctic Treaty area shall be introduced onto land or ice shelves, or into water in the Antarctic Treaty area except in accordance with a permit.

2. Dogs shall not be introduced onto land or ice shelves and dogs currently in those areas shall be removed by April 1, 1994.

3. Permits under paragraph 1 above shall be issued to allow the importation only of the animals and plants listed in Appendix B to this Annex and shall specify the species, numbers and, if appropriate, age and sex and precautions to be taken to prevent escape or contact with native fauna and flora.

4. Any plant or animal for which a permit has been issued in accordance with paragraphs 1 and 3 above, shall, prior to expiration of the permit, be removed from the Antarctic Treaty area or be disposed of by incineration or equally effective means that eliminates risk to native fauna or flora. The permit shall specify this obligation. Any other plant or animal introduced into the Antarctic Treaty area not native to that area, including any progeny, shall be removed or disposed of, by incineration or by equally effective means, so as to be rendered sterile, unless it is determined that they pose no risk to native flora or fauna.

5. Nothing in this Article shall apply to the importation of food into the Antarctic Treaty area provided that no live animals are imported for this purpose and all plants and animal parts and products are kept under carefully controlled conditions and disposed of in accordance with Annex III to the Protocol and Appendix C to this Annex.

6. Each Party shall require that precautions, including those listed in Appendix C to this Annex, be taken to prevent the introduction of micro-organisms (e.g., viruses, bacteria, parasites, yeasts, fungi) not present in the native fauna and flora.

5 ARTIKLA

TIEDOTTAMINEN

Kukin sopimuspuoli laatii ja antaa käytettäväksi tietoja sekä ilmoittaa erityisesti kielletyt toimet ja toimittaa luettelot erityisesti suojeltavista lajeista ja asianomaisista suojelualueista kaikille henkilöille, jotka ovat Etelämannersopimuksen soveltamisalueella tai aikovat mennä sinne, varmistaakseen, että he ymmärtävät tämän liitteen määräykset ja noudattavat niitä.

6 ARTIKLA

TIETOJENVAIHTO

1. Sopimuspuolet tekevät järjestelyjä

a) kerätäkseen ja vaihtaakseen keskenään aineistoja (luparekisterit mukaan lukien) ja tilastoja Etelämannersopimuksen soveltamisalueelta vuosittain otettujen alkuperäisnäytteiden, -lintujen tai -kasvien kunkin lajin lukumääristä;

b) hankkiakseen ja vaihtaakseen keskenään tietoja Etelämannersopimuksen soveltamisalueella olevien alkuperäisnäytteiden, -lintujen, -kasvien ja -selkärangattomien tilanteesta sekä siitä, missä määrin laji tai populaatio tarvitsee suojelua;

c) vahvistaakseen sen, missä muodossa sopimuspuolet toimittavat nämä tiedot jäljempänä 2 kappaleen mukaisesti.

2. Kukin sopimuspuoli ilmoittaa toisille sopimuspuolille sekä komitealle ennen kunkin vuoden marraskuun loppua kaikista edellä 1 kappaleen mukaisista toimista ja tämän liitteen mukaisesti edeltävällä 1 päivän heinäkuuta ja 30 päivän kesäkuuta välisellä jaksolla annettujen lupien määrästä ja luonteesta.

7 ARTIKLA

*SUHDE MUIHIN ETELÄMANNERTA
KOSKEVAN SOPIMUSJÄRJESTELMÄN
ULKOPUOLISIIN SOPIMUKSIIN*

Mikään tässä liitteessä ei rajoita sopimuspuolten oikeuksia ja velvollisuuksia, jotka aiheutuvat valaanpyynnin säätelyä koskevasta kansainvälisestä yleissopimuksesta.

ARTICLE 5

INFORMATION

Each Party shall prepare and make available information setting forth, in particular, prohibited activities and providing lists of Specially Protected Species and relevant Protected Areas to all those persons present in or intending to enter the Antarctic Treaty area with a view to ensuring that such persons understand and observe the provisions of this Annex.

ARTICLE 6

EXCHANGE OF INFORMATION

1. The Parties shall make arrangements for:

(a) collecting and exchanging records (including records of permits) and statistics concerning the numbers or quantities of each species of native mammal, bird or plant taken annually in the Antarctic Treaty area;

(b) obtaining and exchanging information as to the status of native mammals, birds, plants, and invertebrates in the Antarctic Treaty area, and the extent to which any species or population needs protection;

(c) establishing a common form in which this information shall be submitted by Parties in accordance with paragraph 2 below.

2. Each Party shall inform the other Parties as well as the Committee before the end of November of each year of any step taken pursuant to paragraph 1 above and of the number and nature of permits issued under this Annex in the preceding period of 1st July to 30th June.

ARTICLE 7

*RELATIONSHIP WITH OTHER
AGREEMENTS OUTSIDE THE
ANTARCTIC TREATY SYSTEM*

Nothing in this Annex shall derogate from the rights and obligations of Parties under the International Convention for the Regulation of Whaling.

8 ARTIKLA

TARKISTAMINEN

Sopimuspuolet tarkistavat jatkuvasti Etelämantereeseen eläimistön ja kasviston säilyttämiseksi toteutettavia toimia ottaen huomioon mahdolliset komitean suositukset.

9 ARTIKLA

MUUTTAMINEN

1. Tätä liitettä voidaan muuttaa Etelämannersopimuksen IX artiklan 1 kappaleen mukaisesti hyväksytyllä toimenpiteellä. Ellei siinä toisin määrätä, muutos katsotaan hyväksytyksi ja se tulee voimaan vuoden kuluessa sen Etelämannersopimuksen konsultatiivisen kokouksen päättymisestä, jossa muutos hyväksyttiin, jollei vähintään yksi Etelämannersopimuksen konsultatiivinen osapuoli edellä mainitun määräajan kuluessa ilmoita tallettajalle, että se haluaa pitemmän määräajan tai että se ei voi hyväksyä toimenpidettä.

2. Edellä 1 kappaleen mukaan voimaan tuleva tämän liitteen muutos tulee sen jälkeen voimaan muiden sopimuspuolten osalta, kun tallettaja on vastaanottanut hyväksymisilmoituksen asianomaiselta sopimuspuolelta.

ARTICLE 8

REVIEW

The Parties shall keep under continuing review measures for the conservation of Antarctic fauna and flora, taking into account any recommendations from the Committee.

ARTICLE 9

AMENDMENT OR MODIFICATION

1. This Annex may be amended or modified by a measure adopted in accordance with Article IX (1) of the Antarctic Treaty. Unless the measure specifies otherwise, the amendment or modification shall be deemed to have been approved, and shall become effective, one year after the close of the Antarctic Treaty Consultative Meeting at which it was adopted, unless one or more of the Antarctic Treaty Consultative Parties notifies the Depositary, within that time period, that it wishes an extension of that period or that it is unable to approve the measure.

2. Any amendment or modification of this Annex which becomes effective in accordance with paragraph 1 above shall thereafter become effective as to any other Party when notice of approval by it has been received by the Depositary.

LIIITTEEN LISÄYKSET**A LISÄYS:***ERITYISESTI SUOJELTAVAT LAJIT*

Kaikki *Arctocephalus*-suvun lajit eli turkishylkeet. *Ommatophoca rossii* eli rossinhylyje.

B LISÄYS:*ELÄINTEN JA KASVIEN TUONTI*

Seuraavia eläimiä ja kasveja voidaan tuoda Etelämannersopimuksen soveltamisalueelle tämän liitteen 4 artiklan mukaan annettujen lupien nojalla:

- a) kotitalouskasvit ja
- b) laboratorioeläimet ja -kasvit, mukaan lukien virukset, bakteerit, hiivat ja sienet.

C LISÄYS:*VAROTOIMET PIENELIÖIDEN ALUEELLE TULON ESTÄMISEKSI*

1. Siipikarja. Etelämannersopimuksen soveltamisalueelle ei saa tuoda elävää siipikarjaa eikä muita eläviä lintuja. Ennen kuin perattu siipikarja pakataan sen laivaamiseksi Etelämannersopimuksen soveltamisalueelle, se on tutkittava tautien, kuten Newcastlel taudin, tuberkuloosin ja hiivatartunnan, toteamiseksi. Kaikki siipikarja tai sen osat, joita ei ole käytetty, on siirrettävä pois Etelämannersopimuksen soveltamisalueelta tai hävitettävä polttamalla tai muulla yhtä tehokkaalla tavalla, joka poistaa alkupe- räiseläimistöön tai -kasvistoon kohdistuvan vaaran.

2. Epästeriilin maan tuontia on mahdollisimman paljon vältettävä.

APPENDICES TO THE ANNEX**APPENDIX A:***SPECIALLY PROTECTED SPECIES*

All species of the genus *Arctocephalus*, Fur Seals. *Ommatophoca rossii*, Ross Seal.

APPENDIX B:*IMPORTATION OF ANIMALS AND PLANTS*

The following animals and plants may be imported into the Antarctic Treaty area in accordance with permits issued under Article 4 of this Annex:

- (a) domestic plants; and
- (b) laboratory animals and plants including viruses, bacteria, yeasts and fungi.

APPENDIX C:*PRECAUTIONS TO PREVENT INTRODUCTION OF MICRO-ORGANISMS*

1. Poultry. No live poultry or other living birds shall be brought into the Antarctic Treaty area. Before dressed poultry is packaged for shipment to the Antarctic Treaty area, it shall be inspected for evidence of disease, such as Newcastle's Disease, tuberculosis, and yeast infection. Any poultry or parts not consumed shall be removed from the Antarctic Treaty area or disposed of by incineration or equivalent means that eliminates risks to native flora and fauna.

2. The importation of non-sterile soil shall be avoided to the maximum extent practicable.

**ETELÄMANNERTA KOSKEVAAN
SOPIMUKSEEN LIITTYVÄN
YMPÄRISTÖNSUOJELUPÖYTÄKIRJAN
III LIITE**

*JÄTTEIDEN HÄVITTÄMINEN JA
JÄTEHUOLTO*

1 ARTIKLA

YLEISET VELVOLLISUUDET

1. Tätä liitettä sovelletaan Etelämannersopimuksen soveltamisalueella toteutettaviin tieteellisten tutkimusohjelmien mukaisiin toimiin, matkailuun ja kaikkeen muuhun sellaiseen valtion ja valtioista riippumattomaan toimintaan Etelämannersopimuksen soveltamisalueella, josta Etelämannersopimuksen VII artiklan 5 kappaleen mukaan on ilmoitettava etukäteen, toimintaan liittyvät logistiset tukitoimet mukaan lukien.

2. Etelämannersopimuksen soveltamisalueella tuotettavien tai hävitettävien jätteiden määrää on vähennettävä mahdollisimman paljon niin, että niiden vaikutus Etelämantereeseen ympäristöön ja niiden aiheuttama haitta Etelämantereeseen luonnonarvoille, tieteelliselle tutkimukselle ja muille Etelämannersopimuksen mukaisille Etelämantereeseen käyttötarkoituksille ovat mahdollisimman vähäisiä.

3. Jätteiden varastointi, hävittäminen ja siirtäminen pois Etelämannersopimuksen soveltamisalueelta sekä kierrätys ja jätelähteiden vähentäminen ovat olennaisia seikkoja Etelämannersopimuksen soveltamisalueella toteutettavien toimien suunnittelussa ja toteuttamisessa.

4. Etelämannersopimuksen soveltamisalueelta pois siirretyt jätteet on mahdollisimman suuressa määrin palautettava siihen maahan, josta käsin jätteen tuottaneet toimet järjestettiin, tai johonkin muuhun maahan, jossa on asiaa koskevien kansainvälisten sopimusten mukaisesti tehty järjestelyjä näiden jätteiden hävittämiseksi.

**ANNEX III TO THE PROTOCOL ON
ENVIRONMENTAL PROTECTION TO
THE ANTARCTIC TREATY**

*WASTE DISPOSAL AND WASTE
MANAGEMENT*

ARTICLE 1

GENERAL OBLIGATIONS

1. This Annex shall apply to activities undertaken in the Antarctic Treaty area pursuant to scientific research programmes, tourism and all other governmental and non-governmental activities in the Antarctic Treaty area for which advance notice is required under Article VII (5) of the Antarctic Treaty, including associated logistic support activities.

2. The amount of wastes produced or disposed of in the Antarctic Treaty area shall be reduced as far as practicable so as to minimise impact on the Antarctic environment and to minimise interference with the natural values of Antarctica, with scientific research and with other uses of Antarctica which are consistent with the Antarctic Treaty.

3. Waste storage, disposal and removal from the Antarctic Treaty area, as well as recycling and source reduction, shall be essential considerations in the planning and conduct of activities in the Antarctic Treaty area.

4. Wastes removed from the Antarctic Treaty area shall, to the maximum extent practicable, be returned to the country from which the activities generating the waste were organized or to any other country in which arrangements have been made for the disposal of such wastes in accordance with relevant international agreements.

5. Entiset ja nykyiset maalla olevat jätteenhävityspaikat sekä hylätty Etelämannerta koskevien toimien työmaat on puhdistettava näiden jätteen tuottajan ja tällaisten työmaiden käyttäjän toimin. Tätä velvollisuutta ei tule tulkita niin, että se vaatisi:

a) historialliseksi paikaksi tai muistomeriksi nimetyn rakennelman siirtämistä pois tai

b) rakennelman tai jätteineen siirtämistä pois oloissa, joissa siirtäminen mitä tahansa käytännön vaihtoehtoa sovellettaessa vaikuttaisi ympäristöön haitallisemmin kuin rakennelman tai jätteineen jättäminen sen entiseen paikkaan.

2 ARTIKLA

JÄTTEIDEN HÄVITTÄMINEN SIIRTÄMÄLLÄ NE POIS ETELÄMANNER-SOPIMUKSEN SOVELTAMISALUEELTA

1. Jätteiden tuottajan on poistettava seuraavat jätteet Etelämannersopimuksen soveltamisalueelta, jos ne on tuotettu tämän liitteen voimaantulon jälkeen:

a) radioaktiiviset aineet;
b) sähköparistot;
c) polttoaineet, sekä kiinteät että nestemäiset;

d) haitallisessa määrin raskasmetalleja tai äkillisesti myrkyllisiä tahi haitallisia pysyviä yhdisteitä sisältävät jätteet;

e) polyvinyylikloridi (PVC), polyuretaanivaahdo, polystyreenivaahdo, kumi ja voiteluöljyt, käsittely puutavara ja muut tuotteet, jotka sisältävät lisäaineita, jotka voisivat poltettaessa aiheuttaa haitallisia päästöjä;

f) kaikki muut muovijätteet, paitsi pientiheyspolyeteenisäiliöt (kuten jätesäkit), edellyttäen, että kyseiset säiliöt poltetaan 3 artiklan 1 kappaleen mukaisesti;

g) polttoainetynnarit; ja

h) muut kiinteät, palamattomat jätteet edellyttäen, että velvollisuutta siirtää pois edellä g ja h kohdassa tarkoitettujen tynnarit ja kiinteät palamattomat jätteet ei sovelleta oloissa, joissa siirtäminen mitä tahansa käytännön vaihtoehtoa sovellettaessa vaikuttaisi ympäristöön haitallisemmin kuin näiden jätteen jättäminen entiseen paikkaansa.

2. Jätteen tuottajan on mahdollisimman suurelta osin siirrettävä sellainen nestemäinen jäte, jota ei tarkoiteta edellä 1 kappaleen

5. Past and present waste disposal sites on land and abandoned work sites of Antarctic activities shall be cleaned up by the generator of such wastes and the user of such sites. This obligation shall not be interpreted as requiring:

(a) the removal of any structure designated as a historic site or monument; or

(b) the removal of any structure or waste material in circumstances where the removal by any practical option would result in greater adverse environmental impact than leaving the structure or waste material in its existing location.

ARTICLE 2

WASTE DISPOSAL BY REMOVAL FROM THE ANTARCTIC TREATY AREA

1. The following wastes, if generated after entry into force of this Annex, shall be removed from the Antarctic Treaty area by the generator of such wastes:

(a) radio-active materials;
(b) electrical batteries;
(c) fuel, both liquid and solid;

(d) wastes containing harmful levels of heavy metals or acutely toxic or harmful persistent compounds;

(e) poly-vinyl chloride (PVC), polyurethane foam, polystyrene foam, rubber and lubricating oils, treated timbers and other products which contain additives that could produce harmful emissions if incinerated;

(f) all other plastic wastes, except low density polyethylene containers (such as bags for storing wastes), provided that such containers shall be incinerated in accordance with Article 3 (1);

(g) fuel drums; and

(h) other solid, non-combustible wastes; provided that the obligation to remove drums and solid non-combustible wastes contained in subparagraphs (g) and (h) above shall not apply in circumstances where the removal of such wastes by any practical option would result in greater adverse environmental impact than leaving them in their existing locations.

2. Liquid wastes which are not covered by paragraph 1 above and sewage and domestic liquid wastes, shall, to the maximum extent

leessa, sekä käymälä- ja talousjätevesi pois Etelämannersopimuksen soveltamisalueelta.

3. Jätteen tuottajan on siirrettävä pois Etelämannersopimuksen soveltamisalueelta seuraavat jätteet, ellei niitä polteta, käsitellä autoklaavissa tai steriloida muulla tavoin:

- a) tuotujen eläinruhojen jäännökset;
- b) pieneliöiden ja kasvitauveja aiheuttavien eliöiden laboratorioviljelmät; ja
- c) alueelle tuodut siipikarjatuotteet.

3 ARTIKLA

JÄTTEIDEN HÄVITTÄMINEN POLTAMALLA

1. Jollei 2 kappaleesta muuta johdu, muut kuin 2 artiklan 1 kappaleessa tarkoitetut palavat jätteet, joita ei siirretä pois Etelämannersopimuksen soveltamisalueelta, on poltettava polttouuneissa, jotka vähentävät haitalliset päästöt mahdollisimman pieniksi. On otettava huomioon mahdolliset päästönormit ja laiteohjeet, joita muun muassa komitea ja Etelämannerta tutkiva tieteellinen komitea voivat suositella. Tällaisesta polttamisesta syntyvä kiinteä jäte on siirrettävä pois Etelämannersopimuksen soveltamisalueelta.

2. Kaikki jätteiden avotulella polttaminen on lopetettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kauden 1998/1999 lopussa. Siihen asti kun tällainen polttaminen on lopetettu ja kun on välttämätöntä hävittää jätteitä avotulella polttamalla, on jätteitä poltettaessa otettava huomioon tuulen suunta ja nopeus sekä se, millaisia jätteitä poltetaan, jotta hiukkaslaskeumaa voitaisiin rajoittaa ja välttää sitä alueilla, joilla on erityistä biologista, tieteellistä, historiallista, esteettistä tai koskemattoman alueen arvoa. Tällöin on erityisesti otettava huomioon alueet, joita suojellaan Etelämannersopimuksen mukaisesti.

4 ARTIKLA

MUU JÄTTEIDEN HÄVITTÄMINEN MAALLA

1. Jätteitä, joita ei ole siirretty pois tai hävitetty 2 ja 3 artiklan mukaisesti, ei saa laskea jäättömille alueille tai makeanveden järjestelmiin.

practicable, be removed from the Antarctic Treaty area by the generator of such wastes.

3. The following wastes shall be removed from the Antarctic Treaty area by the generator of such wastes, unless incinerated, autoclaved or otherwise treated to be made sterile:

- (a) residues of carcasses of imported animals;
- (b) laboratory culture of micro-organisms and plant pathogens; and
- (c) introduced avian products.

ARTICLE 3

WASTE DISPOSAL BY INCINERATION

1. Subject to paragraph 2 below, combustible wastes, other than those referred to in Article 2 (1), which are not removed from the Antarctic Treaty area shall be burnt in incinerators which to the maximum extent practicable reduce harmful emissions. Any emission standards and equipment guidelines which may be recommended by, inter alia, the Committee and the Scientific Committee on Antarctic Research shall be taken into account. The solid residue of such incineration shall be removed from the Antarctic Treaty area.

2. All open burning of wastes shall be phased out as soon as practicable, but no later than the end of the 1998/1999 season. Pending the completion of such phase-out, when it is necessary to dispose of wastes by open burning, allowance shall be made for the wind direction and speed and the type of wastes to be burnt to limit particulate deposition and to avoid such deposition over areas of special biological, scientific, historic, aesthetic or wilderness significance including, in particular, areas accorded protection under the Antarctic Treaty.

ARTICLE 4

OTHER WASTE DISPOSAL ON LAND

1. Wastes not removed or disposed of in accordance with Articles 2 and 3 shall not be disposed of onto ice-free areas or into fresh water systems.

2. Käymäläjäteveden, talousjäteveden ja muiden nestemäisten jätteiden, joita ei ole siirretty pois Etelämannersopimuksen soveltamisalueelta 2 artiklan mukaisesti, laskeminen merijälle, jäätikölle tai mannerjälle on mahdollisimman suuressa määrin kielletty sillä ehdolla, että jäätiköllä tai mannerjällä olevien asemien tuottamat tällaiset jätteet voidaan sijoittaa syviin jääkuoppiin, jos tällainen hävittäminen on käytännössä ainoa vaihtoehto. Tällaisia kuoppia ei saa sijoittaa tunnetuille jään virtausreiteille, jotka päättyvät jäättömille alueille tai alueille, joissa jää sulaa nopeasti.

3. Jätteiden tuottajan on mahdollisimman suuressa määrin siirrettävä kenttäleireillä tuotetut jätteet tukiasemille tai aluksiin, jotta ne voitaisiin hävittää tämän liitteen määräysten mukaisesti.

5 ARTIKLA

JÄTTEIDEN HÄVITTÄMINEN MEREEN

1. Käymäläjätevesi ja talousjätevesi voidaan laskea suoraan mereen, jos otetaan huomioon vastaanottavan meriympäristön yhteyttämiskyky ja jos

a) jätteet lasketaan mahdollisuuksien mukaan alueelle, jossa on edellytykset siihen, että ne laimenevat ja hajoavat nopeasti ja

b) suuret määrät näitä jätteitä — jotka tuotetaan asemalla, jossa miehitys etelänkesän aikana on viikoittain keskimäärin vähintään noin 30 henkeä — käsitellään ainakin mädättämössä.

2. Sivutuotteet, jotka ovat syntyneet käymäläjäteveden käsittelyssä biologisella rotatiokontakterimenetelmällä (Rotary Biological Contacter process) tai siihen rinnastettavilla menetelmillä, voidaan laskea mereen, jos laskeminen ei vaikuta haitallisesti paikalliseen ympäristöön ja jos se tehdään pöytäkirjan IV liitteen mukaisesti.

6 ARTIKLA

JÄTTEEN VARASTOINTI

Kaikki Etelämannersopimuksen soveltamisalueelta pois siirrettävät tai muutoin hävitettävät jätteet on varastoitava siten, että niiden leviäminen ympäristöön estetään.

2. Sewage, domestic liquid wastes and other liquid wastes not removed from the Antarctic Treaty area in accordance with Article 2, shall, to the maximum extent practicable, not be disposed of onto sea ice, ice shelves or the grounded ice-sheet, provided that such wastes which are generated by stations located inland on ice shelves or on the grounded ice-sheet may be disposed of in deep ice pits where such disposal is the only practicable option. Such pits shall not be located on known ice-flow lines which terminate at ice-free areas or in areas of high ablation.

3. Wastes generated at field camps shall, to the maximum extent practicable, be removed by the generator of such wastes to supporting stations or ships for disposal in accordance with this Annex.

ARTICLE 5

DISPOSAL OF WASTE IN THE SEA

1. Sewage and domestic liquid wastes may be discharged directly into the sea, taking into account the assimilative capacity of the receiving marine environment and provided that:

(a) such discharge is located, wherever practicable, where conditions exist for initial dilution and rapid dispersal; and

(b) large quantities of such wastes (generated in a station where the average weekly occupancy over the austral summer is approximately 30 individuals or more) shall be treated at least by maceration.

2. The by-product of sewage treatment by the Rotary Biological Contacter process or similar processes may be disposed of into the sea provided that such disposal does not adversely affect the local environment, and provided also that any such disposal at sea shall be in accordance with Annex IV to the Protocol.

ARTICLE 6

STORAGE OF WASTE

All wastes to be removed from the Antarctic Treaty area, or otherwise disposed of, shall be stored in such a way as to prevent their dispersal into the environment.

7 ARTIKLA

KIELLETYT TUOTTEET

Polykloorattuja bifenyylejä (PCB), epästeriiliä maata, polystyreenihelmiä, -lastuja tai niihin rinnastettavia pakkausaineita taikka (muita kuin tieteelliseen tai lääketieteelliseen tarkoitukseen tai terveydenhoitoon tarpeellisia) torjunta-aineita ei saa tuoda Etelämannersopimuksen soveltamisalueelle maihin, jäätikölle tai veteen.

8 ARTIKLA

JÄTEHUOLLON SUUNNITTELU

1. Kukin sopimuspuoli, joka itse harjoittaa toimintaa Etelämannersopimuksen soveltamisalueella, laatii tällaisia toimia varten jätteiden hävittämistä koskevan luokitusjärjestelmän perustaksi jätteitä koskevaa kirjanpitoa varten ja helpottaakseen tutkimuksia, joiden tarkoituksena on arvioida tieteellisen toiminnan ja siihen liittyvien logististen tukitoimien ympäristövaikutuksia. Tuotetut jätteet on tässä tarkoituksessa luokitettava

- a) käymäläjätevesiksi ja talousjätevesiksi (ryhmä 1);
- b) muiksi nestemäisiksi jätteiksi ja kemikaaleiksi, joihin kuuluvat myös poltto- ja voiteluaineet (ryhmä 2);
- c) poltettaviksi kiintoaineiksi (ryhmä 3);
- d) muiksi kiinteiksi jätteiksi (ryhmä 4); ja
- e) radioaktiiviseksi aineeksi (ryhmä 5).

2. Vähentääkseen edelleen jätteiden vaikutusta Etelämannereen ympäristöön on kunkin asianomaisen sopimuspuolen laadittava sekä vuosittain tarkistettava ja ajantasaistettava jätehuoltosuunnitelmansa (jotka sisältävät jätteiden vähentämisen, varastoinnin ja hävittämisen) ja yksilöitävä jokaisen kiinteän työmaan osalta, kenttäleirien osalta yleisesti, ja jokaisen aluksen (paitsi sellaisten pienveneiden, jotka ovat osa kiinteiden työmaiden tai alusten toimintaa ja ottaen huomioon alusten olemassa olevat jätehuoltosuunnitelmat) osalta:

- a) ohjelmat olemassa olevien jätteenhävityspaikkojen ja hylättyjen työmaiden puhdistamiseksi;
- b) tällöiset ja suunnitellut jätehuoltojärjestelyt, joihin sisältyy lopullinen hävittäminen;
- c) tällöiset ja suunnitellut järjestelyt jätteen ja jätehuollon ympäristövaikutusten tutkimiseksi; ja

ARTICLE 7

PROHIBITED PRODUCTS

No polychlorinated biphenyls (PCBs), non-sterile soil, polystyrene beads, chips or similar forms of packaging, or pesticides (other than those required for scientific, medical or hygiene purposes) shall be introduced onto land or ice shelves or into water in the Antarctic Treaty area.

ARTICLE 8

WASTE MANAGEMENT PLANNING

1. Each Party which itself conducts activities in the Antarctic Treaty area shall, in respect of those activities, establish a waste disposal classification system as a basis for recording wastes and to facilitate studies aimed at evaluating the environmental impacts of scientific activity and associated logistic support. To that end, wastes produced shall be classified as:

- (a) sewage and domestic liquid wastes (Group 1);
- (b) other liquid wastes and chemicals, including fuels and lubricants (Group 2);
- (c) solids to be combusted (Group 3);
- (d) other solid wastes (Group 4); and
- (e) radioactive material (Group 5).

2. In order to reduce further the impact of waste on the Antarctic environment, each such Party shall prepare and annually review and update its waste management plans (including waste reduction, storage and disposal), specifying for each fixed site, for field camps generally, and for each ship (other than small boats that are part of the operations of fixed sites or of ships and taking into account existing management plans for ships):

- (a) programmes for cleaning up existing waste disposal sites and abandoned work sites;
- (b) current and planned waste management arrangements, including final disposal;
- (c) current and planned arrangements for analysing the environmental effects of waste and waste management; and

d) muut pyrkimykset jätteiden ja jätehuollon mahdollisten ympäristövaikutusten pienentämiseksi mahdollisimman vähiin.

3. Jokaisen asianomaisen sopimuspuolen on mahdollisuuksien mukaan myös laadittava luettelo paikoista, joissa on aiemmin harjoitettu toimintaa (kuten kulkureiteistä, polttoainevarastoista, kenttätukikohdista, maahan pudonneista ilma-aluksista), ennen kuin tieto häviää, jotta tällaiset paikat voitaisiin ottaa huomioon suunniteltaessa tulevia tieteellisiä (kuten lumikemiallisia sekä jäkälissä olevia saasteita ja mannerjään kairausta koskevia) ohjelmia.

9 ARTIKLA

JÄTEHUOLTOSUUNNITELMIEN JAKELU JA TARKISTUS

1. Edellä 8 artiklan mukaisesti laaditut jätehuoltosuunnitelmat, niiden täytäntöönpanoa koskevat kertomukset ja 8 artiklan 3 kappaleessa tarkoitetut luettelot on sisällytettävä vuosittaiseen tietojenvaihtoon Etelämannersopimuksen III ja VII artiklan ja Etelämannersopimuksen IX artiklan mukaisten asiaa koskevien suositusten mukaisesti.

2. Kukin sopimuspuoli lähettää komitealle jätehuoltosuunnitelmiansa jäljennökset sekä niiden täytäntöönpanemista ja tarkistusta koskevat kertomukset.

3. Komitea voi tarkistaa jätehuoltosuunnitelmat ja niitä koskevat kertomukset ja tehdä sopimuspuolien harkittavaksi huomautuksia, esimerkiksi ehdotuksia vaikutusten ja muutosten pitämiseksi mahdollisimman pieninä ja suunnitelmien parantamiseksi.

4. Sopimuspuolet voivat vaihtaa tietoja ja antaa neuvoja muun muassa vähän jätteitä tuottavista keinoista, olemassa olevien laitteiden uudistamisesta, käymäläjätteitä koskevista erityisvaatimuksista sekä asianmukaisista hävittämisen- ja tyhjentämismenetelmistä.

10 ARTIKLA

HUOLTOKÄYTÄNNÖT

Kukin sopimuspuoli

a) nimeää jätehuollosta vastaavan kehittäjän ja valvomaan jätehuoltosuunnitelmia; tämä vastuu annetaan kenttätöyssä kullakin työmaalla sopivalle henkilölle;

(d) other efforts to minimise any environmental effects of wastes and waste management.

3. Each such Party shall, as far as is practicable, also prepare an inventory of locations of past activities (such as traverses, fuel depots, field bases, crashed aircraft) before the information is lost, so that such locations can be taken into account in planning future scientific programmes (such as snow chemistry, pollutants in lichens or ice core drilling).

ARTICLE 9

CIRCULATION AND REVIEW OF WASTE MANAGEMENT PLANS

1. The waste management plans prepared in accordance with Article 8, reports on their implementation, and the inventories referred to in Article 8 (3), shall be included in the annual exchanges of information in accordance with Articles III and VII of the Antarctic Treaty and related Recommendations under Article IX of the Antarctic Treaty.

2. Each Party shall send copies of its waste management plans, and reports on their implementation and review, to the Committee.

3. The Committee may review waste management plans and reports thereon and may offer comments, including suggestions for minimising impacts and modifications and improvement to the plans, for the consideration of the Parties.

4. The Parties may exchange information and provide advice on, inter alia, available low waste technologies, reconversion of existing installations, special requirements for effluents, and appropriate disposal and discharge methods.

ARTICLE 10

MANAGEMENT PRACTICES

Each Party shall:

(a) designate a waste management official to develop and monitor waste management plans; in the field, this responsibility shall be delegated to an appropriate person at each site;

b) varmistaa, että sen tutkimusretkikuntien jäsenet saavat koulutusta, jonka tarkoitus on rajoittaa sen toimien vaikutusta Etelämantereeseen ympäristöön ja antaa heille tietoja tämän liitteen vaatimuksista; ja

c) yrittää rajoittaa polyvinyylikloridituotteiden (PVC) käyttöä ja varmistaa, että sen Etelämannersopimuksen soveltamisalueelle menevät tutkimusretkikunnat tietävät mahdollisesti alueelle tuomistaan PVC-tuotteista, jotta tällaiset tuotteet voitaisiin jälkepäin siirtää pois tämän liitteen edellyttämällä tavalla.

(b) ensure that members of its expeditions receive training designed to limit the impact of its operations on the Antarctic environment and to inform them of requirements of this Annex; and

(c) discourage the use of poly-vinyl chloride (PVC) products and ensure that its expeditions to the Antarctic Treaty area are advised of any PVC products they may introduce into that area in order that these products may be removed subsequently in accordance with this Annex.

11 ARTIKLA

TARKISTUS

Tämä liite on tarkistettava säännöllisesti sen varmistamiseksi, että se on saatettu ajan tasalle heijastamaan jätteenhävitysteknologian ja -menetelmien kehitystä ja että se siten varmistaa Etelämantereeseen ympäristön mahdollisimman tehokkaan suojelun.

12 ARTIKLA

HÄTÄTILANTEET

1. Tätä liitettä ei sovelleta hätätilanteissa, joissa on kysymys ihmishengen taikka alusten, ilma-alusten tai arvokkaiden laitteiden ja toimintapaikkojen turvallisuudesta tahi ympäristönsuojelusta.

2. Ilmoitus hätätilanteissa toteutetuista toimista on välittömästi jaettava kaikille sopimuspuolille ja komitealle.

13 ARTIKLA

MUUTTAMINEN

1. Tätä liitettä voidaan muuttaa Etelämannersopimuksen IX artiklan 1 kappaleen mukaisesti hyväksytyllä toimenpiteellä. Ellei siinä toisin määrätä, muutos katsotaan hyväksytyksi ja se tulee voimaan vuoden kuluessa sen Etelämannersopimuksen konsultatiivisen kokouksen päättymisestä, jossa muutos hyväksyttiin, jollei vähintään yksi Etelämannersopimuksen konsultatiivinen osapuoli edellä mainitun määräajan kuluessa ilmoita tallettajalle, että se haluaa pitemmän määräajan tai että se ei voi hyväksyä muutosta.

ARTICLE 11

REVIEW

This Annex shall be subject to regular review in order to ensure that it is updated to reflect improvement in waste disposal technology and procedures and to ensure thereby maximum protection of the Antarctic environment.

ARTICLE 12

CASES OF EMERGENCY

1. This Annex shall not apply in cases of emergency relating to the safety of human life or of ships, aircraft or equipment and facilities of high value or the protection of the environment.

2. Notice of activities undertaken in cases of emergency shall be circulated immediately to all Parties and to the Committee.

ARTICLE 13

AMENDMENT OR MODIFICATION

1. This Annex may be amended or modified by a measure adopted in accordance with Article IX (1) of the Antarctic Treaty. Unless the measure specifies otherwise, the amendment or modification shall be deemed to have been approved, and shall become effective, one year after the close of the Antarctic Treaty Consultative Meeting at which it was adopted, unless one or more of the Antarctic Treaty Consultative Parties notifies the Depositary, within that time period, that it wishes an extension of that period or that it is unable to approve the amendment.

2. Edellä 1 kappaleen mukaan voimaan tuleva tämän liitteen muutos tulee sen jälkeen voimaan muiden sopimuspuolten osalta, kun tallettaja on vastaanottanut hyväksymisilmoituksen asianomaiselta sopimuspuolelta.

2. Any amendment or modification of this Annex which becomes effective in accordance with paragraph 1 above shall thereafter become effective as to any other Party.

**ETELÄMANNERTA KOSKEVAAN
SOPIMUKSEEN LIITTYVÄN
YMPÄRISTÖNSUOJELUPÖYTÄKIRJAN
IV LIITE**

*MEREN PILAANTUMISEN
EHKÄISEMINEN*

1 ARTIKLA

MÄÄRITELMÄT

Tässä liitteessä

a) "päästäminen" tarkoittaa mitä tahansa päästöä aluksesta päästön syystä riippumatta ja käsittää kaikenlaisen vuotamisen, hävittämisen, kaatamisen, valumisen, pumppuamisen, levittämisen tai tyhjentymisen;

b) "kiinteä jäte" tarkoittaa kaikkea sellaista ruoka- ja kotitalousjätettä sekä muun toiminnan jätettä, lukuun ottamatta tuoreita kaloja ja niiden osia, joita syntyy aluksen tavanomaisen toiminnan aikana, lukuun ottamatta aineita, joihin sovelletaan 3 ja 4 artiklaa;

c) "MARPOL 73/78" tarkoittaa alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyä kansainvälistä yleissopimusta sellaisena kuin se on muutettuna vuonna 1978 tehdyllä sitä koskevalla pöytäkirjalla ja muilla sen jälkeen tehdyillä voimassa olevilla muutoksilla;

d) "vaarallinen nestemäinen aine" tarkoittaa kaikkia MARPOL 78/78:n II liitteessä määriteltyjä haitallisia nestemäisiä aineita;

e) "öljy" tarkoittaa kivennäisöljyä sen kaikissa muodoissa, mukaan luettuina raakaöljy, polttoöljy, liete, jäteöljy sekä jalostetut öljytuotteet (muut kuin kivennäisöljyyn pohjautuvat kemikaalit, joita koskevat 4 artiklan määräykset);

f) "öljypitoinen seos" tarkoittaa öljyä sisältävää seosta sen öljypitoisuudesta riippumatta; ja

g) "alus" tarkoittaa jokaista meriympäristössä toimivaa vesikulkuneuvoa ja aluksiin kuuluvat myös kantosiipialukset, ilmatyyny-alukset, veden alla käytettävät alukset, keluvat alukset ja kiinteät tai kelluvat alustat.

**ANNEX IV TO THE PROTOCOL ON
ENVIRONMENTAL PROTECTION TO
THE ANTARCTIC TREATY**

PREVENTION OF MARINE POLLUTION

ARTICLE 1

DEFINITIONS

For the purposes of this Annex:

(a) "discharge" means any release howsoever caused from a ship and includes any escape, disposal, spilling, leaking, pumping, emitting or emptying;

(b) "garbage" means all kinds of victual, domestic and operational waste excluding fresh fish and parts thereof, generated during the normal operation of the ship, except those substances which are covered by Articles 3 and 4;

(c) "MARPOL 73/78" means the International Convention for the Prevention of Pollution from Ships, 1973, as amended by the Protocol of 1978 relating thereto and by any other amendment in force thereafter;

(d) "noxious liquid substance" means any noxious liquid substance as defined in Annex II of MARPOL 73/78;

(e) "oil" means petroleum in any form including crude oil, fuel oil, sludge, oil refuse and refined oil products (other than petrochemicals which are subject to the provisions of Article 4);

(f) "oily mixture" means a mixture with any oil content; and

(g) "ship" means a vessel of any type whatsoever operating in the marine environment and includes hydrofoil boats, air-cushion vehicles, submersibles, floating craft and fixed or floating platforms.

2 ARTIKLA

SOVELTAMINEN

Tätä liitettä sovelletaan kunkin sopimuspuolen osalta aluksiin, joilla on oikeus purjehtia sen lipun alla, ja kaikkiin muihin aluksiin, jotka osallistuvat sen Etelämantereeseen liittyviin toimiin tai avustavat näissä toimissa, silloin kun ne toimivat Etelämannersopimuksen soveltamisalueella.

3 ARTIKLA

ÖLJYN PÄÄSTÄMINEN

1. Öljyn tai öljypitoisen seoksen päästäminen mereen on kielletty, lukuun ottamatta MARPOL 73/78:n I liitteessä hyväksytyjä tapauksia. Toimissaan Etelämannersopimuksen soveltamisalueella alusten on säilytettävä aluksella kaikki liete, likainen painolasti, säiliöiden pesuvesi ja muut öljypitoiset jäännökset ja seokset, joita ei saa tyhjentää mereen. Alukset saavat tyhjentää nämä jätteet ainoastaan Etelämannersopimuksen soveltamisalueen ulkopuolella vastaanottolaitteisiin tai muulla MARPOL 73/78:n I liitteessä sallitulla tavalla.

2. Tätä artiklaa ei sovelleta

a) aluksen tai sen varusteiden vaurioitumisesta johtuvaan öljyn tai öljypitoisen seoksen päästämiseen mereen:

i) jos vaurion tapahtumisen tai päästämisen havaitsemisen jälkeen on ryhdytty kaikkiin kohtuullisiin varotoimiin päästöjen estämiseksi tai pienentämiseksi;

ii) paitsi, jos aluksen omistaja tai päällikkö on joko toiminut aiheuttaakseen vaurion tahallisesti tai menetellyt huolimattomasti samalla tietäen, että vaurio todennäköisesti seuraisi, tai

b) öljyä sisältävien aineiden päästämiseen mereen, kun niitä käytetään tietyn pilaantumistapahtuman torjumisessa pilaantumisen aiheuttaman vahingon pienentämiseksi.

4 ARTIKLA

VAARALLISTEN NESTEMÄISTEN
AINEIDEN PÄÄSTÄMINEN

Kaikenlaisten vaarallisten nestemäisten aineiden sekä kaikkien muiden kemiallisten tai

ARTICLE 2

APPLICATION

This Annex applies, with respect to each Party, to ships entitled to fly its flag and to any other ship engaged in or supporting its Antarctic operations, while operating in the Antarctic Treaty area.

ARTICLE 3

DISCHARGE OF OIL

1. Any discharge into the sea of oil or oily mixture shall be prohibited, except in cases permitted under Annex I of MARPOL 73/78. While operating in the Antarctic Treaty area, ships shall retain on board all sludge, dirty ballast, tank washing waters and other oily residues and mixtures which may not be discharged into the sea. Ships shall discharge these residues only outside the Antarctic Treaty area, at reception facilities or as otherwise permitted under Annex I of MARPOL 73/78.

2. This Article shall not apply to:

(a) the discharge into the sea of oil or oily mixture resulting from damage to a ship or its equipment:

(i) provided that all reasonable precautions have been taken after the occurrence of the damage or discovery of the discharge for the purpose of preventing or minimising the discharge; and

(ii) except if the owner or the Master acted either with intent to cause damage, or recklessly and with the knowledge that damage would probably result; or

(b) the discharge into the sea of substances containing oil which are being used for the purpose of combating specific pollution incidents in order to minimise the damage from pollution.

ARTICLE 4

DISCHARGE OF NOXIOUS LIQUID
SUBSTANCES

The discharge into the sea of any noxious liquid substance, and any other chemical or

muiden aineiden meriympäristölle haitallisten määrien tai pitoisuuksien päästäminen mereen on kielletty.

other substances, in quantities or concentrations that are harmful to the marine environment, shall be prohibited.

5 ARTIKLA

ARTICLE 5

KIINTEIDEN JÄTTEIDEN HÄVITTÄMINEN

DISPOSAL OF GARBAGE

1. Kaikkien muovien, mukaan luettuina myös tekoaineista valmistetut köydet ja kalaverkot sekä muoviset jättesäkit, hävittäminen mereen on kielletty.

1. The disposal into the sea of all plastics, including but not limited to synthetic ropes, synthetic fishing nets, and plastic garbage bags, shall be prohibited.

2. Kaikkien muiden kiinteiden jätteiden, mukaan luettuina paperituotteet, rievut, lasi, metalli, pullot, taloustarvikkeet, jätetuhka, säilytyspuut, eristys- ja pakkausaineet, hävittäminen mereen on kielletty.

2. The disposal into the sea of all other garbage, including paper products, rags, glass, metal, bottles, crockery, incineration ash, dunnage, lining and packing materials, shall be prohibited.

3. Ruoantähteiden hävittäminen mereen voidaan sallia, kun ne on jauhettu hienontimella tai rouhimella, sillä ehdolla, että mereen hävittäminen tehdään, lukuun ottamatta MARPOL 73/78:n V liitteessä sallittuja tapauksia, niin etäällä maasta ja jäätiköstä kuin se on käytännössä mahdollista ja joka tapauksessa vähintään 12 meripeninkulman päässä lähimmästä maasta tai jäätiköstä. Tällaisten hienonnettujen tai rouhittujen ruoantähteiden on pystyttävä läpäisemään verkko, jonka silmien läpimitta on enintään 25 millimetriä.

3. The disposal into the sea of food wastes may be permitted when they have been passed through a comminuter or grinder, provided that such disposal shall, except in cases permitted under Annex V of MARPOL 73/78, be made as far as practicable from land and ice shelves but in any case not less than 12 nautical miles from the nearest land or ice shelf. Such comminuted or ground food wastes shall be capable of passing through a screen with openings no greater than 25 millimeters.

4. Jos tämän artiklan soveltamisalaan kuuluva aine sekoitetaan tyhjentämistä tai hävittämistä varten toiseen sellaiseen aineeseen, jolla on erilaiset hävitys- tai tyhjennysvaatimukset, on noudatettava niitä hävitys- tai tyhjennysvaatimuksia, jotka ovat ankarimpia.

4. When a substance or material covered by this article is mixed with other such substance or material for discharge or disposal, having different disposal or discharge requirements, the most stringent disposal or discharge requirements shall apply.

5. Edellä 1 ja 2 kappaleen määräyksiä ei sovelleta

5. The provisions of paragraphs 1 and 2 above shall not apply to:

a) aluksen tai sen varusteiden vaurioitumisesta johtuvaan kiinteiden jätteiden mereen pääsemiseen, jos ennen kuin vaurio tapahtui ja sen jälkeen on ryhdytty kaikkiin kohtuullisiin varotoimiin, jotta päästöt mereen voitaisiin estää tai vähentää niitä;

(a) the escape of garbage resulting from damage to a ship or its equipment provided all reasonable precautions have been taken, before and after the occurrence of the damage, for the purpose of preventing or minimizing the escape; or

b) tekoaineista valmistettujen kalaverkkojen putoamisen mereen vahingossa, jos tällaisen putoamisen estämiseksi on ryhdytty kaikkiin kohtuullisiin varotoimiin.

(b) the accidental loss of synthetic fishing nets, provided all reasonable precautions have been taken to prevent such loss.

6. Sopimuspuolet vaativat tarvittaessa päiväkirjan pitämistä kiinteistä jätteistä.

6. The Parties shall, where appropriate, require the use of garbage record books.

6 ARTIKLA

ARTICLE 6

*KÄYMÄLÄJÄTEVEDEN PÄÄSTÄMINEN**DISCHARGE OF SEWAGE*

1. Lukuun ottamatta tapauksia, joissa se haittaisi kohtuuttomasti Etelämantereeseen liittyviä toimia,

1. Except where it would unduly impair Antarctic operations:

a) kukin sopimuspuoli lopettaa kaiken käsittelemättömän käymäläjäteveden ("käymäläjätevesi" sellaisena, kuin se on määritelty MARPOL 73/78:n IV liitteessä) päästämisen mereen 12 meripeninkulman säteellä maasta tai jäätiköstä;

(a) each Party shall eliminate all discharge into the sea of untreated sewage ("sewage" being defined in Annex IV of MARPOL 73/78) within 12 nautical miles of land or ice shelves;

b) tätä etäisyyttä kauempana ei varastosäiliössä pidettyä käymäläjätevettä saa tyhjentää äkkiä, vaan kohtuullisella nopeudella ja mahdollisuuksien mukaan silloin, kun alus kulkee reitillään vähintään 4 solmun nopeudella.

(b) beyond such distance, sewage stored in a holding tank shall not be discharged instantaneously but at a moderate rate and, where practicable, while the ship is en route at a speed of no less than 4 knots.

Tätä kappaletta ei sovelleta aluksiin, joilla on lupa kuljettaa enintään 10 henkeä.

This paragraph does not apply to ships certified to carry not more than 10 persons.

2. Sopimuspuolet vaativat tarvittaessa päiväkirjan pitämistä käymäläjätevedestä.

2. The Parties shall, where appropriate, require the use of sewage record books.

7 ARTIKLA

ARTICLE 7

*HÄTÄTILANTEET**CASES OF EMERGENCY*

1. Tämän liitteen 3, 4, 5 ja 6 artiklaa ei sovelleta hätätilanteissa, joissa on kysymys aluksen tai aluksella olevien turvallisuudesta tai ihmishengen pelastamisesta merellä.

1. Articles 3, 4, 5 and 6 of this Annex shall not apply in cases of emergency relating to the safety of a ship and those on board or saving life at sea.

2. Ilmoitus hätätilanteissa toteutetuista toimista on jaettava välittömästi kaikille sopimuspuolille ja komitealle.

2. Notice of activities undertaken in cases of emergency shall be circulated immediately to all Parties and to the Committee.

8 ARTIKLA

ARTICLE 8

*VAIKUTUS YMPÄRISTÖSTÄ RIIPPUVIIN JA SIIHEN LIITTYVIIN EKOSYSTEEMEIHIN**EFFECT ON DEPENDENT<main> AND ASSOCIATED ECOSYSTEMS*

Pantaessa täytäntöön tämän liitteen määräyksiä on otettava huomioon tarve välttää haitallisia vaikutuksia ympäristöstä riippuviin ja siihen liittyviin ekosysteemeihin Etelämannersopimuksen soveltamisalueen ulkopuolella.

In implementing the provisions of this Annex, due consideration shall be given to the need to avoid detrimental effects on dependent and associated ecosystems, outside the Antarctic Treaty area.

9 ARTIKLA

ARTICLE 9

*ALUKSEN SÄILYTYSTILAVUUS JA VASTAANOTTOLAITTEISTOT**SHIP RETENTION CAPACITY AND RECEPTION FACILITIES*

1. Kukin sopimuspuoli ottaa vastatakseen siitä, että kaikissa sen lipun alla purjehti-

1. Each Party shall undertake to ensure that all ships entitled to fly its flag and any

maan oikeutetuissa aluksissa ja muissa aluksissa, jotka osallistuvat sen Etelämannerta koskeviin toimiin tai avustavat niissä, on jo ennen kuin ne saapuvat Etelämannersopimuksen soveltamisalueelle säiliö tai säiliöitä, joiden tilavuus riittää kaiken lietteen, likaisen painolastin, säiliöiden pesuveden sekä muiden öljypitoisten jätteiden ja seosten sekä kiinteiden jätteiden säilyttämiseen aluksessa silloin, kun alus toimii Etelämannersopimuksen soveltamisalueella. Kukin sopimuspuoli ottaa lisäksi vastatakseen siitä, että nämä alukset ovat tehneet järjestelyjä tällaisten öljypitoisten ja kiinteiden jätteiden luovuttamiseksi vastaanottolaitteisiin, kun ne ovat poistuneet sopimuksen soveltamisalueelta. Aluksissa on myös oltava riittävät tilat vaarallisten nestemäisten aineiden aluksessa säilyttämistä varten.

2. Kukin sopimuspuoli, jonka satamista alukset lähtevät reitilleen Etelämannersopimuksen soveltamisalueelle tai jonka satamiin ne saapuvat sieltä, ottaa vastatakseen siitä, että sen satamissa on mahdollisimman pian soveltuvat laitteet kaiken lietteen, likaisen painolastin, säiliöiden puhdistusveden, muiden öljypitoisten jäännösten ja seosten sekä kiinteiden jätteiden ottamiseksi vastaan aluksista aiheuttamatta aluksille epäasianmukaista viivytystä ja niitä käyttävien alusten tarpeet huomioon ottaen.

3. Sopimuspuolet, joiden alukset lähtevät Etelämannersopimuksen soveltamisalueelle toisten sopimuspuolten satamista tai saapuvat sieltä toisten sopimuspuolten satamiin, neuvottelevat tällaisten sopimuspuolten kanssa varmistaakseen, että vastaanottolaitteiden asentaminen satamaan ei aiheuta kohtuutonta räsitystä Etelämannersopimuksen soveltamisalueen lähellä sijaitseville sopimuspuolille.

10 ARTIKLA

ALUSTEN SUUNNITTELU, RAKENTAMINEN, MIEHITTÄMINEN JA VARUSTELU

Etelämannerta koskeviin toimiin osallistuvien tai niissä avustavien alusten suunnittelussa, rakentamisessa, miehittämisessä ja varustelussa kukin sopimuspuoli ottaa huomioon tämän liitteen tavoitteet.

other ship engaged in or supporting its Antarctic operations, before entering the Antarctic Treaty area, are fitted with a tank or tanks of sufficient capacity on board for the retention of all sludge, dirty ballast, tank washing water and other oily residues and mixtures, and have sufficient capacity on board for the retention of garbage, while operating in the Antarctic Treaty area and have concluded arrangements to discharge such oily residues and garbage at a reception facility after leaving that area. Ships shall also have sufficient capacity on board for the retention of noxious liquid substances.

2. Each Party at whose ports ships depart en route to or arrive from the Antarctic Treaty area undertakes to ensure that as soon as practicable adequate facilities are provided for the reception of all sludge, dirty ballast, tank washing water, other oily residues and mixtures, and garbage from ships, without causing undue delay, and according to the needs of the ships using them.

3. Parties operating ships which depart to or arrive from the Antarctic Treaty area at ports of other Parties shall consult with those Parties with a view to ensuring that the establishment of port reception facilities does not place an inequitable burden on Parties adjacent to the Antarctic Treaty area.

ARTICLE 10

DESIGN, CONSTRUCTION, MANNING AND EQUIPMENT OF SHIPS

In the design, construction, manning and equipment of ships engaged in or supporting Antarctic operations, each Party shall take into account the objectives of this Annex.

11 ARTIKLA

*TÄYSIVALTAINEN
KOSKEMATTOMUUS*

1. Tätä liitettä ei sovelleta sota-aluksiin, sotalaivaston apualuksiin tai muihin aluksiin, jotka ovat valtion omistuksessa tai käytössä ja joita asianomaisena ajankohtana käytetään vain valtion muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin. Jokaisen sopimuspuolen tulee kuitenkin varmistaa ryhtymällä asianmukaisiin toimiin, jotka eivät vaikeuta tai huononna sen omistuksessa tai käytössä olevien alusten toimintaa tai toimintakykyä, että sellaiset alukset toimivat, mikäli kohtuullista ja mahdollista, tämän liitteen edellyttämällä tavalla.

2. Edellä 1 kappaletta soveltaessaan kukin sopimuspuoli ottaa huomioon Etelämanneren ympäristön suojelun tärkeyden.

3. Kukin sopimuspuoli ilmoittaa toisille sopimuspuolille siitä, kuinka se panee tämän määräyksen täytäntöön.

4. Pöytäkirjan 18 — 20 artiklassa määrättyä riitojen ratkaisumenettelyä ei sovelleta tähän artiklaan.

12 ARTIKLA

*VAROTOIMET SEKÄ
TORJUNTAVALMIUS JA -TOIMET
ONNETTOMUUKSISSA*

1. Toimiakseen tehokkaammin meren pilaantumisonnettomuuksissa tai niiden uhatessa Etelämanneresopimuksen soveltamisalueella sopimuspuolet kehittävät pöytäkirjan 15 artiklan mukaisesti torjuntavalmiussuunnitelmia Etelämanneresopimuksen soveltamisalueella sattuvia meren pilaantumisonnettomuuksia varten; näihin sisältyvät torjuntavalmiussuunnitelmat Etelämanneresopimuksen soveltamisalueella toimivia aluksia (paitsi pienaluksia, jotka ovat osa kiinteiden työmaiden tai alusten toimia) varten, etenkin lastinaan öljyä kuljettavia aluksia varten, ja rannikolla sijaitsevista laitoksista peräisin olevien, meriympäristöön tulevien öljypäästöjen varalta. Tässä tarkoituksessa sopimusvaltiot

a) toimivat yhteistyössä laatiessaan ja toteuttaessaan näitä suunnitelmiaan ja

b) tukeutuvat komitealta, Kansainväliseltä merenkulkujärjestöltä ja muilta kansainvälisiltä järjestöiltä saamiinsa neuvoihin.

2. Sopimuspuolet laativat myös menette-

ARTICLE 11

SOVEREIGN IMMUNITY

1. This Annex shall not apply to any warship, naval auxiliary or other ship owned or operated by a State and used, for the time being, only on government non-commercial service. However, each Party shall ensure by the adoption of appropriate measures not impairing the operations or operational capabilities of such ships owned or operated by it, that such ships act in a manner consistent, so far as is reasonable and practicable, with this Annex.

2. In applying paragraph 1 above, each Party shall take into account the importance of protecting the Antarctic environment.

3. Each Party shall inform the other Parties of how it implements this provision.

4. The dispute settlement procedure set out in Articles 18 to 20 of the Protocol shall not apply to this Article.

ARTICLE 12

*PREVENTIVE MEASURES AND
EMERGENCY PREPAREDNESS AND
RESPONSE*

1. In order to respond more effectively to marine pollution emergencies or the threat thereof in the Antarctic Treaty area, the Parties, in accordance with Article 15 of the Protocol, shall develop contingency plans for marine pollution response in the Antarctic Treaty area, including contingency plans for ships (other than small boats that are part of the operations of fixed sites or of ships) operating in the Antarctic Treaty area, particularly ships carrying oil as cargo, and for oil spills, originating from coastal installations, which enter into the marine environment. To this end they shall:

(a) co-operate in the formulation and implementation of such plans; and

(b) draw on the advice of the Committee, the International Maritime Organization and other international organizations.

2. The Parties shall also establish procedu-

lyjä toimiakseen yhteistyössä pilaantumisonnettomuuksissa ja toteuttavat soveltuvia torjuntatoimia näiden menettelyjen mukaisesti.

res for co-operative response to pollution emergencies and shall take appropriate response actions in accordance with such procedures.

13 ARTIKLA

TARKISTAMINEN

Tämän liitteen tavoitteiden saavuttamiseksi sopimuspuolet tarkistavat jatkuvasti tämän liitteen määräyksiä ja muita Etelämantereen meriympäristön pilaantumisen estämiseen, vähentämiseen ja torjumiseen tarkoitettuja toimenpiteitä, mukaan luettuina kaikki mahdolliset muutokset ja uudet säännöt, jotka on hyväksytty MARPOL 73/78:n perusteella.

ARTICLE 13

REVIEW

The Parties shall keep under continuous review the provisions of this Annex and other measures to prevent, reduce and respond to pollution of the Antarctic marine environment, including any amendments and new regulations adopted under MARPOL 73/78, with a view to achieving the objectives of this Annex.

14 ARTIKLA

SUHDE MARPOL 73/78: AAN

Mikään tässä liitteessä ei vapauta niitä sopimuspuolia, jotka ovat myös MARPOL 73/78:n sopimuspuolia, mistään MARPOL 73/78:n mukaisista erityisistä oikeuksista ja velvollisuuksista.

ARTICLE 14

RELATIONSHIP WITH MARPOL 73/78

With respect to those Parties which are also Parties to MARPOL 73/78, nothing in this Annex shall derogate from the specific rights and obligations thereunder.

15 ARTIKLA

MUUTTAMINEN

1. Tätä liitettä voidaan muuttaa Etelämannersopimuksen IX artiklan 1 kappaleen mukaisesti hyväksytyllä toimenpiteellä. Ellei siinä toisin määrätä, muutos katsotaan hyväksytyksi ja se tulee voimaan vuoden kuluessa sen Etelämannersopimuksen konsultatiivisen kokouksen päättymisestä, jossa muutos hyväksyttiin, jollei vähintään yksi Etelämannersopimuksen konsultatiivinen osapuoli edellä mainitun määräajan kuluessa ilmoita tallettajalle, että se haluaa pitemmän määräajan tai että se ei voi hyväksyä toimenpidettä.

2. Edellä 1 kappaleen mukaan voimaan tuleva tämän liitteen muutos tulee sen jälkeen voimaan muiden sopimuspuolten osalta, kun tallettaja on vastaanottanut hyväksymisilmoituksen asianomaiselta sopimuspuolelta.

ARTICLE 15

AMENDMENT OR MODIFICATION

1. This Annex may be amended or modified by a measure adopted in accordance with Article IX (1) of the Antarctic Treaty. Unless the measure specifies otherwise, the amendment or modification shall be deemed to have been approved, and shall become effective, one year after the close of the Antarctic Treaty Consultative Meeting at which it was adopted, unless one or more of the Antarctic Treaty Consultative Parties notifies the Depositary, within that time period, that it wishes an extension of that period or that it is unable to approve the measure.

2. Any amendment or modification of this Annex which becomes effective in accordance with paragraph 1 above shall thereafter become effective as to any other Party when notice of approval by it has been received by the Depositary.

**ETELÄMANNERTA KOSKEVAAN
SOPIMUKSEEN LIITTYVÄN
YMPÄRISTÖNSUOJELUPÖYTÄ-
KIRJAN V LIITE**

**ANNEX V TO THE PROTOCOL ON
ENVIRONMENTAL PROTECTION TO
THE ANTARCTIC TREATY**

ALUEIDEN SUOJELU JA HALLINTA

*AREA PROTECTION AND
MANAGEMENT*

1 ARTIKLA

ARTICLE 1

MÄÄRITELMÄT

DEFINITIONS

Tässä liitteessä:

For the purposes of this Annex:

a) "asianomainen viranomainen" tarkoittaa jokaista henkilöä tai toimielintä, jonka sopimuspuoli on valtuuttanut antamaan lupia tämän liitteen mukaisesti;

(a) "appropriate authority" means any person or agency authorised by a Party to issue permits under this Annex;

b) "lupa" tarkoittaa muodollista kirjallista lupaa, jonka on antanut asianomainen viranomainen;

(b) "permit" means a formal permission in writing issued by an appropriate authority;

c) "hallintasuunnitelma" tarkoittaa suunnitelmaa toiminnan ohjaamiseksi ja erityisen arvon tai erityisten arvojen suojelemiseksi Etelämantereen erityissuojelualueella tai Etelämantereen erityishallinta-alueella.

(c) "Management Plan" means a plan to manage the activities and protect the special value or values in an Antarctic Specially Protected Area or an Antarctic Specially Managed Area.

2 ARTIKLA

ARTICLE 2

TAVOITTEET

OBJECTIVES

Tässä liitteessä määrättyjä tarkoituksia varten voidaan alue, joka voi olla myös merialue, nimetä Etelämantereen erityissuojelualueeksi tai Etelämantereen erityishallinta-alueeksi. Toiminta kyseisillä alueilla kielletään tai sitä rajoitetaan taikka ohjataan tämän liitteen määräysten mukaan hyväksytyin hallintasuunnitelmin.

For the purposes set out in this Annex, any area, including any marine area, may be designated as an Antarctic Specially Protected Area or an Antarctic Specially Managed Area. Activities in those Areas shall be prohibited, restricted or managed in accordance with Management Plans adopted under the provisions of this Annex.

3 ARTIKLA

ARTICLE 3

ETELÄMANTEREEN ERITYISSUOJELUALUEET

*ANTARCTIC SPECIALLY PROTECTED
AREAS*

1. Alue, joka voi olla myös merialue, voidaan nimetä Etelämantereen erityissuojelualueeksi merkittävien ympäristöllisten, tieteellisten, historiallisten, esteettisten tai koskemattoman alueen arvojen, tällaisten arvojen yhdistelmän taikka meneillään olevan tai suunnitellun tieteellisen tutkimuksen suojelemiseksi.

1. Any area, including any marine area, may be designated as an Antarctic Specially Protected Area to protect outstanding environmental, scientific, historic, aesthetic or wilderness values, any combination of those values, or ongoing or planned scientific research.

2. Sopimuspuolet pyrkivät tunnistamaan järjestelmällisen ympäristömaantieteellisen kehyksen rajoissa ja sisällyttämään Etelämantereen erityissuojelualueiden verkkoon:

a) alueet, jotka ovat säilyneet koskemattomina ihmisen vaikutukselta, jotta niitä voidaan vastedes vertailla alueisiin, joihin ihmisen toiminta on vaikuttanut;

b) edustavat esimerkit tärkeimmistä maanpäällisistä ekosysteemeistä, jää- ja vesiekosysteemit mukaan lukien, sekä meriekosysteemeistä;

c) alueet, joilla on merkittäviä tai epätavallisia määriä lajeja, lisääntyvien alkupe-
räislintujen ja -nisäkkäiden merkittävät yhdyskunnat mukaan lukien;

d) jonkin lajin tyypillinen elinpaikka tai ainut tunnettu elinpaikka;

e) alueet, joilla on erityistä merkitystä me-
neillään olevalle tai suunnitellulle tieteelle-
selle tutkimukselle;

f) esimerkit huomattavista geologisista, glasiologisista ja geomorfologisista muodostumista;

g) huomattavan kauniit ja koskemattomat alueet;

h) paikat tai muistomerkit, joilla on yleisesti tunnustettu historiallinen arvo; ja

i) muut edellä 1 kappaleessa tarkoitettujen arvojen suojelemiseen asianmukaisesti soveltuvat alueet.

3. Aiempien Etelämanthersopimuksen konsultatiivisten kokousten nimeämät erityissuojelualueet ja paikat, joilla on erityistä tieteellistä merkitystä, nimetään täten Etelämantereen erityissuojelualueiksi ja ne nimetään ja numeroidaan uudelleen sen mukaisesti.

4. Pääsy Etelämanthersopimuksen erityissuojelualueelle on kielletty, paitsi jos siihen saadaan lupa 7 artiklan mukaisesti.

2. Parties shall seek to identify, within a systematic environmental-geographical framework, and to include in the series of Antarctic Specially Protected Areas:

(a) areas kept inviolate from human interference so that future comparisons may be possible with localities that have been affected by human activities;

(b) representative examples of major terrestrial, including glacial and aquatic, ecosystems and marine ecosystems;

(c) areas with important or unusual assemblages of species, including major colonies of breeding native birds or mammals;

(d) the type locality or only known habitat of any species;

(e) areas of particular interest to ongoing or planned scientific research;

(f) examples of outstanding geological, glaciological or geomorphological features;

(g) areas of outstanding aesthetic and wilderness value;

(h) sites or monuments of recognised historic value; and

(i) such other areas as may be appropriate to protect the values set out in paragraph 1 above.

3. Specially Protected Areas and Sites of Special Scientific Interest designated as such by past Antarctic Treaty Consultative Meetings are hereby designated as Antarctic Specially Protected Areas and shall be renamed and renumbered accordingly.

4. Entry into an Antarctic Specially Protected Area shall be prohibited except in accordance with a permit issued under Article 7.

4 ARTIKLA

ETELÄMANTEREEN ERITYIS- HALLINTA-ALUEET

1. Alue, joka voi olla myös merialue ja jossa toimintaa harjoitetaan tai voidaan tulevaisuudessa harjoittaa, voidaan nimetä Etelämanthersopimuksen erityishallinta-alueeksi toimien suunnittelun ja yhteensovittamisen tukemiseksi, mahdollisten ristiriitojen välttämiseksi, sopimuspuolten välisen yhteistyön parantamiseksi tai ympäristövaikutusten pitämiseksi mahdollisimman vähäisinä.

ARTICLE 4

ANTARCTIC SPECIALLY MANAGED AREAS

1. Any area, including any marine area, where activities are being conducted or may in the future be conducted, may be designated as an Antarctic Specially Managed Area to assist in the planning and co-ordination of activities, avoid possible conflicts, improve co-operation between Parties or minimise environmental impacts.

2. Etelämantereen erityishallinta-alueisiin voi kuulua:

a) alueita, joissa toimet saattavat häiritä toisiaan tai aiheuttavat kasautuvien ympäristövaikutusten vaaran, sekä

b) paikkoja tai muistomerkkejä, joilla on yleisesti tunnustettu historiallinen arvo.

3. Pääsy Etelämantereen erityishallinta-alueelle ei edellytä lupaa.

4. Sen estämättä, mitä edellä 3 kappaleessa määrätään, Etelämantereen erityishallinta-alueella voi olla yksi tai useampia Etelämantereen erityissuojelualueita, joille pääsy on kielletty, paitsi jos siihen saadaan lupa 7 artiklan mukaisesti.

5 ARTIKLA

HALLINTASUUNNITELMAT

1. Kukin sopimuspuoli, komitea, Etelämannerta tutkiva tieteellinen komitea tai Etelämantereen elollisten luonnonvarojen säilyttämiseksi perustettu toimikunta voi ehdottaa alueen nimeämistä Etelämantereen erityissuojelualueeksi tai Etelämantereen erityishallinta-alueeksi jättämällä ehdotuksen hallintasuunnitelmaksi Etelämannersopimuksen konsultatiiviselle kokoukselle.

2. Alueen, jonka nimeämistä ehdotetaan, on oltava kooltaan riittävä niiden arvojen suojelemiseksi, joiden vuoksi erityissuojelu tai -hallinta on tarpeellinen.

3. Ehdotuksissa hallintasuunnitelmiksi tulee soveltuvien osin olla:

a) kuvaus siitä arvosta tai niistä arvoista, joiden vuoksi erityissuojelu tai -hallinta on tarpeellinen;

b) selostus hallintasuunnitelman päämääristä ja tavoitteista näiden arvojen suojelua ja hallintaa varten;

c) hallintatoimet, jotka aiotaan tehdä niiden arvojen suojelemiseksi, joiden vuoksi erityissuojelu tai -hallinta on tarpeellinen;

d) mahdollinen nimeämisen voimassaoloaika;

e) alueen kuvaus, jossa on:

i) maantieteelliset koordinaatit, rajamerkit ja luonnonpiirteet, jotka rajaavat alueen;

ii) alueelle pääsy maitse, meritse tai ilmaiteitse, lähestyminen mereltä ja ankkuripaikat mukaan lukien, jalankulkijoiden ja ajoneuvojen reitit alueella sekä ilma-alusten reitit ja laskeutumispaikat;

2. Antarctic Specially Managed Areas may include:

(a) areas where activities pose risks of mutual interference or cumulative environmental impacts; and

(b) sites or monuments of recognised historic value.

3. Entry into an Antarctic Specially Managed Area shall not require a permit.

4. Notwithstanding paragraph 3 above, an Antarctic Specially Managed Area may contain one or more Antarctic Specially Protected Areas, entry into which shall be prohibited except in accordance with a permit issued under Article 7.

ARTICLE 5

MANAGEMENT PLANS

1. Any Party, the Committee, the Scientific Committee for Antarctic Research or the Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources may propose an area for designation as an Antarctic Specially Protected Area or an Antarctic Specially Managed Area by submitting a proposed Management Plan to the Antarctic Treaty Consultative Meeting.

2. The area proposed for designation shall be of sufficient size to protect the values for which the special protection or management is required.

3. Proposed Management Plans shall include, as appropriate:

(a) a description of the value or values for which special protection or management is required;

(b) a statement of the aims and objectives of the Management Plan for the protection or management of those values;

(c) management activities which are to be undertaken to protect the values for which special protection or management is required;

(d) a period of designation, if any;

(e) a description of the area, including:

(i) the geographical co-ordinates, boundary markers and natural features that delineate the area;

(ii) access to the area by land, sea or air, including marine approaches and anchorages, pedestrian and vehicular routes within the area, and aircraft routes and landing areas;

iii) sekä alueella että sen lähellä olevien rakennelmien sijainti, tutkimusasemat, tutkimuslaitteet ja suojapaikat mukaan lukien, ja

iv) muut alueella tai alueen lähellä sijaitsevat, tämän liitteen mukaisesti nimetyt Etelämantereen erityissuojelualueet tai Etelämantereen erityishallinta-alueet taikka muut suojelualueet, jotka on nimetty Etelämantereen koskevan sopimusjärjestelmän muiden osien mukaisesti hyväksytyin toimin;

f) kuvaus alueen sisäisistä vyöhykkeistä, joilla toimet on kielletty tai niitä rajoitetaan tai ohjataan, edellä b kohdassa tarkoitettujen päämäärien ja tavoitteiden saavuttamiseksi;

g) kartat ja valokuvat, joista käyvät selvästi ilmi alueen rajat ja niiden suhde alueen ympäristön ja tärkeimpiin alueen sisäisiin tunnusmerkkeihin;

h) tukena olevat asiakirjat;

i) sellaisen alueen osalta, joka ehdotetaan nimettäväksi Etelämantereen erityissuojelualueeksi, selkeä kuvaus siitä, mitkä ovat seuraavia seikkoja koskevat edellytykset, joiden mukaisesti asianomainen viranomainen voi myöntää lupia:

i) pääsy alueelle sekä liikkuminen alueella tai alueen kautta;

ii) toimet, joita tehdään tai voidaan tehdä alueella, sekä toimien ajoitusta ja paikkaa koskevat rajoitukset;

iii) rakennelmien pystyttäminen, muuttaminen tai siirtäminen;

iv) kenttäleirien sijainti;

v) sellaisia aineita ja eliöitä, joita alueelle voidaan tuoda, koskevat rajoitukset;

vi) alkuperäiskasviston tai -eläimistön ottaminen tai vahingollinen häiritseminen;

vii) kaiken sellaisen kerääminen tai siirtäminen, jota luvanhaltija ei ole tuonut alueelle;

viii) jätteiden hävittäminen;

ix) toimet, jotka voivat olla tarpeellisia sen varmistamiseksi, että hallintasuunnitelman päämäärät ja tavoitteet voidaan vastedeskin saavuttaa; sekä

x) vaatimukset asianomaiselle viranomaiselle jätettävistä, alueelle tehtäviä matkoja koskevista kertomuksista;

j) sellaisen alueen osalta, joka ehdotetaan nimettäväksi Etelämantereen erityishallinta-alueeksi, seuraavia seikkoja koskeva käyttäytymissäännöstö:

i) pääsy alueelle sekä liikkuminen alueella tai alueen kautta;

ii) toimet, joita tehdään tai voidaan tehdä

(iii) the location of structures, including scientific stations, research or refuge facilities, both within the area and near to it; and

(iv) the location in or near the area of other Antarctic Specially Protected Areas or Antarctic Specially Managed Areas designated under this Annex, or other protected areas designated in accordance with measures adopted under other components of the Antarctic Treaty System;

(f) the identification of zones within the area, in which activities are to be prohibited, restricted or managed for the purpose of achieving the aims and objectives referred to in subparagraph (b) above;

(g) maps and photographs that show clearly the boundary of the area in relation to surrounding features and key features within the area;

(h) supporting documentation;

(i) in respect of an area proposed for designation as an Antarctic Specially Protected Area, a clear description of the conditions under which permits may be granted by the appropriate authority regarding:

(i) access to and movement within or over the area;

(ii) activities which are or may be conducted within the area, including restrictions on time and place;

(iii) the installation, modification, or removal of structures;

(iv) the location of field camps;

(v) restrictions on materials and organisms which may be brought into the area;

(vi) the taking of or harmful interference with native flora and fauna;

(vii) the collection or removal of anything not brought into the area by the permit-holder;

(viii) the disposal of waste;

(ix) measures that may be necessary to ensure that the aims and objectives of the Management Plan can continue to be met; and

(x) requirements for reports to be made to the appropriate authority regarding visits to the area;

(j) in respect of an area proposed for designation as an Antarctic Specially Managed Area, a code of conduct regarding;

(i) access to and movement within or over the area;

(ii) activities which are or may be conduc-

alueella, sekä toimien ajoitusta ja paikkaa koskevat rajoitukset;

iii) rakennelmien pystyttäminen, muuttaminen tai siirtäminen;

iv) kenttäleirien sijainti;

v) alkuperäiskasviston tai -elämistön ottaminen tai vahingollinen häiritseminen;

vi) kaiken sellaisen kerääminen tai siirtäminen, jota luvanhaltija ei ole tuonut alueelle;

vii) jätteiden hävittäminen;

viii) vaatimukset asianomaiselle viranomaiselle jätettävistä, alueelle tehtäviä matkoja koskevista kertomuksista; sekä

k) määräykset siitä, missä oloissa sopimuspuolten tulisi pyrkiä vaihtamaan etukäteen tietoja toimista, joihin ne aikovat ryhtyä.

ted within the area, including restrictions on time and place;

(iii) the installation, modification, or removal of structures;

(iv) the location of field camps;

(v) the taking of or harmful interference with native flora and fauna;

(vi) the collection or removal of anything not brought into the area by the visitor;

(vii) the disposal of waste; and

(viii) any requirements for reports to be made to the appropriate authority regarding visits to the area; and

(k) provisions relating to the circumstances in which Parties should seek to exchange information in advance of activities which they propose to conduct.

6 ARTIKLA

NIMEÄMISMENETTELYT

1. Ehdotukset hallintasuunnitelmiksi on toimitettava komitealle, Etelämannerta tutkivalle tieteelliselle komitealle ja soveltuvin osin Etelämantereen elollisten luonnonvarojen säilyttämiseksi perustetulle toimikunnalle. Muotoillessaan lausuntoaan Etelämannersopimuksen konsultatiiviselle kokoukselle komitea ottaa huomioon kaikki Etelämannerta tutkivan tieteellisen komitean huomautukset ja soveltuvin osin Etelämantereen elollisten luonnonvarojen säilyttämiseksi perustetun toimikunnan huomautukset. Sen jälkeen Etelämannersopimuksen konsultatiiviset osapuolet voivat hyväksyä hallintasuunnitelmat Etelämannersopimuksen konsultatiivisessa kokouksessa Etelämannersopimuksen IX artiklan 1 kappaleen mukaisesti hyväksytyllä toimenpiteellä. Ellei siinä toisin määrätä, suunnitelma katsotaan hyväksytyksi 90 päivän kuluttua sen Etelämannersopimuksen konsultatiivisen kokouksen päättymisestä, jossa se hyväksyttiin, jollei vähintään yksi Etelämannersopimuksen konsultatiivinen osapuoli edellä mainitun määräajan kuluessa ilmoita tallettajalle, että se haluaa pitemmän määräajan tai että se ei voi hyväksyä toimenpidettä.

2. Ottaen huomioon pöytäkirjan 4 ja 5 artiklan määräykset, mitään merialuetta ei voida nimetä Etelämantereen erityissuojelualueeksi tai Etelämantereen erityishallinta- alu-

ARTICLE 6

DESIGNATION PROCEDURES

1. Proposed Management Plans shall be forwarded to the Committee, the Scientific Committee on Antarctic Research and, as appropriate, to the Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources. In formulating its advice to the Antarctic Treaty Consultative Meeting, the Committee shall take into account any comments provided by the Scientific Committee on Antarctic Research and, as appropriate, by the Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources. Thereafter, Management Plans may be approved by the Antarctic Treaty Consultative Parties by a measure adopted at an Antarctic Treaty Consultative Meeting in accordance with Article IX (1) of the Antarctic Treaty. Unless the measure specifies otherwise, the Plan shall be deemed to have been approved 90 days after the close of the Antarctic Treaty Consultative Meeting at which it was adopted, unless one or more of the Consultative Parties notifies the Depositary, within that time period, that it wishes an extension of that period or is unable to approve the measure.

2. Having regard to the provisions of Articles 4 and 5 of the Protocol, no marine area shall be designated as an Antarctic Specially Protected Area or an Antarctic Specially

eeksi, ennen kuin siihen on saatu hyväksyntä Etelämantereen elollisten luonnonvarojen säilyttämiseksi perustetulta toimikunnalta.

3. Alue nimetään Etelämantereen erityis-suojelualueeksi tai Etelämantereen erityishallinta-alueeksi määräämättömäksi ajaksi, ellei hallintasuunnitelmassa toisin määrätä. Hallintasuunnitelma on tarkistettava vähintään joka viides vuosi. Suunnitelma on tarvittaessa ajantasaistettava.

4. Hallintasuunnitelmia voidaan muuttaa tai peruuttaa edellä 1 kappaleen mukaisesti.

5. Hyväksymisen jälkeen tallettajan on jaettava hallintasuunnitelmat viipymättä kaikille sopimuspuolille. Tallettajan on pidettävä kirjaa kaikista kulloinkin voimassa olevista hyväksytyistä hallintasuunnitelmista.

7 ARTIKLA

LUVAT

1. Kukin sopimuspuoli nimeää asianomaisen viranomaisen, joka myöntää lupia Etelämantereen erityis-suojelualueelle pääsemiseksi ja toimiin ryhtymiseksi siellä kyseistä aluetta koskevan hallintasuunnitelman vaatimusten mukaisesti. Lupa on liitettävä asiaan kuuluvat osat hallintasuunnitelmasta ja siinä on yksilöitävä alueen laajuus ja sijainti, sallitut toimet ja milloin, missä ja kenen tekeminä toimet ovat sallittuja sekä kaikki muut hallintasuunnitelmasta johtuvat ehdot.

2. Sellaiselle aiemman Etelämannersopimuksen konsultatiivisen kokouksen nimeämälle erityis-suojelualueelle, jolla ei ole hallintasuunnitelmaa, voi asianomainen viranomainen myöntää luvan välttämättömään tieteelliseen tarkoitukseen, jota ei voida täyttää muualla ja joka ei vaaranna kyseisen alueen luontaista ekosysteemiä.

3. Kukin sopimuspuoli vaatii, että luvan haltija pitää mukanaan luvan jäljennöstä ollessaan asianomaisella Etelämantereen erityis-suojelualueella.

8 ARTIKLA

HISTORIAALLISET PAIKAT JA MUISTOMERKIT

1. Etelämantereen erityis-suojelualueiksi tai Etelämantereen erityishallinta-alueiksi nime-

Managed Area without the prior approval of the Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources.

3. Designation of an Antarctic Specially Protected Area or an Antarctic Specially Managed Area shall be for an indefinite period unless the Management Plan provides otherwise. A review of a Management Plan shall be initiated at least every five years. The Plan shall be updated as necessary.

4. Management Plans may be amended or revoked in accordance with paragraph 1 above.

5. Upon approval, Management Plans shall be circulated promptly by the Depositary to all Parties. The Depositary shall maintain a record of all currently approved Management Plans.

ARTICLE 7

PERMITS

1. Each Party shall appoint an appropriate authority to issue permits to enter and engage in activities within an Antarctic Specially Protected Area in accordance with the requirements of the Management Plan relating to that Area. The permit shall be accompanied by the relevant sections of the Management Plan and shall specify the extent and location of the Area, the authorised activities and when, where and by whom the activities are authorised and any other conditions imposed by the Management Plan.

2. In the case of a Specially Protected Area designated as such by past Antarctic Treaty Consultative Meetings which does not have a Management Plan, the appropriate authority may issue a permit for a compelling scientific purpose which cannot be served elsewhere and which will not jeopardise the natural ecological system in that Area.

3. Each Party shall require a permit-holder to carry a copy of the permit while in the Antarctic Specially Protected Area concerned.

ARTICLE 8

HISTORIC SITES AND MONUMENTS

1. Sites or monuments of recognised historic value which have been designated as An-

tyt tai tällaisilla alueilla sijaitsevat paikat ja muistomerkit, joilla on yleisesti tunnustettu historiallinen arvo, on merkittävä historiallisten paikkojen ja muistomerkkien luetteloon.

2. Kukin sopimuspuoli voi ehdottaa, että paikka tai muistomerkki, jolla on yleisesti tunnustettu historiallinen arvo ja jota ei ole nimetty Etelämantereen erityissuojelualueeksi tai Etelämantereen erityishallinta-alueeksi tai joka ei ole sellaisella alueella, merkitään historiallisten paikkojen ja muistomerkkien luetteloon. Etelämannersopimuksen konsultatiiviset osapuolet voivat hyväksyä luetteloitiehdotuksen Etelämannersopimuksen konsultatiivisessa kokouksessa Etelämannersopimuksen IX artiklan 1 kappaleen mukaisesti hyväksytyllä toimenpiteellä. Ellei siinä toisin määrätä, ehdotus katsotaan hyväksytyksi 90 päivän kuluttua sen Etelämannersopimuksen konsultatiivisen kokouksen päättymisestä, jossa se hyväksyttiin, jollei vähintään yksi Etelämannersopimuksen konsultatiivinen osapuoli edellä mainitun määräajan kuluessa ilmoita tallettajalle, että se haluaa pitemmän määräajan tai että se ei voi hyväksyä toimenpidettä.

3. Historialliset paikat ja muistomerkit, jotka aiemmat Etelämannersopimuksen konsultatiiviset kokoukset ovat luetteloineet sellaisiksi, on merkittävä tämän artiklan mukaiseen historiallisten paikkojen ja muistomerkkien luetteloon.

4. Luetteloon merkittyjä historiallisia paikkoja ja muistomerkkejä ei saa vahingoittaa, siirtää eikä tuhota.

5. Historiallisten paikkojen ja muistomerkkien luetteloa voidaan muuttaa edellä 2 kappaleen mukaisesti. Tallettajan on pidettävä kirjaa kulloisistakin historiallisista paikoista ja muistomerkeistä.

Antarctic Specially Protected Areas or Antarctic Specially Managed Areas, or which are located within such Areas, shall be listed as Historic Sites and Monuments.

2. Any Party may propose a site or monument of recognised historic value which has not been designated as an Antarctic Specially Protected Area or an Antarctic Specially Managed Area, or which is not located within such an Area, for listing as a Historic Site or Monument. The proposal for listing may be approved by the Antarctic Treaty Consultative Parties by a measure adopted at an Antarctic Treaty Consultative Meeting in accordance with Article IX (1) of the Antarctic Treaty. Unless the measure specifies otherwise, the proposal shall be deemed to have been approved 90 days after the close of the Antarctic Treaty Consultative Meeting at which it was adopted, unless one or more of the Consultative Parties notifies the Depositary, within that time period, that it wishes an extension of that period or is unable to approve the measure.

3. Existing Historic Sites and Monuments which have been listed as such by previous Antarctic Treaty Consultative Meetings shall be included in the list of Historic Sites and Monuments under this Article.

4. Listed Historic Sites and Monuments shall not be damaged, removed or destroyed.

5. The list of Historic Sites and Monuments may be amended in accordance with paragraph 2 above. The Depositary shall maintain a list of current Historic Sites and Monuments.

9 ARTIKLA

TIEDOTUS JA JULKISUUS

1. Varmistaakseen, että kaikki henkilöt, jotka käyvät tai aikovat käydä Etelämantereella, ymmärtävät tämän liitteen määräykset ja noudattavat niitä, kunkin sopimuspuolen on julkistettava etenkin:

a) tiedot Etelämantereen erityissuojelualueiden ja Etelämantereen erityishallinta-alueiden sijainnista;

b) tällaisten alueiden luettelot ja kartat;

ARTICLE 9

INFORMATION AND PUBLICITY

1. With a view to ensuring that all persons visiting or proposing to visit Antarctica understand and observe the provisions of this Annex, each Party shall make available information setting forth, in particular:

(a) the location of Antarctic Treaty Specially Protected Areas and Antarctic Specially Managed Areas;

(b) listing and maps of those Areas;

c) hallintasuunnitelmat ja kutakin aluetta koskevien kieltojen luettelot;

d) tiedot historiallisten paikkojen ja muistomerkkien sijainnista sekä niihin mahdollisesti liittyvistä kielloista ja rajoituksista.

2. Kukin sopimuspuoli varmistaa, että Etelämantereen erityissuojelualueiden, Etelämantereen erityishallinta-alueiden sekä historiallisten paikkojen ja muistomerkkien sijainti ja, jos mahdollista, rajat näkyvät sopimuspuolen topografisissa ja merikartoissa sekä muissa asiaankuuluvissa julkaisuissa.

3. Sopimuspuolet toimivat yhteistyössä varmistaakseen, että Etelämantereen erityissuojelualueiden, Etelämantereen erityishallinta-alueiden sekä historiallisten paikkojen ja muistomerkkien rajat on merkitty asianmukaisesti paikan päällä, silloin kuin se on tarkoituksenmukaista.

10 ARTIKLA

TIETOJENVAIHTO

1. Sopimuspuolet tekevät järjestelyjä:

a) kerätäkseen ja vaihtaakseen keskenään aineistoja, muun muassa luparekisterejä ja kertomuksia käynneistä, tarkastuskäynnit mukaan lukien, Etelämantereen erityissuojelualueilla ja tarkastuskäynneistä Etelämantereen erityishallinta-alueilla;

b) hankkiakseen ja vaihtaakseen keskenään tietoja kaikista merkittävistä muutoksista tai vahingoista, jotka koskevat Etelämantereen erityissuojelualuetta, Etelämantereen erityishallinta-aluetta taikka historiallista paikkaa tai muistomerkkiä, ja

c) vahvistaakseen sen, missä muodossa sopimuspuolet toimittavat aineistot ja tiedot jäljempänä 2 kappaleen mukaisesti.

2. Kukin sopimuspuoli ilmoittaa toisille sopimuspuolille ja komitealle ennen kunkin vuoden marraskuun loppua tämän liitteen mukaisesti edeltävällä 1 päivän heinäkuuta ja 30 päivän kesäkuuta välisellä jaksolla annettujen lupien määrästä ja luonteesta.

3. Kukin sopimuspuoli, joka harjoittaa tai rahoittaa tutkimusta tai muita toimia Etelämantereen erityissuojelualueilla tai Etelämantereen erityishallinta-alueilla tai antaa niihin luvan, pitää kirjaa kyseisistä toimista ja esittää Etelämannersopimuksen mukaisesti vuosittain tietoja vaihtaessaan tiivistetyn kuvauksen toimista, joihin sen lainkäyttövallan

(c) the Management Plans, including listings of prohibitions relevant to each Area;

(d) the location of Historic Sites and Monuments and any relevant prohibition or restriction.

2. Each Party shall ensure that the location and, if possible, the limits of Antarctic Specially Protected Areas, Antarctic Specially Managed Areas and Historic Sites and Monuments are shown on its topographic maps, hydrographic charts and in other relevant publications.

3. Parties shall co-operate to ensure that, where appropriate, the boundaries of Antarctic Specially Protected Areas, Antarctic Specially Managed Areas and Historic Sites and Monuments are suitably marked on the site.

ARTICLE 10

EXCHANGE OF INFORMATION

1. The Parties shall make arrangements for:

(a) collecting and exchanging records, including records of permits and reports of visits, including inspection visits, to Antarctic Specially Protected Areas and reports of inspection visits to Antarctic Specially Managed Areas;

(b) obtaining and exchanging information on any significant change or damage to any Antarctic Specially Managed Area, Antarctic Specially Protected Area or Historic Site or Monument; and

(c) establishing common forms in which records and information shall be submitted by Parties in accordance with paragraph 2 below.

2. Each Party shall inform the other Parties and the Committee before the end of November of each year of the number and nature of permits issued under this Annex in the preceding period of 1st July to 30th June.

3. Each Party conducting, funding or authorising research or other activities in Antarctic Specially Protected Areas or Antarctic Specially Managed Areas shall maintain a record of such activities and in the annual exchange of information in accordance with the Antarctic Treaty shall provide summary descriptions of the activities conducted by

alaiset henkilöt ovat ryhtyneet näillä alueilla edeltävän vuoden aikana.

4. Kukin sopimuspuoli ilmoittaa toisille sopimuspuolille ja komitealle ennen kunkin vuoden marraskuun loppua toimistaan tämän liitteen panemiseksi täytäntöön. Näihin kuuluvat myös kaikki paikan päällä tehdyt tarkastukset ja kaikki toimet, joihin sopimuspuoli on ryhtynyt Etelämantereen erityissuojelualueella tai Etelämantereen erityishallinta-alueella varten hyväksytyin hallintasuunnitelman määräysten kanssa ristiriidassa olevien toimien suhteen.

11 ARTIKLA

HÄTÄTILANTEET

1. Tässä liitteessä määrättyjä ja sallittuja rajoituksia ei sovelleta hätätilanteissa, joissa on kysymys ihmishengen tai alusten, ilma-alusten tai arvokkaiden laitteiden ja toimintapaikkojen turvallisuudesta taikka ympäristönsuojelusta.

2. Ilmoitus hätätilanteissa toteutetuista toimista on jaettava välittömästi kaikille sopimuspuolille ja komitealle.

12 ARTIKLA

MUUTTAMINEN

1. Tätä liitettä voidaan muuttaa Etelämannersopimuksen IX artiklan 1 kappaleen mukaisesti hyväksytyllä toimenpiteellä. Ellei siinä toisin määrätä, muutos katsotaan hyväksytyksi ja se tulee voimaan vuoden kuluessa sen Etelämannersopimuksen konsultatiivisen kokouksen päättymisestä, jossa muutos hyväksyttiin, jollei vähintään yksi Etelämannersopimuksen konsultatiivinen osapuoli edellä mainitun määräajan kuluessa ilmoita tallettajalle, että se haluaa pitemmän määräajan tai että se ei voi hyväksyä toimenpidettä.

2. Edellä 1 kappaleen mukaan voimaan tuleva tämän liitteen muutos tulee sen jälkeen voimaan muiden sopimuspuolten osalta, kun tallettaja on vastaanottanut hyväksymisilmoituksen asianomaiselta sopimuspuolelta.

persons subject to its jurisdiction in such areas in the preceding year.

4. Each Party shall inform the other Parties and the Committee before the end of November each year of measures it has taken to implement this Annex, including any site inspections and any steps it has taken to address instances of activities in contravention of the provisions of the approved Managed Plan for an Antarctic Specially Protected Area or Antarctic Specially Managed Area.

ARTICLE 11

CASES OF EMERGENCY

1. The restrictions laid down and authorised by this Annex shall not apply in cases of emergency involving safety of human life or of ships, aircraft, or equipment and facilities of high value or the protection of the environment.

2. Notice of activities undertaken in cases of emergency shall be circulated immediately to all Parties and to the Committee.

ARTICLE 12

AMENDMENT OF MODIFICATION

1. This Annex may be amended or modified by a measure adopted in accordance with Article IX (1) of the Antarctic Treaty. Unless the measure specifies otherwise, the amendment or modification shall be deemed to have been approved, and shall become effective, one year after the close of the Antarctic Treaty Consultative Meeting at which it was adopted, unless one or more of the Antarctic Treaty Consultative Parties notifies the Depositary, within that time period, that it wishes an extension of that period or that it is unable to approve the measure.

2. Any amendment or modification of this Annex which becomes effective in accordance with paragraph 1 above shall thereafter become effective as to any other Party when notice of approval by it has been received by the Depositary.

Asetus

Etelämantereen ympäristönsuojelusta

Ympäristöministerin esittelystä säädetään Etelämantereen ympäristönsuojelusta päivänä kuuta 199 annettun lain (/) nojalla:

1 luku

Ympäristövaikutusten arviointi

1 §

Selostuksessa ympäristövaikutusten alustavasta arvioinnista on tarpeellisessa määrin esitettävä:

- 1) tiedot toiminnasta sekä sen tarkoituksesta, sijoituksesta, kestosta ja intensiivisyydestä; sekä
- 2) toiminnan toteuttamisvaihtoehdot ja niiden vaikutukset.

2 §

Selostuksessa ympäristövaikutusten kokonaisarvioinnista on 1 §:ssä mainittujen seikkojen lisäksi tarpeellisessa määrin esitettävä:

- 1) selvitys toiminnan vaikutusalueen ympäristön tilasta ennen toiminnan aloittamista ja ympäristön tilan kehityksestä, jollei toimintaa aloiteta, sekä arvio toiminnan välittömistä, välillisistä, kasautuvista tai väistämättömistä vaikutuksista alueen ympäristön tilan kehitykseen;
- 2) arvioinnissa käytetty tärkein aineisto ja aineiston hankinnassa käytetyt menetelmät sekä niihin sisältyvät tiedot ja oletukset;
- 3) erittely ja selostus toimista, joilla ehkäistään ja rajoitetaan toiminnan haitallisia vaikutuksia sekä edistetään nopeaa toimintaa hätätilanteissa;
- 4) arvio toiminnan vaikutuksesta tieteelliseen tutkimukseen;
- 5) ympäristövaikutuksia arvioitaessa havaitut puutteet tiedonsaannissa ja epäselvyydet tiedoissa;
- 6) arvioinnin tehneen henkilön tai yhteisön nimi tai toiminimi sekä osoite; ja
- 7) tiivistelmä arvioinnissa hankituista tiedoista.

3 §

Selostus ympäristövaikutusten kokonaisarvioinnista tai sen luonnos on jätettävä lupa-

viranomaiselle viimeistään 150 päivää ennen seuraavaa Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain (/) 12 §:n 2 momentissa tarkoitettua kokousta.

2 luku

Lupamenettely

4 §

Lupahakemuksesta on käytävä ilmi:

- 1) hakijan tai hakijoiden nimet tai toiminimet, kotipaikat ja kansalaisuudet;
  - 2) toiminnan aloitusaika ja kesto;
  - 3) minkäläisestä toiminnasta on kysymys; sekä
  - 4) tiedot toimenpiteistä ja laitteista, joilla toiminnan vaikutuksia ympäristöön rajoitetaan, ehkäistään ja seurataan.
- Jos alus on suomalainen, sillä on oltava merenkulkuhallituksen antama todistus siitä, että alus täyttää Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 34 §:n mukaiset vaatimukset.

Jos kysymyksessä on Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu alus, sillä on oltava lippuvaltion toimivaltaisen viranomaisen antama todistus siitä, että alus täyttää lain 34 §:n mukaiset vaatimukset.

3 luku

Luonnonsuojelu

5 §

Eryteisesti suojeltavia lajeja ovat:

- 1) turkishylkeet (kaikki Arctocephalus-suvun lajit); ja
- 2) rossinhylje (ommatophoca rossii).

6 §

Etelämanneralueelle ei saa tuoda seuraavia aineita:

- 1) polykloorattuja bifenyylejä;
- 2) polystyreenihelmiä eikä -lastuja eikä

muitakaan niihin rinnastettavia pakkausmateriaaleja; eikä

3) torjunta-aineita muuhun tarkoitukseen kuin tieteellistä työtä tai terveydenhoitoa varten.

7 §

Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 25 §:n 4 momentin mukaisesta rekisteristä on käytävä ilmi kunkin alueen tai historiallisen paikan taikka muistomerkin sijainti, alueen tarkka rajaus sekä voimassa olevan hallintasuunnitelman määräykset.

Ympäristöasioista vastaava ministeriö pitää yllä rekisteriä paikoista, joissa toimintaa harjoitetaan tai on harjoitettu Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain mukaisen luvan nojalla.

4 luku

Jätteet ja jätehuolto

8 §

Jätteen tuottajan on siirrettävä pois Etelämantereen alueelta seuraavat jätteet:

- 1) käytöstä poistetut radioaktiiviset aineet;
- 2) käytöstä poistetut sähköparistot ja akut;
- 3) käytöstä poistetut kiinteät ja nestemäiset polttoaineet sekä voiteluöljyt;
- 4) haitallisia määriä raskasmetalleja tai akuutisti myrkyllisiä taikka pysyviä haitallisia yhdisteitä sisältävät jätteet;
- 5) käytöstä poistetut polttoainetyynnyrit;
- 6) muut palamattomat, kiinteät jätteet;
- 7) käytöstä poistettu polyvinyylikloridi, polyuretaanivaaho, polystyreenivaaho, kumi, lahontorjunta-ainein käsitelty puutavara ja muut hylätyt tuotteet, jotka poltettaessa voivat aiheuttaa haitallisia päästöjä;
- 8) kaikki edellä mainitsemattomat muovijätteet, lukuun ottamatta pientiheyspolyeteenisäiliöitä, jos säiliöt poltetaan polttouuneissa;
- 9) 9 §:ssä tarkoitettujen jätteiden polttamisesta syntyvä kiinteä jäte;
- 10) Etelämantereen alueelle tuotujen eläinten ruhojen jäännökset;
- 11) pieneliöiden ja kasvitauhojen aiheuttavien eliöiden laboratorioviljelmät; sekä
- 12) Etelämantereen alueelle tuodut käyttämättömät siipikarjatuotteet.

Edellä 10—12 kohdassa tarkoitettuja jätteitä voidaan pois siirtämisen sijasta myös polttaa tai käsitellä muulla ympäristönsuojelun kannalta yhtä tehokkaalla tavalla.

9 §

Muu kuin 8 §:ssä tarkoitettu palava jäte on poltettava polttouunissa, jossa haitalliset päästöt jäävät mahdollisimman pieniksi.

10 §

Jätteitä, joita ei ole siirretty pois tai käsitelty 8 tai 9 §:n mukaisesti, ei saa sijoittaa jäätömaille alueille tai suolattomaan veteen. Kenttäleirillä syntynyt jäte on siirrettävä tukiasemalle tai alukselle, jotta se voidaan käsitellä tässä asetuksessa vaaditulla tavalla.

11 §

Jätteen tuottajan on siirrettävä pois Etelämantereen alueelta muut kuin 8 §:ssä tarkoitettujen nestemäiset jätteet sekä käymälä- ja talousjätevesi. Edellä tarkoitettujen nestemäisten jätteen laskemista merijälle, jääautoille tai mannerjälle on vältettävä.

Etelämantereen alueella syntynyt käymälä- tai talousjätevesi voidaan laskea mereen, jos vastaanottavan meriympäristön vastaanotto-kyky otetaan huomioon. Jos jätevettä laskeetaan alukselta, sen laskemisessa on noudatettava, mitä aluksilla syntyneen käymälä- ja talousveden laskemisesta 15 §:ssä säädetään.

12 §

Kaikki Etelämantereen alueella oleva jäte on varastoitava siten, että sen leviäminen ympäristöön estetään.

13 §

Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 28 §:ssä tarkoitettussa jätehuoltosuunnitelmassa on oltava:

- 1) ohjelmat olemassa olevien jätteenkäsittelypaikkojen ja hylättyjen työmaiden alueiden puhdistamisesta;
  - 2) kuvaus jätehuollon järjestämisestä;
  - 3) suunnitelmat jätteiden ja jätehuollon ympäristövaikutusten tutkimisesta; ja
  - 4) selostus toimista, joilla jätteiden ja jätehuollon vaikutukset ympäristöön pyritään estämään.
- Jätehuoltosuunnitelmassa on noudatettava seuraavaa jäteluokittelua:
- 1) käymälä- ja talousjätevedet;
  - 2) muut nestemäiset jätteet sekä käytöstä poistetut kemikaalit, mukaan lukien poltto- ja voiteluaineet;
  - 3) poltettavat kiinteät jätteet;
  - 4) muut kiinteät jätteet; sekä
  - 5) käytöstä poistetut radioaktiiviset aineet.

5 luku

**Aluksista aiheutuvan meren pilaantumisen
ehkäiseminen**

14 §

Muovin ja muun kiinteän jätteen laskeminen aluksesta mereen on kielletty.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, saadaan aluksesta päästää mereen ruontähteitä niin etäällä lähimmästä maasta tai jäätiköstä kuin mahdollista ja joka tapauksessa vähintään 12 meripeninkulman etäisyydellä niistä. Ruontähteet on hienonnettava siten, että ne läpäisevät verkon, jonka silmien läpimitta on enintään 25 millimetriä.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske keinokuituisten kalastusverkkojen pudottamista mereen vahingossa, jos putoamisen estämiseksi on ryhdytty kaikkiin kohtuullisiin varotoimiin.

15 §

Aluksessa syntyneen käymäläjäteveden

päästäminen aluksesta mereen on kielletty Etelämanneralueella seuraavin poikkeuksin:

1) käsiteltyä käymäläjätevettä saa päästää merenkulkuhallituksen hyväksymästä käymäläjäteveden käsittelylaitteistosta;

2) käsiteltyä käymäläjätevettä saa päästää vähintään neljän meripeninkulman etäisyydellä lähimmästä maasta tai jäätiköstä sellaisesta merenkulkuhallituksen hyväksymästä käymäläjäteveden käsittelylaitteistosta, joka hienontaa ja desinfioi käymäläjäteveden; sekä

3) käymäläjätevettä, jota ei ole käsitelty, saa päästää yli 12 meripeninkulman etäisyydellä lähimmästä maasta siten, että varastoitua käymäläjätevettä päästetään veteen vähitellen aluksen kulkiessa vähintään neljän solmun nopeudella.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske alusta, jonka suurin sallittu henkilöluku on enintään 10 henkeä.

16 §

Tämä asetus tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

